

2021

Autorský kolektív RÚZ

Analýza možností zníženia administratívnych povinností zamestnávateľov v SR

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

NÁRODNÝ PROJEKT

Podpora kvality sociálneho dialógu

Typ projektu: Neinvestičný

Termín realizácie projektu: 07/2018 – 05/2023

ITMS projektu: 312031V749

Autorský kolektív: RÚZ

Autorské dielo bolo vypracované v rámci hlavnej aktivity „Posilnenie odborných a analytických kapacít sociálnych partnerov, budovanie infraštruktúry a komunikačnej platformy sociálneho dialógu a rozvoja sociálneho partnerstva na národnej a medzinárodnej úrovni“ v rámci podaktivity 1.1 Posilnenie kapacít sociálnych partnerov prostredníctvom analytickej činnosti Národného projektu Podpora kvality sociálneho dialógu expertným tímom sociálneho partnera Republiková únia zamestnávateľov. Vyjadruje názory a postoje sociálneho partnera na predmetnú tému. Autorské dielo nevyjadruje názory ani postoje prijímateľa projektu a bolo schválené Riadiacim výborom Národného projektu Podpora kvality sociálneho dialógu.

OBSAH

ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ A ZOZNAM TABULIEK	8
ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK.....	9
ÚVOD.....	12
1.DEFINOVANIE HLAVNÝCH OBLASTÍ WIN-WIN RIEŠENIA.....	16
1.1 Návrhy na zlepšenia v oblasti nevyhnutnej komunikácie podnikateľa s orgánmi verejnej moci v nadväznosti na plnenie povinností podľa rôznych právnych predpisov	19
1.2 Návrhy na zlepšenia v oblasti vlastnej činnosti podnikateľa.....	22
2.AUTOMATIZÁCIA, PREPOJENIE PROCESOV A ZJEDNODUŠENIE ALEBO ODSTRÁNENIE ÚKONOV PRI ZAKLADANÍ PODNIKANIA, V priebehu PODNIKANIA ČI PRI UKONČENÍ PODNIKANIA	24
2.1 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov.....	24
2.1.1 Evidencia a ohlasovanie odpadov	24
2.1.2 Evidencia výrobcov obalov	27
2.1.3 Povinnosť žiadať súhlas orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva na odovzdanie odpadu vhodného do domácnosti	31
2.2 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce a súvisiacich právnych predpisov	33
2.2.1 Určovania výšky minimálnej mzdy	33
2.2.2 Limitácia času uzavretia a rozsahu hodín pri niektorých dohodách o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	34
2.2.3 Výlučná písomnosť dokumentov.....	35

2.2.4 Rozlišovanie sezónnych prác aj vzhľadom na rozsah a druh povinností zamestnávateľa	37
2.2.5. Príspevok na rekreáciu zamestnancov	40
2.3. Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov	41
2.3.1 Kategorizácia voľných živností	41
2.3.2 Podnikanie vo forme živnosti len s podmienkou dosiahnutia plnoletosti	43
2.4. Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	45
2.4.1 Možnosti výpomoci rodinného príslušníka	45
2.4.2 Zisťovanie vykonávania nelegálnej práce zamestnancov dodávateľa ..	46
2.5 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov	47
2.5.1 Overený súhlas vlastníka nehnuteľnosti, ktorá sa má zapísať ako sídlo spoločnosti	47
2.5.2 Overený podpis spoločníka a nadobúdateľa na vyhlásení o tom, že nemajú povinnosť podľa ustanovenia § 115 ods. 6 obchodného zákonníka	49
2.5.3 Zápis rodného čísla do obchodného registra	50
2.5.4 Byrokracia spojená s likvidáciou spoločnosti	51
2.6 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení....	53
2.6.1 Oznamovanie prerušenia poistenia Sociálnej poisťovni pri pozastavení živnosti	53
2.6.2 Zdlhavý proces vybavovania PD A1 dokumentu pri vyslaní zamestnanca do zahraničia	54
2.7 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov	56
2.7.1 Byrokracia na úseku školenia BOZP	56

2.8 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike a podľa vyhlášky č. 292/2020 Z. z., ktorou sa vydáva Program štátnych štatistických zisťovaní na roky 2021 až 2023	57
2.8.1 Náhodný výber spravodajskej jednotky	58
2.8.2 Nesúlad v termínoch na plnenie štatistickej povinnosti a povinností podľa daňových a účtovných predpisov	60
2.8.3 Identifikácia duplicit pri predkladaní výkazov	62
2.9 Zbytočná byrokracia na úseku ochrany vôd	63
2.10 Zbytočná byrokracia na úseku ochrany ovzdušia	67
2.11 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre v znení neskorších predpisov	68
2.12 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov	73
2.12.1 Platnosť technického preukazu	73
2.12.2. Zmena evidenčného čísla pri zmene trvalého pobytu alebo sídla podnikateľa	74
2.12.3 Spôsob a lehota zasielania rozhodnutia o uložení pokuty	75
2.13 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov	78
2.14 Zbytočná byrokracia podľa daňových predpisov, t. j. podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, zákona č. 222/2004 o dani z pridanej hodnoty, zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov či zákona č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov	80
2.15 Byrokracia pri prevode tzv. rodinného podniku	85
2.16 Byrokracia v súvislosti s používaním dronu na podnikateľské účely	87

3. IDENTIFIKÁCIA VÝZNAMNÝCH OBLASTÍ INFORMATIZÁCIE VEREJNEJ SPRÁVY	92
3.1 Používanie elektronických schránok a identifikácia hlavných problémov	92
3.2 Vykonávanie zaručenej konverzie a identifikácia hlavných problémov	97
3.2.1 Úzky výpočet osôb oprávnených na vykonanie zaručenej konverzie ...	98
3.2.2 Cena za úkon spočívajúci vo vykonaní zaručenej konverzie	100
3.2.3 Zmena formátu po pripojení tzv. osvedčovacej doložky	102
3.2.4 Všeobecná povinnosť vykonania zaručenej konverzie aj na dokumenty menšej dôležitosti	102
3.3 Digitálna identita podnikateľov	104
3.3.1 Elektronický občiansky preukaz na Slovensku a jeho nedostatky	107
3.4 Elektronický proces založenia obchodných spoločností	109
3.5 Používanie e-Kasy, identifikácia hlavných problémov a návrhy ich riešenia	114
3.6 Elektronická podoba zbierky zákonov	121
3.7 Prepojenosť rôznych registrov evidujúcich údaje podnikateľov	123
3.8 Elektronizácia daňového priznania z dane z nehnuteľností	125
3.9 Hodnotenie Slovenska v medzinárodných rebríčkoch v oblasti elektronizácie a príklady dobrej praxe	127
4. MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE	134
5. NÁVRHY A ODPORÚČANIA	150
ZÁVER	156
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	159

ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ A ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Povinnosti výrobcov obalov	28
Tabuľka 2: Evidenčné povinnosti v súvislosti s odberom vody	65
Tabuľka 3: Sadzobník úhrad za vykonanie zaručenej konverzie	100
Tabuľka 4: Porovnanie VRP a ORP	119
Tabuľka 5: Digital public services	128
Tabuľka 6: Identifikácia a kvantifikácia administratívneho regulačného zaťaženia zamestnávateľa	135

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

a pod. – a podobne

API – z anglického Application Programming Interface (t. j. rozhranie pre programovanie aplikácií)

atď. – a tak ďalej

BOZP – bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

CESDaP – Centrálna evidencia správnych deliktov a priestupkov

ČR – Česká republika

DPH – daň z pridanej hodnoty

EHS – Európske hospodárske spoločenstvo

eID – elektronický občiansky preukaz s čipom

ERP – elektronická registračná pokladnica

EÚ – Európska únia

FO – fyzická osoba

FS SR – Finančná správa Slovenskej republiky

IOM – integrované obslužné miesto

ISOH – Informačný systém odpadového hospodárstva

JKM – jednotné kontaktné miesto

KN – kataster nehnuteľností

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

MH SR – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

MHD – mestská hromadná doprava

MPK – medzirezortné pripomienkové konanie

MO SR - Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

MS SR – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

napr. – napríklad

NBS – Národná banka Slovenska

NBÚ - Národný bezpečnostný úrad

NR SR – Národná rada Slovenskej republiky

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development

ORP – on-line registračná pokladnica

OR SR – Obchodný register Slovenskej republiky

OZV – Organizácia zodpovednosti výrobcu

PO – právnická osoba

PŠŠZ – Program štátnych štatistických zisťovaní

resp. – respektíve

RPVS – Register partnerov verejného sektora

SHMÚ – Slovenský hydrometeorologický ústav

Slov-Lex – elektronická zbierka zákonov

SP – Sociálna poisťovňa

SR – Slovenská republika

SZČO – samostatne zárobkovo činná osoba

ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky

t. j. – to jest

tzv. – takzvaný

ÚPSVaR SR – Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

ÚPVS SR – Ústredný portál verejnej správy Slovenskej republiky

ÚVO SR – Úrad pre verejné obstarávanie Slovenskej republiky

VRP – virtuálna registračná pokladnica

ÚVOD

Podnikanie je zákonom definované ako sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu. I keď ide o samostatné vykonávanie činnosti, podnikanie v mnohých prípadoch zahŕňa aj prácu iných osôb – zamestnancov príslušného podnikateľa – zamestnávateľa. Zamestnávanie je pritom oblasťou, ktorá je upravená početným množstvom všeobecne záväzných právnych predpisov. Predpisy regulujúce zamestnávanie úpravou pracovnoprávných vzťahov vznikajúcich medzi zamestnancami a zamestnávateľmi ukladajú obom stranám vzťahu aj množstvo povinností, pričom väčšina povinností je práve na strane zamestnávateľa. Povinnosti zamestnávateľa sa týkajú veľkého množstva rôznorodých oblastí zamestnávania, napr. zabezpečenia pracovných podmienok, mzdových podmienok, sociálnych nárokov zamestnancov, oblasti ochrany osobných údajov, bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri práci, dane z príjmov, zdravotného poistenia, sociálneho poistenia, rozsiahlej administratívy súvisiacej s existenciou pracovnoprávneho vzťahu vrátane presunu viacerých z týchto povinností do elektronickej sféry a mnohých iných vedľajších oblastí (ochrany životného prostredia, využívania služobných motorových vozidiel, zamestnaneckých benefitov a pod.).

Zamestnávateľ musí dodržanie niektorých povinností zabezpečiť už pred vznikom pracovnoprávneho vzťahu, následne má rôznorodé povinnosti v priebehu trvania pracovnoprávneho vzťahu a niekoľko povinností mu vznikne aj v súvislosti s jeho zánikom. Dodržiavanie všetkých povinností zamestnávateľa si vyžaduje disponovať znalosťou niekoľkých desiatok právnych predpisov o rozsahu niekoľkých stoviek strán, ktoré sa navyše menia niekoľkokrát ročne s nedostatočnou aplikáciou systémových noviel k 1.1., ako ukladajú pravidlá lepšej regulácie. Na zabezpečenie dodržania všetkých svojich povinností musí zamestnávateľ vynaložiť množstvo času i finančných prostriedkov, pričom ich

nedodržanie je sankcionované často vysokými pokutami, niekedy ohrozujúcimi až samotnú existenciu podnikov.

Regulácia pracovnoprávnej oblasti tak, ako akejkoľvek inej oblasti práva, je v spoločnosti a v právnom štáte nevyhnutná a potrebná, avšak len do miery kým s tým súvisiace administratívne povinnosti na strane jedného zo subjektu pracovnoprávných vzťahov nie sú spojené s neproporcionálnou administratívnou záťažou spôsobujúcou zásadné prekážky v podnikaní a dosahovaní stanoveného cieľa. K rozvoju a podpore zamestnávania neprospieva ani príliš častá zmena predmetných povinností bez dodržiavania zásad lepšej regulácie, ako nerešpektovanie účinnosti noviel k určitému dátumu, nezabezpečenie predbežnej a účinnej konzultácie navrhovanej zmeny, ktoré sú súčasťou kľúčových právnych predpisov s podnikateľmi a tiež rokmi nenovelizované a zastarané regulácie, ktoré vyžadujú komplexnú a systémovú zmenu vzhľadom na pokrok spoločnosti prejavujúci sa predovšetkým v elektronizácii fungovania tak správy vecí verejných, ako aj súkromnoprávných vzťahov, pracovnoprávných vzťahov nevynímajúc.

V práci s názvom Analýza možností zníženia administratívnych povinností zamestnávateľov v Slovenskej republike sa zaoberáme vybranými oblasťami, kde sú identifikované významné povinnosti zamestnávateľa a kde súčasne vidíme priestor na relevantnú zmenu z hľadiska možnosti zníženia regulačnej záťaže na strane zamestnávateľa bez potreby súčasného zvýšenia verejných prostriedkov na realizáciu navrhovaných zmien, ale naopak prinášajúcimi mnoho výhod a úžitku aj štátu bez nutnosti záťaže na štátny rozpočet s o to väčším priestorom a motiváciou na rýchlu realizáciu zmeny s konečným efektom v podobe win-win riešenia na strane podnikateľa –zamestnávateľa a štátu. Vzhľadom na potrebu prihliadania na pokrok a elektronizáciu naprieč celou súkromnoprávnou sférou je súčasťou práce i nahliadnutie na zastarané či málo efektívne riešenia v oblasti elektronizácie identifikovaných povinností, kde vidíme priestor na viaceré vylepšenia či dokonca zavedenia celkom nových digitalizovaných riešení prinášajúcich opäť prospech tak na strane súkromných subjektov – zamestnávateľov, ako aj štátnych inštitúcií.

Hlavným cieľom štúdie bude analýza vybraných povinností z rôznorodých právnych predpisov z oblasti pracovnoprávnych vzťahov, kde bol identifikovaný priestor na pomerne jednoduchú realizáciu zmeny prinášajúcej prospech zamestnávateľovi, ako aj štátu za súčasného prihliadania na potreby modernej spoločnosti a nachádzania riešenia v možnostiach digitalizovanej doby tak, aby rýchlosť, efektívnosť a jednoduchosť predmetnej zmeny reflektovali potreby a záujmy oboch strán. Účelom analýzy bude upriamenie pozornosti nielen na vybrané povinnosti zamestnávateľa, ktoré možno zrušiť či upraviť bez súčasného ohrozenia nutnej ochrany slabšej strany pracovnoprávneho vzťahu – zamestnanca, ale aj na zastarané riešenia a procesy, ktorých návrhy na zmenu prinesú efektívne čiastkové, ako aj komplexné riešenia zníženia administratívnych povinností zamestnávateľa v podmienkach Slovenskej republiky.

Prvá kapitola sa zameriava na všeobecne formulované možnosti zníženia administratívnych povinností v jednotlivých fázach podnikania, a to na základe štúdia relevantnej legislatívy, prehľadu prijímaných zmien a zaužívanej praxe z pohľadu dotknutých podnikateľských subjektov za účelom definovania oblastí, ktoré možno charakterizovať ako problematické miesta v slovenskej pracovnoprávnej legislatíve, ktoré majú za následok vznik, resp. zvyšovanie administratívnej záťaže podnikania. Súčasťou navrhovaných možností zníženia povinností zamestnávateľa je aj analýza možnosti na aplikáciu tzv. win-win riešenia tak, aby prospech zo zmeny mal nielen zamestnávateľ, ale aj štát.

Obsahom druhej kapitoly je aplikácia win-win riešení vo vybraných všeobecne záväzných právnych predpisoch nielen vychádzajúcich priamo z pracovnoprávnej legislatívy, ale aj pre zamestnávateľa vedľajších oblastí práva, v rámci ktorých sú identifikované konkrétne povinnosti s možnosťou zníženia administratívnej záťaže zamestnávateľa a súčasne s riešením zaujímavým i pre štát.

V tretej kapitole sa štúdiom relevantných právnych predpisov bude sústrediť na možnosti vylepšenia zaužívaných procesov a postupov vo verejnej správe s možnosťou aplikácie moderných elektronických prostriedkov a vytvorenia priestoru na digitalizáciu právneho

prostredia. Súčasťou kapitoly je rovnako identifikácia v súčasnosti existujúcich bariér, ktoré bránia zavedeniu efektívnych riešení, a to aj na základe praktických skúseností okolitých krajín.

Súčasťou analýzy je aj jednoduchá kvantifikácia vybraných identifikovaných povinností vrátane zhrnutia všetkých v práci obsiahnutých analyzovaných povinností, možnosti zmien v prospech zamestnávateľa predstavujúcich zníženie jeho administratívnej záťaže a súhrn návrhov a odporúčaní na zmeny v dotknutej legislatíve koncipovaných na základe v práci zistených teoretických východísk a subjektívneho pohľadu autorov.

Predkladaná analýza vychádza z právneho stavu účinného k 1. januáru 2021.

1. DEFINOVANIE HLAVNÝCH OBLASTÍ WIN-WIN RIEŠENIA

Nielen v každej oblasti podnikania, ale aj v každej fáze podnikania možno na základe štúdia predmetnej legislatívy, prehľadu prijímaných zmien a praxe z pohľadu dotknutých podnikateľských subjektov, definovať oblasti, ktoré možno charakterizovať ako problematické miesta v slovenskej (nielen) pracovnoprávnej legislatíve, ktoré majú za následok vznik, resp. zvyšovanie administratívnej záťaže podnikania.

Kľúčovým riešením je predovšetkým definovanie týchto oblastí, ktoré je následne možné presadzovať prostredníctvom účasti podnikateľskej verejnosti na neustálom zlepšovaní podnikateľského prostredia na Slovensku prostredníctvom rôznych vládnych, ako aj mimovládnych iniciatív, a najmä prostredníctvom možnosti účasti na úvodnej fáze tvorby národnej legislatívy prostredníctvom konzultácií ku každému vládnemu návrhu, ktorým vzniká nový, resp. novelizuje sa existujúci právny predpis.

Na úvod je preto nevyhnutné zdôrazniť potrebu nevyhnutnej iniciatívy podnikateľských subjektov a preukazovanie aktívneho záujmu o zlepšovanie legislatívy majúcej na podnikateľov priamy vplyv, ktorý by každý zákonodarca mal v správne nastavenom právnom štáte vítať a povzbudzovať k stále väčšej účasti. V mnohých prípadoch totiž ide o dobre mienený záujem, avšak bez nedostatku pohľadu druhej dotknutej strany nemožno prijímať a aplikovať do praxe právne predpisy tak, aby bol naplnený sledovaný účel v plnom rozsahu.

Preto je úplne prvou a dôležitou oblasťou, ktorá zabezpečí win-win situáciu tak na strane podnikateľa, ktorý bude mať pocit, že je súčasťou tvorby priamo naňho vplývajúcich právnych predpisov a do ktorých bude mať možnosť priniesť svoje skúsenosti, nápady a návrhy na riešenia či zlepšenia aktuálnej situácie, ako aj na strane štátu, ktorého úlohou je prostredníctvom vlády a parlamentu tvorba právnych predpisov vymedzujúcich práva a povinnosti s cieľom vytvorenia efektívne fungujúcej spoločnosti v štáte a ktorý bez účasti skúsených podnikateľov v mnohých prípadoch nemá možnosť a kapacitu vytvoriť pre obe strany vyhovujúce riešenia, vytvorenie možností pre aktívnu a zmysluplnú účasť podnikateľskej verejnosti na tvorbe právnych predpisov.

Nástrojom na zabezpečenie účasti verejnosti na tvorbe právnych predpisov sú tzv. konzultácie, ktoré predstavujú povinnú súčasť posudzovania vplyvov na podnikateľské prostredie. Mali by prebiehať v počiatočnom štádiu prípravy materiálu, v prípade právneho predpisu ešte pred vyhotovením samotného paragrafového znenia navrhovanej úpravy. Ich primárnym účelom je zvýšiť transparentnosť prípravy návrhov a vytvoriť priestor pre zapojenie dotknutých podnikateľských subjektov do ich tvorby. O potrebe vykonania konzultácií s podnikateľskými subjektmi rozhoduje MH SR v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov.¹

Proces zabezpečenia účasti podnikateľskej verejnosti vyzerá zjednodušene tak, že v prípade, ak predkladateľ identifikuje vplyv materiálu na podnikateľské prostredie, je povinný poskytnúť v rámci predprípravnej fázy legislatívneho procesu dostatočne dlhý čas na prihlásenie sa a účasť podnikateľa na predmetných konzultáciách. Od účinnosti tzv. Jednotnej metodiky majú podnikatelia alebo ich zastupiteľské organizácie jedinečnú možnosť zúčastniť sa konzultácií o pripravovanom návrhu legislatívnej alebo nelegislatívnej povahy s príslušným predkladateľom, pričom do tohto procesu sa môžu zapojiť buď samostatne, alebo môžu požiadať o zápis do zoznamu konzultujúcich subjektov, ktorý vedie MH SR.

Aj napriek zabezpečeniu možnosti zúčastniť sa na príprave a neskôr v priebehu MPK aj priamo na obsahu právneho predpisu, nakoľko v tejto fáze už podnikatelia poznajú a sú prostredníctvom elektronickej zbierky zákonov zverejnenej na webovej stránke slov-lex.sk oboznámení s paragrafovým znením, podávať pripomienky priamo k obsahu, možno identifikovať viacero oblastí, k zlepšeniu ktorých je potrebné pristúpiť za účelom zvýšenia efektivity tohto procesu. Ide predovšetkým o nasledujúce návrhy, ktoré vo všeobecnosti možno považovať za win-win riešenie v predmetnej oblasti:

- a) poskytnutie dostatočne obsiahlych, podrobných a jednoducho podaných informácií, na základe ktorých má podnikateľ možnosť oboznámiť sa s pripravovaným právnym predpisom, resp. jeho novelou;

¹ <https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/jednotna-metodika>

- b) zabezpečenie dostatočne dlhého času na oboznámenie sa so zámerom pripravovaného právneho predpisu, resp. jeho novely;
- c) zabezpečenie účasti tak veľkých podnikateľských združení, ako aj malých podnikateľov z rôznorodých oblastí podnikania na konzultáciách k pripravovanému právnomu predpisu, resp. jeho novele;
- d) informovanie o výsledkoch z konzultácií v rozsahu zaznamenania všetkých, či už osobne, alebo písomne predložených návrhov alebo pripomienok a adekvátneho odôvodnenia ich prípadného nezpracovania do konečného znenia paragrafovej podoby, aby mal každý účastník konzultácií dojem, že sa predkladateľ právneho predpisu zaoberal každým jedným návrhom alebo pripomienkou predloženou podnikateľom; a
- e) v prípade potreby zabezpečenia druhého kola konzultácií s podnikateľmi, ktorých návrhy alebo pripomienky neboli akceptované.

Výsledkom aplikácie uvedených pravidiel by v konečnom dôsledku mal byť spokojný dotknutý podnikateľský subjekt, ktorý má možnosť svoj názor a pohľad na upravovanú problematiku vyjadriť, na strane druhej štát s fungujúcimi právnymi predpismi slúžiacimi účelu, ktorému majú (ochrana práv vs. plnenie povinností).

Po zabezpečení účasti podnikateľskej verejnosti v úplnom úvode tvorby právnych predpisov, kedy majú podnikatelia reálnu možnosť ovplyvniť konečné znenie legislatívy z pohľadu ich práv a povinností v rôznych oblastiach a fázach života podnikania, ale aj neskôr v priebehu legislatívneho procesu, je mimoriadne dôležitá identifikácia ďalších oblastí, ktoré z praxe a skúseností podnikateľských subjektov možno charakterizovať ako problematické, resp. vnímané ako zastarané alebo neefektívne a z hľadiska zabezpečenia systému win-win v podmienkach Slovenskej republiky je nevyhnutné zlepšiť alebo zaviesť ich úplne nanovo. Súvis s nasledujúcimi návrhmi má vzhľadom na pokrokovú dobu a nemožnosť adekvátneho a plnohodnotného fungovania spoločnosti bez rýchlych a automatizovaných procesov práve elektronizácia. Z týchto dôvodov majú nasledujúce návrhy veľa spoločného s elektronizáciou procesov, prepojenosťou rôznych informačných systémov a s tým súvisiacich návrhov na zlepšenie alebo návrhov na zavedenie ďalších elektronizáciu podporujúcich riešení.

Dôvodom, pre ktorý nemožno elektronizáciu vnímať ako narušenie zaužívaných doposiaľ fungujúcich postupov, čo je aj v slovenskej konzervatívnej spoločnosti pomerne častým argumentom na oddiaľovanie zmodernizovania ich fungovania, ktorá si len s ťažkosťami zvyká na nové procesy a postupy, je fakt, že elektronizácia pre podnikateľov predstavuje predovšetkým:

- a) možnosť vykonávať rôzne úkony bez potreby osobného kontaktu,
- b) možnosť vykonávať viaceré úkony lacnejšie (úkony vykonané elektronicky sú často spoplatňované len vo výške 50 % zo štandardnej hodnoty poplatku), a
- c) možnosť vykonávať úkony s vynaložením menšieho úsilia (berúc do úvahy rôzne predvyplnené formuláre alebo vysvetlivky priamo uvedené na webových stránkach príslušných úradov).

Je preto prirodzené, že ak má podnikateľ možnosť zvoliť si takú formu úkonu, ktorá mu ušetrí čas a peniaze, bude postupovať zvyčajne práve takýmto spôsobom. Oblasť, v rámci ktorých elektronizácia prináša, resp. by v budúcnosti mohla priniesť vyššie uvedené vylepšenia pri vykonávaní predmetu činnosti mnohých podnikateľov sú:

- a) oblasť, v rámci ktorej podnikateľ komunikuje, resp. je nevyhnutný kontakt, s orgánmi verejnej moci
- b) oblasť, v rámci ktorej je elektronizácia prospešná pre začiatok, rozvoj či prípadné ukončenie vlastnej činnosti podnikateľa.

1.1 Návrhy na zlepšenia v oblasti nevyhnutnej komunikácie podnikateľa s orgánmi verejnej moci v nadväznosti na plnenie povinností podľa rôznych právnych predpisov

Súčasťou uvedenej podkapitoly nie sú len nové nápady a návrhy na zavedenie elektronizácie, ale aj návrhy na zefektívnenie už existujúcich riešení, ktoré po určitom čase možno vyhodnotiť ako neefektívne či drahé, prípadne z iného dôvodu nevyhovujúce riešenia pre jednu z dotknutých strán.

Jedná sa napr. o nasledujúce úkony či činnosti:

- a) automatizácia, prepojenie procesov a zjednodušenie úkonov pri zakladaní podnikania, v priebehu podnikania či pri ukončení podnikania:
 - ohlasovanie živností prostredníctvom ÚPVS;

- návrhy na zápis, zmenu či výmaz údajov z OR SR;
 - podávanie žiadostí, oznámení či iných podaní prostredníctvom ÚPVS;
 - rôzne zmeny v centrálnej evidencii vozidiel;
 - podávanie návrhov na vklad do KN;
 - vedenie súdnych sporov (napr. sporov o zaplatenie dlžných faktúr) a exekúcií cez portál MS SR;
 - vznik, navyšovanie, znižovanie či zánik povinnosti zaplatiť koncesionárske poplatky;
 - poplatky organizáciám kolektívnej správy práv v súvislosti s používaním autorsky chránených diel a ich zohľadnenie vzhľadom na reálne využívanie, resp. obsadenosť, napr. ubytovacieho zariadenia;
 - podávanie žiadostí o dotácie;
 - oznámenia v súvislosti s otvorením prevádzkarne viacerým úradom
 - posudzovanie spôsobilosti na prácu a zaraďovanie do pracovných skupín vzhľadom na s tým súvisiace riziko v rámci BOZP;
 - rozšírenie tzv. paušálnej dane;
 - jeden celkový odvod do SP s prerozdelením do jednotlivých fondov zo strany SP;
 - systém pravidelného zvyšovania minimálnej mzdy (zavedenie podľa mediánu);
 - jeden spoločný odvod zamestnávateľa a zamestnanca (zavedenie superhrubej mzdy);
 - automatické poučenie a návod na odstránenie nedostatkov po kontrole zo strany štátnej inštitúcie;
 - možnosť predĺženia zákonných lehôt na základe žiadosti
 - inštitút druhej šance pri ukladaní sankcií;
- b) efektivita pri komunikácii s FS SR, SP a inými štátnymi inštitúciami:
- povinná elektronická komunikácia s FS SR pre PO, ako aj FO - podnikateľov;
 - systém e-kasa;

- zlepšenie fungovania elektronickej schránky;
 - prihlasovanie a odhlasovanie zamestnanca do SP;
 - pravidelné výkazy zasielané ŠÚ SR;
 - evidenčné povinnosti podľa zákona o odpadoch a iné povinnosti v súvislosti so vznikom a nakladaním s odpadmi;
 - evidencia v súvislosti so znečisťovaním ovzdušia;
 - oznamovanie štátnym orgánom skutočností, ktoré sú verejne dostupné = aplikácia princípu "jedenkrát a dosť" pri komunikácii s orgánmi štátnej správy;
 - nejednoznačný a zdĺhavý postup v rámci územného a stavebného konania;
 - registrácia a podávanie výkazov či prehľadov na daňovom úrade
- c) prepojenosť informačných systémov (ne)štátnych zdravotných poisťovní so SP a zamestnávateľmi:
- zamestnanie prvého zamestnanca (prihlásenie zamestnanca do SP a oznámenie vo vzťahu k príslušnej zdravotnej poisťovni);
 - pravidelné prihlasovanie a odhlasovanie zamestnancov pracujúcich na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, tzv. "dohodárov";
 - odstránenie viacerých identifikovaných duplicit, kedy si zamestnávateľ musí viacero súvisiacich povinností vo vzťahu k tomu istému zamestnancovi plniť viackrát, tak v zdravotnej poisťovni, ako aj v SP;
- d) efektívnosť pri zamestnávaní v rámci tzv. sezónnych prác a pri zamestnávaní dohodárov:
- rozšírenie možnosti odpracovaných hodín pre dohodárov;
 - možnosť uzavrieť dohodu o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru aj na obdobie dlhšie ako jeden rok (okrem dohody o brigádnickej práci študentov);
 - upustenie od niektorých povinností pri sezónnych pracovníkoch;

1.2 Návrhy na zlepšenia v oblasti vlastnej činnosti podnikateľa

Okrem potreby rozšírenia a zefektívnenia elektronizácie v rámci nevyhnutnej komunikácie podnikateľského subjektu s orgánmi verejnej moci, súvisí definovanie potenciálnych alebo už existujúcich oblastí, kde badať priestor na vytvorenie alebo zlepšenie aktuálne nastaveného procesu, aj s vlastnou činnosťou podnikateľa.

Jedná sa pritom nielen o elektronizáciu procesov, ale aj návrhy na ďalšie vylepšenia a zefektívnenia v rámci výkonu predmetu činnosti. Ide napr. o nasledujúce úkony či činnosti:

- a) elektronické uzatváranie zmlúv (prípadne prijímanie a potvrdzovanie objednávok);
- b) vystavovanie faktúr v elektronickej podobe;
- c) elektronizácia niektorých pracovných dokumentov doručovaných zamestnancom;
- d) archivácia dokumentov aj v elektronickej podobe (zaručená konverzia);
- e) elektronické hlasovanie na valnom zhromaždení;
- f) výpomoc rodinného príslušníka nebude považovaná za nelegálnu prácu bez ohľadu na formu podnikania;

Za účelom dosiahnutia, aby podnikateľ využil pri vykonávaní svojej činnosti práve elektronickú formu úkonu, je nevyhnutné, aby bola príslušná elektronická služba (resp. forma realizácie iného úkonu) technicky dostupná (tým sa myslí dostupnosť pre širšiu verejnosť za dostupnú cenu) a jednoduchá na použitie. V praxi je však pomerne bežné, že aj keď majú podnikatelia možnosť zvoliť si elektronickú formu úkonu, z praktických či finančných dôvodov si často volia radšej formu osobného kontaktu, nakoľko je pre nich naďalej v mnohom jednoduchšia a praktickejšia – ušetrí podnikateľovi čas, technické problémy súvisiace s využitím elektronickej služby, komplikácie spojené s niektorými postupmi či formulármi atď. Uvedené však platí aj v prípade starších podnikateľov, podnikateľov vykonávajúcich činnosť mimo internetového pokrytia (najmä oblasti cestovného ruchu), resp. podnikateľov zastávajúcich názor efektívnosti a spoľahlivosti osobného kontaktu, čo mnohým nemožno odoprieť. Preto je správne ponechať v určitých prípadoch možnosť rozhodnutia na podnikateľovi, samozrejme, len v prípadoch, kedy takéto rozhodnutie nie je na úkor štátu (napr. povinná komunikácia s FS SR za účelom zjednotenia

postupov, rýchlejšieho konania a prehľadnosti je v prípade správne nastaveného systému jednoduchých krokov k prihláseniu logická a správna). Všeobecná a celoplošná digitalizácia a elektronizácia preto nie je riešením, ale aj v danej oblasti je potrebné k jej zavedeniu pristupovať citlivo a rozumne. Príkladom je osobná návšteva JKM pri rozšírení alebo zmene rozsahu živnostenského oprávnenia, keďže elektronické ohlásenie živnosti je podľa názoru živnostníkov až príliš zdĺhavé.

Ďalším aspektom, ktorý je pri posudzovaní významu elektronizácie potrebné zohľadniť, je rozsah možností, pri ktorých je možné využiť elektronickú formu úkonu. Aby bola elektronizácia pre podnikateľov skutočne užitočná a prospešná, je nevyhnutné, aby zákon výslovne uznával elektronickú formu, a to v čo najväčšej možnej miere a nielen čiastkovo v rámci obdobných právnych úkonov. Podnikatelia sa totiž často stretávajú s legislatívnymi bariérami, kedy využitie elektronickej formy úkonu jednoducho nie je možné. Napr. v oblasti pracovnoprávnej agendy zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len „zákoník práce“) v § 38 ods. 1 ustanovuje, že: *„Písomnosti zamestnávateľa týkajúce sa vzniku, zmeny a skončenia pracovného pomeru alebo vzniku, zmeny a zániku povinností zamestnanca vyplývajúcich z pracovnej zmluvy musia byť doručené zamestnancovi do vlastných rúk. To platí rovnako o písomnostiach týkajúcich sa vzniku, zmien a zániku práv a povinností vyplývajúcich z dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru. Písomnosti doručuje zamestnávateľ zamestnancovi na pracovisku, v jeho byte alebo kdekoľvek bude zastihnutý. Ak to nie je možné, možno písomnosť doručiť poštovým podnikom ako doporučenú zásielku.“* Tzn., že súčasná podoba zákonníka práce striktnie aplikuje zásadu písomnosti, a to za účelom zvýšenie ochrany zamestnanca ako slabšej strany pracovnoprávneho vzťahu. Je preto potrebné neustále identifikovať oblasti, kde podnikatelia nemôžu využívať elektronickú formu úkonov či komunikácie a legislatívu upravujúcu predmetné oblasti prispôbovať súčasným technologickým možnostiam, v danom prípade rešpektujúc zdôvodnenie jej neaplikovania z dôvodu zvýšenej ochrany zamestnanca pri doručovaní, ale súčasne berúc do úvahy napr. slobodné rozhodnutie samotného zamestnanca.

2. AUTOMATIZÁCIA, PREPOJENIE PROCESOV A ZJEDNODUŠENIE ALEBO ODSTRÁNENIE ÚKONOV PRI ZAKLADANÍ PODNIKANIA, V PRIEBEHU PODNIKANIA ČI PRI UKONČENÍ PODNIKANIA

2.1 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov

Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odpadoch“) je vo všeobecnosti považovaný za chaotický zákon ukladajúci podnikateľom viacero povinností, pričom tieto povinnosti sa mnohokrát netýkajú podnikateľov, ktorí nakladajú so špecifickým druhom odpadov (napr. nebezpečný odpad) či s odpadom vo veľkom množstve. Táto časť analýzy sa nebude venovať všetkým byrokratickým povinnostiam z oblasti odpadového hospodárstva, ale zameria sa len na tie, ktoré sa týkajú každého podnikateľa, resp. väčšiny podnikateľov, a ktoré sa zároveň navrhujú odstrániť alebo aspoň čiastočne limitovať pre určité skupiny podnikateľov.

2.1.1 Evidencia a ohlasovanie odpadov

a) Evidencia odpadov na evidenčnom liste

Zákon o odpadoch ukladá podnikateľom povinnosť vedenia evidencie odpadov, pričom ide o rôzne druhy evidencií v závislosti od druhu a množstva odpadu. Zhodná však pre všetkých podnikateľov bez ohľadu na charakter podnikateľskej činnosti je evidencia odpadov na evidenčnom liste odpadov, pričom podnikateľ je povinný evidovať každý odpad, ktorý mu vznikol bez ohľadu na druh odpadu či jeho množstvo. Predmetné znamená, že každý podnikateľ, či už podniká ako právnická osoba, alebo ako fyzická osoba, musí podľa ustanovenia § 14 ods. 1 písm. f) zákona o odpadoch evidovať každý jeden odpad, ktorý mu vznikol. Spôsob evidencie odpadov je stanovený vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 366/2015 Z. z. o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti (ďalej len „vyhláška o evidenčnej povinnosti“). Uvedená povinnosť sa má vykonávať v zmysle

vyhlášky o evidencnej povinnosti priebežne tak, ako dochádza k vzniku odpadu, alebo jednorazovo (minimálne však jedenkrát za mesiac). Za odpad je považované všetko, čoho sa podnikateľ zbavuje, pričom môže ísť o nefunkčné pero, diár z minulého roka alebo akúkoľvek inú vec, ktorú už podnikateľ nepotrebuje. Je zrejmé, že v tomto smere je náročné, ba priam nemožné pre podnikateľa odpozorovať, čoho všetkého sa jeho zamestnanci v priebehu vykonávania pracovnej činnosti zbavujú. Takáto evidencia predstavuje nezmysel, nakoľko je v skutočnosti nemožné odkontrolovať, či podnikateľ vedie správne takúto evidenciu, resp. či do nej zapisuje každý jeden vzniknutý odpad. Z pohľadu starostlivosti o životné prostredie je nakoniec aj irelevantné kontrolovať malého podnikateľa, ktorý vyprodukuje zanedbateľné množstvo odpadu (ktorý nie je ani nebezpečný a ani ho nie je veľa) v priebehu roka, ktorý však na zabezpečenie predmetnej evidencie vyvinie veľké časové úsilie, ktoré ho stojí nemalé finančné prostriedky. Samotné vyplňanie „evidenčného listu odpadu“ je časovo náročné, nakoľko ten sa vedie pre každý jeden druh odpadu (podľa katalógu odpadov) samostatne, pričom sa v ňom uvádza katalógové číslo odpadu, dátum, kedy došlo k vzniku odpadu. Ďalšou bizarnosťou je povinnosť odvážiť každý jeden odpad, nakoľko sa tento údaj v evidencii vyžaduje. V praxi to teda znamená, že ak tretí deň v mesiaci podnikateľ vyhodí nefunkčné pero, mal by ho najprv odvážiť, následne by si mal nájsť údaj o kategórii predmetného odpadu a tieto informácie by mal zapísať do príslušnej evidencie. Ak sa mu však pero pokazí aj o týždeň tento proces bude musieť opätovne zopakovať, nakoľko zákonnou požiadavkou je priebežné zapisovanie vzniku odpadu.

Win-Win riešenie:

Navrhuje sa povinnosť evidencie odpadov podľa § 14 ods. 1 písm. f) zákona o odpadoch zúžiť na vymedzený okruh podnikateľov, a teda od tejto záťaže odbremeniť malé a stredné podniky. V tomto smere je možné vymedziť viaceré kritéria, na koho sa má daná povinnosť vzťahovať, resp. na koho sa nemá vzťahovať. Je možné uvažovať nad kritériom počtu zamestnancov podnikateľa, množstva vyprodukovaného odpadu, oblasti podnikania či kritériom ročného obratu podnikateľa. Z pohľadu štátu je takéto zúženie povinnosti len na niektorých podnikateľov prínosné, nakoľko počet podnikateľov sa pohybuje na čísle xx a

počet inšpektorov v oblasti odpadového hospodárstva sa pohybuje na čísle 20, čo znamená, že inšpektori sa nebudú musieť pri kontrolách zaoberať zbytočnými výkazmi podnikateľov, ktorí z pohľadu odpadového hospodárstva nie sú veľkými znečisťovateľmi.

b) Ohlasovanie vzniku odpadu

Zákon o odpadoch rozlišuje medzi evidenciou odpadu a ohlasovaním odpadu, pričom pri evidencii odpadu podľa ustanovenia § 14 ods. 1 písm. f) zákona o odpadoch sa evidencia uchováva u podnikateľa a predkladá sa kontrolnému subjektu až pri kontrole a týka sa každého podnikateľa, pri ohlasovaní vzniku odpadu podľa ustanovenia § 14 ods. 1 písm. g) zákona o odpadoch ide o aktívne odosielanie údajov z evidencie okresnému úradu. Túto povinnosť ohlasovania však už nemá každý podnikateľ, ale v zmysle vyhlášky o evidenčnej povinnosti ju má ten podnikateľ, ktorý za rok v súhrne nakladá s viac ako 50 kg nebezpečného odpadu, alebo viac ako 1t iného – ostatného odpadu, prípadne ak u podnikateľa vzniká odpad uvedený v prílohe č. 3 vyhlášky o evidenčnej povinnosti má túto povinnosť bez ohľadu na množstvo vzniknutého odpadu. Ohlásenie je v zmysle vyhlášky o evidenčnej povinnosti povinný podnikateľ vykonať do 28. februára za predchádzajúci kalendárny rok. Predmetné ohlásenie sa môže vykonať elektronicky prostredníctvom portálu Slovensko.sk, teda predmetné ohlásenie nie je ešte možné vykonať prostredníctvom ISOH. Podmienka ohlasovania vzniku odpadov podnikateľmi, ktorí vyprodukujú ročne 1 tonu odpadu je pomerne limitujúca, nakoľko za mesiac ide o cca 80 kg odpadu, a teda týždenne po prepočte ide o 20 kg odpadu, pričom do odpadov sa započítava každý druh vzniknutého odpadu, t. j. pero, papier, sklo, ale aj starý počítač či príslušenstvo kancelárie.

Win-Win riešenie:

Navrhuje sa zúženie podnikateľov, ktorí sú povinní predmetné ohlásenie vykonať navýšením množstva ostatného odpadu na jeho dvojnásobok. Predpokladá sa, že zefektívnenie v podobe ohlasovania vzniku odpadu prostredníctvom ISOH je už naplánované (nakoľko sa to uvádza v samotnom opise predmetného projektu), pričom tento krok je z pohľadu podnikateľského sektora vítaný, avšak len za predpokladu, že ohlasovacia činnosť ostane na

ročnej báze a bude sa týkať len niektorých podnikateľov. Pokiaľ by sa ohlásenie vzniku odpadov malo dotýkať každého podnikateľa bez určenia množstva a kategórie odpadu a zároveň uskutočňovať pravidelne, t. j. na mesačnej báze, predmetný krok by znamenal pre podnikateľa zvýšenie byrokracie. Prínosom štátneho sektora odbremeniť určité podnikateľské subjekty od tejto povinnosti spočíva v uvoľnení kapacít úradníkov, ktorí sa nebudú musieť venovať kontrolnej činnosti u zjavne „nepodstatných“ podnikateľov z pohľadu odpadového hospodárstva.

2.1.2 Evidencia výrobcov obalov

Evidencia výrobcov obalov je pomerne diskutovanou témou od 1. januára 2016, t. j. od nadobudnutia účinnosti nového zákona o odpadoch. Dôvodom je, že zákon o odpadoch definoval pojem „výrobca obalov“ široko, keď stanovil v § 52 ods. 11, že *„výrobcom obalu je fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá a) používa obaly na balenie tovaru alebo plní tovar do obalov a uvádza na trh tento tovar pod svojou obchodnou značkou, b) je osobou, pre ktorú sa tovar balí alebo plní a pod ktorej obchodnou značkou sa tovar uvádza na trh, c) uvádza na trh tovar v obaloch iným spôsobom, ako podľa písmen a) a b) alebo prepraví alebo si nechá prepraviť cez štátnu hranicu Slovenskej republiky tovar v obaloch a uvádza ho na trh alebo do distribúcie v Slovenskej republike, d) ako distribútor uskutočňuje odplatné alebo bezodplatné odovzdanie obalu konečnému používateľovi na bezprostredné zabalenie tovaru, e) ako distribútor používa obal na zabalenie distribuovaného tovaru alebo jeho časti alebo na naplnenie distribuovaným tovarom, alebo f) uvádza na trh obaly s výnimkou osoby, ktorá dodáva nepoužité prázdne obaly osobám uvedeným v písmene a), b) c), d) alebo e) alebo osobe, ktorá balí alebo plní tovar pre osobu podľa písmena b).“* Citované ustanovenie v praxi znamená, že pojem „výrobca obalov“ sa vzťahuje na podnikateľa, ktorý svoj produkt zabalí do obalu, avšak v skutočnosti obal nevyrobil, iba použil a poskytol ho svojmu zákazníkovi. Takáto definícia sa teda týka každého e-shopu, avšak aj podnikateľov v gastroprevádzkach, ktorí zabalia jedlo do obalu, pričom nemusí ísť o klasický obal na jedlo, ale týka sa to aj prevádzok, ktoré balia jedlo do papiera, ako napr. langoš, hot-dog, hamburger atď. Títo „výrobcovia obalu“ sú povinní v prvom rade v zmysle ustanovenia § 27

ods. 4 písm. a) zákona o odpadoch sa registrovať v Registri výrobcov vyhradeného výrobku vedeného na ISOH, pričom táto povinnosť podnikateľovi vzniká ešte skôr ako uvedú prvý obal na trh.

Zákon o odpadoch v súčasnosti rozlišuje medzi dvomi kategóriami výrobcov obalov, pričom kritériom ich rozlíšenia je, koľko kg obalov uvedie ten-ktorý podnikateľ na trh. Zákon určil hranicu 100 kg, čo znamená, že podnikateľ, ktorý uvedie menej ako 100 kg obalov na trh má výrazne menej povinností, ako ten ktorý túto hranicu prekročí.

Tabuľka 1: Povinnosti výrobcov obalov

Výrobca obalov do 100 kg	Výrobca obalov nad 100 kg
Registrácia do registra výrobcov vyhradeného výrobku	Registrácia do registra výrobcov vyhradeného výrobku
Evidencia obalov	Evidencia obalov
Uchovávať evidenciu	Uchovávať evidenciu
Ohlasovať skutočnosti z evidencie MŽP SR	Ohlasovať skutočnosti z evidencie MŽP SR
Zabezpečenie materiálového zloženia obalu	Zabezpečenie materiálového zloženia obalu
	Ustanovenie splnomocneného zástupcu v súlade s ust. § 27 ods. 18 - 20
	Plnenie informačnej povinnosti vo vzťahu k verejnosti a k spracovateľovi vyhradeného prúdu odpadu
	Zabezpečenie cieľov uvedených v zákone o odpade

	Zabezpečenie nakladania s vyhradeným prúdom odpadu
	Zabezpečenie zhodnotenia a recyklácie vyhradeného prúdu odpadu najmenej vo výške záväzných cieľov a limitov zhodnocovania a recyklácie pre vyhradený prúd odpadu
	Plnenie informačnej povinnosti vo vzťahu ku konečným používateľom vyhradeného výrobu
	Vypočítanie si svojho zberového podielu a trhového podielu
	Zabezpečenie odobratia celého množstva oddelene vzbieranej zložky komunálneho odpadu patriacej do vyhradeného prúdu odpadu z obce, v ktorej zodpovedá za vyhradený prúd odpadu a zabezpečenie priebežného financovania nakladania s takto odobratým vyhradeným prúdom odpadu
	Zabezpečenia plnenia cieľov zberu
	Plnenie povinností individuálne alebo kolektívne

Zdroj: vlastné spracovanie

Z tabuľky vyššie je zjavné, že rozdelenie výrobcov obalov do a nad 100 kg pomohlo k odbremeniu byrokracie u niektorých podnikateľov, avšak 100 kg odpadu súhrne za

kalendárny rok je veľmi nízkym kritériom, čo znamená, že väčšina podnikateľov má naďalej zvýšené povinnosti, t. j. zvýšená miera povinností sa týka aj malých podnikateľov. Samotná skutočnosť, že podnikateľ, ktorý uvedie na trh menej ako 100 kg obalov je povinný vykonať registráciu a pravidelnú evidenciu, ktorú je potrebné (zatiaľ) raz ročne zasielať MŽP SR, je považovaná za nezmysel. Mnohí podnikatelia, ktorí ponúkajú svoje *hand-made* výrobky popri svojom „inom“ zamestnaní, teda podnikateľskú činnosť nevykonávajú ako hlavnú zárobkovú činnosť, a teda produkujú zanedbateľné množstvo obalov sa musia popasovať s evidenciou takéhoto druhu, pričom si musia pamätať, že majú povinnosť aj danú evidenciu ohlásiť.

Win-Win riešenie:

Navrhuje sa nanovo zadefinovať pojem „výrobca obalu“ tak, aby sa za túto osobu považoval:

- a) podnikateľ, ktorý dováža tovar zabalený v obale zo zahraničia a
- b) podnikateľ, ktorý reálne vyrába obaly – t. j. podnikateľ, ktorého podnikateľskou činnosťou je výroba obalov.

Teda z nanovo zadefinovaného pojmu „výrobca obalu“ by boli vyňatí distribútori obalov a práve naopak by boli doňho zahrnutí podnikatelia, ktorí v skutočnosti vyrábajú obaly.

Pre podnikateľský sektor by to znamenalo obrovské odbremenenie od byrokracie v súvislosti s obalmi, nakoľko predmetné povinnosti by mali už iba podnikatelia, ktorí reálne produkujú obalové materiály, čo je rádovo nižší počet podnikateľských subjektov v porovnaní s aktuálnymi podnikateľmi, ktorí v súčasnosti túto povinnosť majú. Pre štátny sektor to opätovne znamená zníženie kontrolnej činnosti podnikateľov, ktorí „balia“ svoj tovar, ktorých je aktuálne niekoľko stoviek tisíc, pričom kontrolná činnosť by sa zameriavala na pár podnikateľov, ktorých podnikateľskou činnosťou je fyzická výroba obalov. Finančný dopad by bol nepatrný na oboch stranách, keďže podnikateľov byrokracia súvisiaca s obalmi stojí nemalé finančné prostriedky. Štát by taktiež vedel ušetriť na počte zamestnancov, resp. na ich efektívnejšom využívaní.

Predmetná problematika bola načrtnutá aj v Ekonomickej analýze inštitútu environmentálnej politiky z marca 2020, v ktorej sa uvádza „Menší producenti sú spravidla vyňatí z hlavného prúdu OZV aj v zahraničí. V Českej republike sa to týka firiem s ročnou produkciou obalov nižšou ako 300 kg a obratom do 4,5 milióna korún. V Rakúsku sú výnimky odstupňované pre jednotlivé prúdy: 800 kg pre sklo, 100 kg pre kovy, 100 kg pre drevo, 300 kg pre papier a 50 kg pre ostatné materiály (Rais, Benko a Rod 2016). V Belgicku sú malé subjekty oslobodené od platenia poplatkov, odpad však smú vyhadzovať do nádob na triedený zber. Bremeno tak znášajú predovšetkým veľké podniky.“² Z citovaného je teda zjavné, že ostatné členské štáty EÚ sú podstatne benevolentnejšie k malým podnikateľom, ktorých sa snažia od byrokracie a s tým súvisiacimi finančnými nákladmi odbremeniť.

2.1.3 Povinnosť žiadať súhlas orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva na odovzdanie odpadu vhodného do domácnosti

Povinnosť vyžadovať súhlas orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva na odovzdanie odpadu vhodného do domácnosti podľa ustanovenia § 97 ods. 1 písm. n) zákona o odpadoch sa v ankete „Byrokratický nezmysel roka 2017“ umiestnila na prvom mieste. V zmysle ustanovenia § 14 ods. 5 zákona o odpadoch „Opad vhodný na využitie v domácnosti je materiál, palivo, ktorým je len odpad z biomasy alebo iná vec určená na konečnú spotrebu; konečnou spotrebou sa rozumie spotreba, v dôsledku ktorej vznikne komunálny odpad.“ V praxi predmetná povinnosť znamená, že podnikateľ, ktorému zvýši nejaká vec (v ankete sa uvádzal ako príklad paleta alebo sud), resp. nejaká vec sa pre podnikateľa stane prebytočnou, avšak pre jeho zamestnanca by sa táto preňho prebytočná vec zišla do domácnosti, podnikateľ musí najprv požiadať okresný úrad o súhlas na takéto nakladanie s odpadom, ktorý však pre využitie v domácnosti odpadom ani nebude, resp. nemusí byť. Na získanie takého súhlasu sa vyžaduje podanie žiadosti, ktorá okrem identifikačných údajov žiadateľa musí obsahovať aj údaj o tom, aký druh odpadu sa má odovzdávať, ako aj jeho kategóriu a množstvo, účel, na ktorý sa má predmetný odpad využiť, zdôvodnenie takejto potreby a taktiež si môže okresný úrad vyžiadať aj iné údaje, ktoré považuje v tejto súvislosti za

²https://www.minzp.sk/files/jep/ako_pretriedit_triedeny_zber.pdf.

potrebné, ako napr. predloženie odborného posudku. Zároveň v zmysle aktuálnej platnej právnej úpravy platí, že účastníkom takéhoto konania je aj obec, na ktorej území sa činnosť vykonáva, čo značí, že predmetnou pomerne „nezmyselnou“ žiadosťou sa nebude zaoberať len okresný úrad, ale aj obec.

MŽP SR v tomto smere argumentuje potrebu vydania súhlasu s odovzdaním odpadu na využitie do domácností tým, že takýmto konaním dôjde k zabráneniu vzniku čiernych skládok, resp. k posúdeniu, či odovzdaním tohto odpadu dôjde k vzniku komunálneho odpadu. Ďalej svoj postoj argumentuje tým, že predmetnú právnu úpravu si vyžiadala prax, keďže podnikatelia sa snažili svojho odpadu zbaviť tým, že uvádzali jeho odovzdanie do domácností, pričom mnohokrát končili na nelegálnych skládkach alebo v komunálnom odpade, a teda podnikatelia si neplnili svoje povinnosti zo zákona o odpadoch. Hoci je argumentácia logická a pochopiteľná, nastavený systém podávania žiadostí nemôže vyhovovať ani štátnemu sektoru, ktorý sa musí zaoberať týmito pomerne nezmyselnými žiadosťami, pričom je otázne, či vie orgán kontroly skontrolovať, či takýto odpad bol odovzdaný na využitie do domácnosti bez predmetnej žiadosti.

Win-Win riešenie:

Odstránením predmetnej žiadosti z právnej úpravy alebo aspoň limitáciou nutnosti každého podnikateľa podávať takúto žiadosť okresnému úradu by došlo k úspore finančných prostriedkov na strane podnikateľa, ktorý musí zaplatiť správny poplatok za podanie žiadosti, pričom vyplňaním žiadosti stráca taktiež čas. Ako akceptovateľné sa javí taktiež zúženie tejto povinnosti iba na určitý okruh podnikateľov, pričom by sa napr. zo žiadosti mohol vylúčiť odpad, ktorý má byť určený ako palivo. Pre štátny sektor by predmetné znamenalo odbremenenie od vydávania súhlasov nielen orgán odpadového hospodárstva, ale aj odbremenenie obce, ktorá musí byť v zmysle zákona účastníkom konania.

Ďalšie návrhy zlepšenia odpadového hospodárstva:

- Podpora rozvoja obehovej ekonomiky zo strany štátu, čím dôjde k produkcii výrazne nižšieho množstva odpadu;

-Podpora druhotného spracovávania odpadov za účelom ich energetického využitia, čím dôjde k postupnému odstraňovaniu skládok odpadov.

2.2 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce a súvisiacich právnych predpisov

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len „zákoník práce“) predstavuje súbor viacerých opatrení, ktoré vývojom stratili z hľadiska efektivity a účelnosti svoje opodstatnenie, resp. ponúkajú priestor na viacero vylepšení so súčasným zachovaním právnej ochrany zamestnancov ako slabšej strany právneho vzťahu, ale s úpravou v prospech odbúrania administratívnej záťaže zamestnávateľov. V prípade zákonníka práce je preto potrebné pri vykonávaní navrhovaných zmien zdôrazniť nevyhnutnosť dodržiavania princípu proporcionality (potrebná zmena v prospech automatizácie či elektronizácie vs. obmedzenie alebo ohrozenie práv zamestnanca), aby sa zabránilo neprimeranému zásahu do zmyslu tohto zákona.

2.2.1 Určovania výšky minimálnej mzdy

V podmienkach Slovenskej republiky existuje v súčasnosti neobjektívny systém každoročného určovania výšky minimálnej mzdy, čo v konečnom dôsledku znamená výraznú záťaž pre zamestnávateľov a nezohľadňovanie reality v podobe aktuálneho hospodárskeho vývoja krajiny. Súčasný model možno charakterizovať ako nesystémové riešenie, ktoré v konečnom dôsledku nie je výhodné ani pre štát, lebo zamestnávateľ v dôsledku zvýšených nákladov (výška minimálnej mzdy je naviazaná aj na viaceré ďalšie inštitúty, napr. príplatky za prácu) je nútený znižovať pracovnú silu, znižuje sa jeho konkurencieschopnosť v boji s konkurenciou, čo v najhoršom prípade povedie k znižovaniu zamestnanosti na Slovensku.

Každý zamestnanec má podľa zákonníka práce právny nárok na mzdu, a to najmenej vo výške minimálnej mzdy.³ Minimálna mzda sa prioritne určuje dohodou zástupcov zamestnávateľov a zástupcov zamestnancov. Ak k takejto dohode nepríde, čo je aj prípad posledných rokov, postupuje sa podľa zákona o minimálnej mzde, v zmysle ktorého suma mesačnej minimálnej mzdy na nasledujúci kalendárny rok je 57 % priemernej mesačnej

³ Inštitút minimálnej mzdy upravuje zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov.

nominálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zverejnenej ŠÚ SR za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa určuje suma mesačnej minimálnej mzdy. Práve v predmetnom ustanovení sa ponúka priestor na novelizáciu, nakoľko Slovenská republika je jedinou krajinou v rámci OECD, ktorá sa pri zvyšovaní výšky minimálnej mzdy odráža od priemernej mzdy zamestnanca, pričom prostriedkom na objektivizáciu tohto procesu by bolo posudzovanie tzv. mediánovej mzdy.

Win-Win riešenie:

Úplná zmena súčasne nastaveného systému spočívajúca v zrušení nedávno schválenej automatickej valorizácie minimálnej mzdy⁴, resp. ponechaním vzorca tvorby minimálnej mzdy a akceptáciou požiadavky Európskej komisie spočívajúcej v nahradení priemernej mzdy mediánovou mzdou, ktorá odráža skutočný stav a vývoj hospodárstva v krajine. Možným doplnením za účelom úplnej objektivizácie je súčasné zohľadňovanie regionálnych rozdielov v systéme nastavenia výšky minimálnej mzdy, tzn. zavedenie modelu, kedy by neplatila jedna výška minimálnej mzdy, ale v jej výške by sa zohľadňovali aj regionálne ekonomické rozdiely.

2.2.2 Limitácia času uzavretia a rozsahu hodín pri niektorých dohodách o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

Zákonnými obmedzeniami v prípade dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru je čas, na ktorý možno dohodu uzavrieť (12 mesiacov) a rozsah hodín v rámci každej z nich. Práve v prípade rozsahu hodín možno identifikovať priestor na zmenu právnej úpravy. Čo sa týka dohody o brigádnickej práci študentov, úpravou ust. § 227 ods. 2 zákonníka práce je možné zvýšenie rozsahu týždenného pracovného času študentov z 20 hodín napr. na 40 hodín. Podľa spomínaného ustanovenia zákonníka práce možno na základe dohody o brigádnickej práci študentov vykonávať prácu v rozsahu najviac 20 hodín týždenne v

⁴ Na základe novely zákona účinné od 1.1.2021 sa minimálna mzda na nasledujúci kalendárny rok určí ako 57 % z priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa určuje suma mesačnej minimálnej mzdy.

priemere, pričom priemer najviac prípustného rozsahu pracovného času sa posudzuje za celú dobu, na ktorú bola dohoda uzatvorená. Jedná sa naozaj o pomerne nízky počet hodín, ktorý v praxi býva často neakceptovaný. Pre ilustráciu, § 85 ods. 7 zákonníka práce ustanovuje, že mladistvý zamestnanec mladší ako 16 rokov má pracovný čas najviac 30 hodín týždenne, aj keď pracuje pre viacerých zamestnávateľov. Mladistvý zamestnanec starší ako 16 rokov má pracovný čas najviac 37, 5 hodiny týždenne, aj keď pracuje pre viacerých zamestnávateľov. Čiže aj mladiství zamestnanci majú stanovený pracovný čas vo väčšom rozsahu ako študent podľa právnej úpravy dohody o brigádnickej práci študentov.

Win-Win riešenie:

Analogická právna úprava študentov pracujúcich na základe dohody o brigádnickej práci študentov ako v prípade mladistvých zamestnancov umožní prehĺbenie kvalifikácie a praxe študentov, na základe čoho sa im umožní vo väčšom rozsahu uplatniť teoretické vedomosti nadobudnuté počas štúdia, porozumieť získaným vedomostiam a trh práce tak bude neskôr obohatený o absolventov, ktorí sú pripravení na prácu v odbore, ktorý študovali. Prostriedky vynaložené zo štátneho rozpočtu na vzdelávanie na úrovni odborných stredných škôl, resp. vysokého školstva, budú vynaložené účelnejšie, lebo s väčšou pravdepodobnosťou zostanú absolventi pracovať v príslušnom odbore a nedôjde tak k zmene profesie len za účelom získania akéhokoľvek príjmu. Naopak, kvalifikovaný absolvent s najväčšou pravdepodobnosťou zostane pracovať vo svojom odbore, v rámci ktorého sa mu pracovné podmienky značne rozšíria na základe umožnenia získania väčšej praxe už počas štúdia. Zamestnávateľ tak bude mať väčší priestor na výber kandidáta na obsadenie pracovného miesta a aj takouto zmenou sa podporí zamestnanosť na Slovensku.

2.2.3 Výlučná písomnosť dokumentov

S argumentom spočívajúcim v právnej istote na strane zamestnanca a potreby zvýšenej ochrany jeho práv zákonník práce v mnohých prípadoch uprednostňuje písomnosť dokumentov, resp. ich doručovanie do vlastných rúk zamestnancom. Vzhľadom na pokrokovú dobu, ekologickosť a existenciu rozšírenej možnosti uchovávaní vrátane lepšej

systematizácie, poriadku a prehľadnosti je vo viacerých prípadoch nevyhnutné akceptovať dobu elektronizácie a pri súčasnom rešpektovaní právnej ochrany zamestnanca, jeho súhlas s elektronickým zasielaním mnohých dokumentov (napr. prípad elektronického zasielanie výplatných pásov).

V súlade s ust. § 38 ods. 1 zákonníka práce musia byť písomnosti zamestnávateľa týkajúce sa vzniku, zmeny a skončenia pracovného pomeru alebo vzniku, zmeny a zániku povinností zamestnanca vyplývajúcich z pracovnej zmluvy doručené zamestnancovi do vlastných rúk. Toto ustanovenie zavádza výlučnú písomnosť do pracovného práva vo vyššie uvedených prípadoch.

Zamestnanec však môže aj v týchto prípadoch preferovať elektronický spôsob doručenia a v súlade s tým požiadať o doručenie výpovede, napr. na osobný e-mail. Ak by túto požiadavku zamestnávateľ rešpektoval, výpoveď by sa nepovažovala za doručенú v súlade so zákonníkom práce. Písomnosť v pracovnom práve zaručuje právnu istotu v pracovnoprávných vzťahoch, ale pri písomnej osobne predloženej žiadosti zo strany zamestnanca vyjadrenej napr. pri uzatváraní pracovnoprávneho vzťahu sa sám zamestnanec môže tejto formy doručovania domáhať, a to by malo byť "nad" ustanovenia zákonníka práce striktné vyžadujúce písomnosť s odôvodnením právnej istoty zamestnanca.

To isté platí pri skončení pracovného pomeru, kedy je každý zamestnávateľ povinný vydať zamestnancovi potvrdenie o zamestnaní – tzv. zápočtový list, a to aj bez toho, aby ho zamestnanec o vydanie požiadal. Zápočtový list (potvrdenie o zamestnaní), obsahuje dôležité informácie pre ďalšie zamestnanie zamestnanca. Uvádzajú sa v ňom údaje, ktoré by v budúcnosti mohol potrebovať na preukázanie určitých skutočností, ako napr. počet odpracovaných rokov, počet dní práceneschopnosti, zrážky zo mzdy a ich poradie v prospech konkrétnych spoločností, vyplácané odchodné a pod.

Aj tu platí, že ak by zamestnanec vopred súhlasil s elektronickým doručením potvrdenia o zamestnaní, mohlo by to predstavovať výnimku zo zásady výlučnej písomnosti. Táto výnimka by mohla byť aplikovaná aj vo vzťahu k pracovnému posudku podľa ust. § 75 ods. 1 zákonníka práce. Skutočnosť, že zamestnávateľ by si svoju povinnosť odoslať pracovný posudok či potvrdenie o zamestnaní zamestnancovi nespĺnil, je sankcionovaná

inšpektorátom práce, takže zamestnanec by mal ochranu zabezpečenú vrátane práva domáhať sa svojich práv za účelom úhrady škody, ktorá porušením povinnosti zamestnávateľa zamestnancovi vznikla.

Win-Win riešenie:

Doklady, ktoré má zamestnávateľ povinnosť vydať zamestnancovi môže zamestnávateľ vystaviť a doručiť zamestnancovi prostredníctvom elektronických prostriedkov, a to po predchádzajúcej dohode so zamestnancom. Doklad doručený elektronickými prostriedkami by obsahoval predtlačný odtlačok pečiatky zamestnávateľa a faksimile⁵ jeho podpisu. Pri elektronickej komunikácii zamestnávateľa so zamestnancom by sa však vyžadovalo potvrdenie doručenia elektronickej správy, ktoré obsahuje informáciu o dátume a čase elektronickeho doručenia, vrátane označenia elektronickej poštovej schránky príjemcu dohodnutej medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Týmto spôsobom by bola zabezpečená ochrana práv zamestnanca a súčasne splnená jednoduchosť doručovania dokumentov súvisiacich so začiatkom, trvaním či skončením pracovnoprávneho vzťahu v prípade, že by zamestnanec takúto formu preferoval. Na druhej strane by sa zvýšila efektivita pri doručovaní v súlade s potrebou rozširovania elektronizácie procesov a jednoduchosťou evidencie dokumentov.

2.2.4 Rozlišovanie sezónnych prác aj vzhľadom na rozsah a druh povinností zamestnávateľa

Podľa ust. § 48 ods. 4 písm. c) môže zamestnávateľ opätovne predĺžiť alebo opätovne dohodnúť pracovný pomer na určitú dobu do dvoch rokov alebo nad dva roky, ak ide o vykonávanie prác, ktoré sú závislé od striedania ročných období, každý rok sa opakujú a nepresahujú osem mesiacov v kalendárnom roku (ide o tzv. sezónnu prácu).

Pod pojmom práca sezónneho charakteru je potrebné chápať prácu, ktorá sa v závislosti od postupnosti ročných období automaticky opakuje každý rok. Zamestnávateľa môžu

⁵ Nahradenie vlastnoručného podpisu mechanickými prostriedkami, resp. presná kópia originálu podpisu.

zamestnancov na sezónne práce zamestnávať len v pracovnoprávnom vzťahu podľa zákonníka práce (to platí aj pre občanov EÚ). Štátni príslušníci tretích krajín môžu v súlade so zákonom o službách zamestnanosti na území SR vykonávať sezónne práce najviac 90 dní na základe povolenia na zamestnanie a nad 90 dní, a to najviac 180 dní, na základe potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta.

V nadväznosti na absenciu špecifickej právnej úpravy pri tzv. sezónnom zamestnávaní má zamestnávateľ v podstate tie isté povinnosti ako “bežný” zamestnávateľ. Musí s takýmto zamestnancom:

- a) uzatvoriť pracovnoprávny vzťah so zamestnancom v súlade so zákonníkom práce a počas trvania pracovnoprávneho vzťahu plniť povinnosti vyplývajúce zo zákonníka práce a ostatných právnych predpisov v súvislosti so zamestnávaním zamestnancov,
- b) ak ide o občana EÚ alebo príslušníka tretích krajín (cudzinec), plniť povinnosti vyplývajúce zo zákona o službách zamestnanosti,
- c) v závislosti od statusu zamestnanca (bežný zamestnanec, dôchodca, nezamestnaný, dohodár, študent, občan EÚ, cudzinec) plniť odvodové a ostatné povinnosti v súlade so zákonom o sociálnom poistení a zákonom o zdravotnom poistení a
- d) zdaňovať jeho príjem preddavkovým spôsobom.

Vzhľadom na určité obdobia podmienené, či už počasím, alebo napr. zberom úrody, vzniká u niektorých zamestnávateľov zvýšená potreba výkonu prác, ktoré sú viazané na to-ktoré ročné obdobie a pri ktorých je potrebný na prechodné obdobie zvýšený počet zamestnancov. Ide o sezónne práce, ktoré sa vyznačujú závislosťou od ročných období, pravidelným každoročným opakovaním a dĺžkou nepresahujúcou osem mesiacov v kalendárnom roku. Sezónnymi prácami sú hlavne práce v poľnohospodárstve, lesníctve, potravinárstve, stavebníctve, turizme, cestovnom ruchu. V právnej úprave SR však naďalej chýba zohľadnenie špecifikácie takéhoto zamestnávania čo do povinností zamestnávateľa, s cieľom podpory tohto druhu zamestnávania, uľahčenie administratívy s tým súvisiacej na strane zamestnávateľov a na druhej strane s tým previazanej ziskovosti na strane štátu, nakoľko by sa vhodne nastaveným systémom zabránilo zamestnávaniu “načierno”, ktoré je

pre vymenované segmenty špecifické a štát tak stráca na odvodoch a daniach za týchto zamestnancov.

Vhodne nastavené opatrenie je tak pre poľnohospodársky sektor, ako aj sektor cestovného ruchu mimoriadne dôležité, pretože umožní podnikateľom za výhodnejších podmienok zamestnať ľudí na uvedené druhy prác.

V súčasnosti zamestnávateľ musí sezónneho pracovníka, samozrejme, zaškoliť v rámci BOZP, poučiť o pracovných postupoch, stanoviť pracovný čas, prihlásiť do Sociálnej poisťovne, zdravotnej poisťovne atď. Výsledkom tohto úvodného procesu je niekedy týždeň či mesiac administratívy a po skončení sezóny zamestnanec odíde, pretože mu nie je možné ďalej prideľovať prácu. V predmetnom prípade v právnej úprave chýba určitá flexibilita a rozlišovanie tohto druhu zamestnávania (krátkodobosť vzhľadom na objektívne faktory). Administratíva a množstvo povinností pre zamestnávateľa sú tak značne obmedzujúce a neprimerané, najmä keď ide len o krátkodobé zamestnanie. V prípade sezónnych prác platí, že najčastejšie sa uzatvára dohoda o pracovnej činnosti a dohoda o vykonaní práce, avšak aj pri takto uzatvorených dohodách na krátke časové obdobie musí zamestnávateľ plniť tie isté povinnosti ako v prípade pracovného pomeru na neurčitý čas. Povinnosti zamestnávateľa sú uvedené v ust. § 47 ods. 2 zákonníka práce. Pri nástupe do zamestnania je zamestnávateľ povinný zamestnanca oboznámiť s pracovným poriadkom, kolektívnou zmluvou, právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na prácu ním vykonávanú, právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie BOZP, ktoré musí zamestnanec pri svojej práci dodržiavať, ustanoveniami o zásade rovnakého zaobchádzania a vnútorným predpisom upravujúcim oznamovanie kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti a pod.

Win-Win riešenie:

Inštitútom sezónnych prác s umožnením výhodnejšieho zamestnávania sa zabráni predovšetkým zamestnávaniu "načierno", a teda štát nepríde o peniaze z príjmu takýchto zamestnancov, uľahčí sa zamestnanie sezónnych pracovníkov ako také a naplní sa tak daný v mnohých prípadoch naliehavý účel (zber úrody, obsluha a údržba lyžiarskych stredísk, kúpalísk a pod.).

Prostriedkami na uľahčenie sezónneho zamestnávania by mohli byť:

- a) dotácia na časť odvodov zo strany štátu (napr. vo forme určitých podporných programov aj zo strany EÚ);
- b) zrušenie povinnosti nahlasovať takého pracovníka do Sociálnej a zdravotnej poisťovne deň vopred (bude stačiť deň nástupu do práce);
- c) flexibilnejšie uzatvorenie pracovnoprávneho vzťahu (aplikácia inštitútu zamestnania na skúšku, napr. v rozsahu troch dní, po uplynutí ktorých by sa uzatvorila pracovná zmluva);
- d) výnimky z rozsahu administratívnych povinností podľa ust. § 47 ods. 2;
- e) možnosť preukázať zdravotnú spôsobilosť čestným prehlásením, prípadne lekárskou preventívnou prehliadkou, na ktorú má každý poistenec nárok raz ročne namiesto absolvovania vstupnej lekárskej prehliadky.

2.2.5. Príspevok na rekreáciu zamestnancov

Poskytovaniu benefitu akéhokoľvek druhu by vždy mala predchádzať skúsenosť zamestnávateľa a spokojnosť s jeho pracovným výkonom. V nadväznosti na túto myšlienku je preto nevyhnutné, aby aj pomerne nová právna úprava týkajúca sa príspevku na rekreáciu mala dobrovoľný charakter. Povinné poskytovanie rekreačných poukazov možno považovať za určitý zásah do slobody zamestnávateľa ohľadom rozdeľovania tejto formy odmien. Poskytovanie príspevok, či už vo forme poukazov, alebo finančného príspevku na rekreáciu, navyše pre podniky znamená vysokú mieru byrokratickej záťaže.

Win-Win riešenie:

Predmetnú povinnosť upravuje zákonník práce v ust. § 152a, ktorého zmena spočíva v pridaní nenápadného slova "môže", na základe ktorého by sa poskytovanie príspevku zdobrovoľnilo aj pre tú skupinu zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú nad 49 zamestnancov (stredné a veľké podniky). Takýto zamestnávateľ by tak mohol poskytnúť zamestnancovi, ktorého pracovný pomer u zamestnávateľa trvá nepretržite najmenej 24 mesiacov, na jeho žiadosť príspevok na rekreáciu v sume 55 % oprávnených výdavkov, najviac však v sume 275 eur za kalendárny rok.

Alternatívou k uvedenému riešeniu je preplatenie príspevku vo výške 55 % z oprávnených výdavkov zo strany štátu. V prípade, že je na strane štátu záujem o odmeňovanie zamestnancov a zabezpečenie ich rekreácie nad rozsah vyžadovaný podľa zákonníka práce, nemal by tento náklad znášať zamestnávateľ. Štát by v takom prípade u zamestnávateľov s 50 a viac zamestnancami preplácal ich podiel vo výške 55 % za dovolenku na Slovensku z maximálnej sumy päťsto eur ročne, teda vo výške 275 eur. Na zamestnávateľov by tak problematické ustanovenie zákonníka práce nemalo žiadny vplyv a prospech z využívania služieb cestovného ruchu na Slovensku by sa štátu vracal prostredníctvom odvedených daní z oblasti cestovného ruchu.

2.3. Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

2.3.1 Kategorizácia voľných živností

Zmyslom komplexnej novely kategorizácie voľných živností spočíva vo vytvorení jednej všeobecnej voľnej živnosti. Nakoľko v prípade voľných živností nie je potrebné preukazovanie odbornej spôsobilosti, vytvorenie univerzálnej živnosti môže predstavovať výrazný krok vpred z hľadiska odbúrania byrokratickej záťaže spojenej so zmenou kategorizácie živnosti v rámci skupiny voľných živností. Voľné živnosti môže prevádzkovať ktokoľvek, kto splní všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti týkajúce sa veku, spôsobilosti na právne úkony a bezúhonnosti. Podnikať v rámci voľnej živnosti môže teda takmer každý. Avšak na rozdiel od remeselných a viazaných živností neexistuje žiadny zoznam všetkých voľných živností. Ako voľnú živnosť si môžete vymyslieť akúkoľvek činnosť, ktorá nie je remeselnou alebo viazanou živnosťou a nie je nejakým spôsobom regulovaná alebo vylúčená zo živností. Existuje aj zoznam odporúčaných voľných živností, ktorý však opäť neobsahuje úplne všetky možné živnosti a nikomu nebráni v tom, aby si zvolil vlastnú voľnú živnosť.

Inštitút všeobecnej voľnej živnosti by nahradil všetky voľné živnosti jednou univerzálnou živnosťou. Inak povedané, oprávňovala by na vykonávanie všetkých voľných živností na základe jedného riadku zapísaného v živnostenskom, prípadne aj v obchodnom registri.

Znamená to, že na základe tejto jednej živnosti by mohol podnikateľ vykonávať akúkoľvek živnosť, na ktorú sa nevyžaduje splnenie odbornej alebo inej spôsobilosti (akúkoľvek živnosť, ktorá nie je remeselnou alebo viazanou živnosťou).

Win-Win riešenie:

Ak chce v súčasnosti podnikateľ rozšíriť svoje podnikanie o ďalšiu voľnú živnosť, je s tým spojená nemalá administratíva. Pri osobnom ohlásení živnosti musí podnikateľ navštíviť JKM a zaplatiť za každú voľnú živnosť poplatok vo výške 5 eur, resp. využiť elektronické ohlásenie živnosti, kedy by podnikateľ žiadny poplatok neplatil.

Oveľa nákladnejšie a administratívne náročnejšie je rozšírenie podnikania o voľnú živnosť v prípade obchodných spoločností. Obchodné spoločnosti totiž predmety podnikania povinne zapisujú aj do OR SR. Okrem poplatku za ohlásenie každej živnosti tak zaplatia registrovému súdu aj súdny poplatok za podanie návrhu na doplnenie údajov do OR SR. Výška tohto poplatku je 66 eur bez ohľadu na počet jednorazovo zapisovaných predmetov podnikania, resp. v prípade elektronického podania polovica, t. j. 33 eur.

Rozšírenie podnikania o jednu voľnú živnosť tak môže s. r. o. stáť na poplatkoch aj 71 eur (za ohlásenie živnosti 5 eur a za zápis do OR SR 66 eur). Aj to je dôvod, prečo si väčšina obchodných spoločností už pri vzniku zapisuje do OR SR aj predmety podnikania (voľné živnosti), ktoré v danom čase nebudú vykonávať, ale v budúcnosti by mohli začať.

Zároveň by všeobecná voľná živnosť vyriešila aj problém na strane štátu. Je bežným javom, že obchodné súdy nestíhajú vybavovať zápisy v zákonných lehotách a podnikatelia čakajú niekoľko týždňov na zápis nových firiem, ale tiež na zápisy zmien – napr. aj doplnení činností do predmetov podnikania. Vybavovanie zjavne jednoduchých zápisov tak môže pri súčasnej vyťaženosti súdov trvať aj niekoľko mesiacov.

Zavedenie inštitútu všeobecnej živnosti by registrové súdy odbremenilo od vykonávania zmien zápisov, podnikateľom by ušetrilo čas a aj peniaze spojené s ohlasovaním voľnej živnosti, resp. so zápisom nového predmetu podnikania do OR SR u obchodných spoločností, to v súhrne znamená menej agendy pre podnikateľov aj úradníkov, úsporu na poplatkoch najmä pri zápisoch zmien v OR SR, väčšiu flexibilitu a takisto umožnenie vykonávania rôznych

inovatívnych a digitalizovaných činností, na ktoré aktuálny zoznam odporúčaných živností včasne nereaguje. Uvedená právna úprava funguje už niekoľko rokov v susednej Českej republike, kde všeobecná voľná živnosť funguje už niekoľko rokov, avšak len v prípade obchodných spoločností.

2.3.2 Podnikanie vo forme živnosti len s podmienkou dosiahnutia plnoletosti

V súčasnosti je jednou zo všeobecných podmienok podnikania dosiahnutie plnoletosti, t. j. 18 rokov veku. Argumentom pre umožnenie podnikania na základe živnostenského oprávnenia aj pre osoby mladšie ako 18 rokov, ale staršie ako 16 rokov veku, je aplikácia analogickej právnej úpravy možnosti zamestnávania ľudí mladších ako 18 rokov. V danom prípade síce na jednej strane neexistuje riziko ohrozenia vlastného majetku, ktoré pri podnikaní osoba má, na druhej strane však možno predpokladať rozumovú a morálnu vyspelosť tejto kategórie ľudí, a to najmä ak svojím konaním ovplyvňujú priebeh a nakladanie s vlastnými prostriedkami/majetkom. Ďalším argumentom na zmenu právnej úpravy je rozšírenie možnosti pre aplikovanie vlastných nápadov, rozširovanie praktických skúseností, skorší vývoj a možnosť osamostatnenia sa od rodičov a napokon väčší "prílev" prostriedkov do štátneho rozpočtu. Zmena právnej úpravy však v tomto prípade musí zahŕňať zváženie celkových rizík s tým spojených (vrátane miery zodpovednosti fyzickej osoby - podnikateľa za svoje konanie).

Cieľom predmetného návrhu je dať mladým ľuďom slobodu v tom, čomu sa chcú venovať. Predovšetkým, ak môžu od 16-tich rokov pracovať, malo by byť súčasne umožnené aj podnikanie. Uvedená zmena by sa týkala len presne vymedzených voľných živností (vylúčené by boli odvetvia, ktoré by vzhľadom na vek mohli byť v rozpore s inými zákonmi (napr. kúpa a predaj určitého tovaru – alkohol, cigarety, ako aj prevádzkovanie výherných automatov a pod.). Zoznam voľných živností pre osoby mladšie ako 18 rokov, ale staršie ako 16 rokov, by bol taxatívne vymedzený a dôležitou podmienkou by bolo súčasné predloženie písomného súhlasu zákonného zástupcu. Ten svojím podpisom jednak berie na vedomie konanie zastúpeného a súhlasí s otvorením živnosti a súčasne nesie zodpovednosť za právne úkony začínajúceho podnikateľa v rozsahu, v akom nemôže niesť zodpovednosť za právne úkony

nepĺnoletý. Podnikateľ aj naďalej koná vo svojom mene, avšak zákonný zástupca nesie za podnikateľskú činnosť zodpovednosť a ručí celým svojím majetkom rovnako ako v prípade bežného (plnoletého) živnostníka. Potvrdenie tohto súhlasu by však muselo nastať zo strany súdu. Uvedený návrh je inšpiráciou českou právnou úpravou, nakoľko v Českej republike môžu podnikáť aj fyzické osoby od 16 rokov. S účinnosťou nového Občianskeho zákonníka, od 1. 1. 2014, je v Českej republike možné aj podnikanie osôb mladších ako 18 rokov (nepĺnoletých). Nepĺnoletá osoba, ktorá chce v ČR podnikáť, má nasledujúce možnosti:

- a) podnikáť samostatne ako nepĺnoletý na základe súhlasu zákonného zástupcu (rodiča alebo poručníka);
- b) podnikáť samostatne ako nepĺnoletý na základe priznania plnej spôsobilosti na právne úkony súdom.

Win-Win riešenie:

Riešenie, ktoré by prinieslo pozitívne dopady tak na strane podnikateľského prostredia, ako aj na strane štátu spočíva v umožnení podnikania na základe živnostenského oprávnenia aj pre osoby mladšie ako 18 rokov, ale súčasne staršie ako 16 rokov veku. Aktívne zapojenie mladých ľudí do ekonomiky je totiž jedným z prostriedkov k dosiahnutiu statusu prosperujúcej krajiny. Práve mladí ľudia predstavujú generáciu, ktorá má predpoklady a už v tomto veku znalosti na aplikáciu inovatívnych nápadov, ktoré môžu priniesť lepšie a praktickejšie riešenia aj pre štát. Je preto na škodu, že len vek predstavuje prekážku, pre ktorú nemôžu začať aplikovať svoje nápady a v mnohých prípadoch sú tak "nútení" obchádzať pravidlá, na čom v konečnom dôsledku stráca i štát. Zmena živnostenského zákona by tak bola prínosom nielen pre mladých ľudí, ale v konečnom dôsledku aj pre celú ekonomiku. Novela by taktiež nemala žiaden dosah na verejné financie a po nastavení vyhovujúcej legislatívy spoločne s MV SR a MS SR sa v podstate dá realizovať bez väčších problémov.

2.4. Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

2.4.1 Možnosti výpomoci rodinného príslušníka

S účinnosťou od 1. 1. 2020 vstúpilo do účinnosti ustanovenie § 2a ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o nelegálnej práci“), ktoré rozšírilo výnimku z pojmu „nelegálne zamestnávanie“ aj na právnické osoby, ktoré podnikajú ako spoločnosť s ručením obmedzeným, pričom takáto spoločnosť môže mať iba jedného spoločníka.

Doposiaľ sa táto výnimka vzťahovala iba na podnikateľov - fyzické osoby, t. j. najmä živnostníkov. Dôvodom pre danú zmenu bola podľa predkladateľov diskriminácia podnikateľov, ktorí podnikajú taktiež samostatne, teda jednoosobové s.r.o. Predmetom tejto výnimky je, že za nelegálne zamestnávanie sa nepovažuje výpomoc člena rodiny, pokiaľ takúto výpomoc poskytuje:

- a) príbuzný v priamom rade,
- b) súrodeneц,
- c) manžel podnikateľa

za predpokladu, že tieto osoby, ktoré poskytujú výpomoc sú dôchodkovo poistené alebo poberajú dôchodok, alebo sú žiakom, resp. študentom do 26 rokov.

Prijatie predmetného rozšírenia výnimky z definície nelegálneho zamestnávania je považované za pozitívny krok pre podnikateľské prostredie, pričom vplyv na rozpočet verejnej správy je v danom prípade nulový. Ako sa uvádza priamo v dôvodovej správe k Návrhu skupiny poslancov NR SR na vydanie zákona, ktorým sa mení zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorou bolo predmetné ustanovenie § 2a prijaté „Návrh zákona nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, informatizáciu spoločnosti a služby verejnej správy pre občana“.

Hoci dôvodom pre prijatie rozšírenia výnimky z nelegálneho zamestnávania bola diskriminácia ostatných „samostatných“ podnikateľov, javí sa, že predmetná právna úprava je naďalej diskriminačná. Ostatní podnikatelia, ktorí sa nezaraďujú ani medzi živnostníkov či jednoosobové s.r.o., nie sú oprávnení využívať výpomoc člena rodiny, nakoľko by sa v tomto prípade dopúšťali nelegálneho zamestnávania, a z tohto dôvodu sú nútení za účelom drobných výpomocí uzatvárať pracovnoprávne vzťahy, s ktorými súvisia rôzne byrokratické povinnosti.

Win-Win riešenie:

Z dôvodu určitej diskriminácie podnikateľských subjektov, právnických osôb, ktoré majú viac ako jedného spoločníka sa navrhuje rozšírenie predmetnej výpomoci členom rodiny aj na ostatné právnické osoby. Dôvodom je diskriminácia ostatných podnikateľov, ktorí nemôžu využívať výpomoc člena rodiny. Výnimka, vzťahujúca sa na celé podnikateľské prostredie, by mala pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie, nakoľko by podnikatelia ušetrili značné finančné prostriedky a na štátnu sféru to nemá výrazný negatívny vplyv.

2.4.2 Zisťovanie vykonávania nelegálnej práce zamestnancov dodávateľa

Podľa ust. § 7b ods. 4 až 7, ktorý upravuje zodpovednosť právnickej osoby, resp. fyzickej osoby - podnikateľa, ktorý prijal vnútroštátnu alebo cezhraničnú dodávku práce alebo cezhraničnú službu, je takýto zamestnávateľ zodpovedný za zaplatenie pokuty a dodatočných platieb (dlžná mzda, daň a odvody), ak tieto nie je možné vymôcť od jeho dodávateľa, ktorý niekoho nelegálne zamestnával. Okrem toho je možné zamestnávateľovi uložiť ďalšiu sankciu za prijatie dodávky práce od takéhoto dodávateľa. Z uvedeného vyplýva, že súčasné znenie zákona ide okrem iného aj nad požiadavky smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES tým, že zamestnávateľovi okrem zodpovednosti za zaplatenie pokuty a dodatočných platieb ukladá aj osobitnú sankciu za prijatie dodávky takejto práce. Zamestnávateľ však nemá reálne možnosti ako skontrolovať svojich dodávateľov a zodpovednosť za nelegálne konanie tretej strany je nespravodlivý, hoci vyššie uvedenou smernicou vyžadovaný postup. Ukladanie ďalšej osobitnej sankcie je však neprimerané. Na

zamestnávateľa, ktorý prijal vnútroštátnu alebo cezhraničnú dodávku práce alebo cezhraničnú službu po dobu presahujúcu päť dní v období 12 mesiacov, ktorú mu na základe zmluvy dodáva alebo poskytuje PO alebo FO - podnikateľ prostredníctvom FO, ktorú nelegálne zamestnáva, sa tak vzťahuje úprava absolútnej objektívnej zodpovednosti, ktorá týmto kladie záťaž na odberateľov služieb, ktorí častokrát nemajú dostatočné nástroje na overenie serióznosti svojich dodávateľov na účely predchádzania vzniku spoluzodpovednosti.

Win-Win riešenie:

V záujme podnikateľov v pozícii zamestnávateľa, ako aj v záujme štátu, ktorého cieľom je vo všeobecnosti vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia a čo najvyššej zamestnanosti je v danom prípade odstránenie goldplatingu v súčasnom znení zákona o nelegálnej práci v ust. § 7b ods. 8 - 11, ktoré ide nad minimálne požiadavky smernice tým, že zamestnávateľovi okrem zodpovednosti za zaplatenie pokuty a dodatočných platieb ukladá aj osobitnú sankciu za prijatie dodávky takejto práce.

2.5 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

2.5.1 Overený súhlas vlastníka nehnuteľnosti, ktorá sa má zapísať ako sídlo spoločnosti

Dňa 1. 10. 2020 vošla do účinnosti novela zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „obchodný zákonník“), ktorá stanovila pre spoločnosti povinnosť úradného overenia súhlasu vlastníka nehnuteľnosti, ktorá má byť v OR SR zapísaná ako sídlo spoločnosti. Výnimka z tejto povinnosti sa bude vzťahovať na tie prípady, kedy vlastníkom nehnuteľnosti je sám spoločník, a teda právo k nehnuteľnosti je priamo zrejmé z KN. Hoci nová právna úprava priniesla pre niektorých podnikateľov zníženie povinností, avšak pre mnoho ďalších podnikateľov si túto novelu zákona spája so zvýšenou byrokraciou.

Pozitívne je vnímaná skutočnosť, že vlastníka nehnuteľnosti, ktorý je zároveň aj spoločníkom v predmetnej spoločnosti nemusí preukazovať svoj právny vzťah k nehnuteľnosti a tento údaj

si OR SR overí sám z dostupných zdrojov. Problémom je však situácia, kedy sa sídlom spoločnosti má stať nehnuteľnosť, ktorú nevlastní priamo spoločník. V takomto prípade sa vyžaduje súhlas vlastníka nehnuteľnosti, ktorý musí byť úradne overený. Úradné overenie podpisu vlastníka nehnuteľnosti (resp. viacerých vlastníkov nehnuteľností) je spojené so zvýšením byrokracie pre spoločnosť, nakoľko pokiaľ vlastník nehnuteľnosti nepoužíva elektronický podpis, musí ísť tento vlastník k notárovi, aby ten overil jeho podpis. Následne je potrebné tento písomný a úradne overený súhlas naskenovať a opätovne ho podpísať elektronickým podpisom, ktorý overuje pravosť danej listiny. Požiadavka úradne overeného podpisu so súhlasom zápisu nehnuteľnosti ako sídla spoločnosti do OR SR sa týka každej zmeny sídla spoločnosti, pričom ide o neodôvodnený krok spojený so zbytočnou byrokraciou. Novoprijatá právna úprava bola zbytočným krokom, nakoľko dovtedajšia právna úprava nespôsobovala v praxi žiadne problémy. Pokiaľ došlo aj k neoprávnenému zápisu sídla spoločnosti, poškodený subjekt mal možnosť účinnej nápravy tejto skutočnosti, t. j. podať návrh na začatie konania o zhode. Podmienka úradného osvedčenia takéhoto súhlasu je taktiež nad rámec Smernice Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúcej sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností. Hoci samotná Smernica určila povinnosť uviesť v zakladajúcich dokumentoch miesto sídla spoločnosti, nepodmienila túto povinnosť aj súhlasom vlastníka takejto nehnuteľnosti a vonkoncom nie overeným súhlasom vlastníka nehnuteľnosti. Taktiež je táto právna úprava limitujúca v porovnaní s tou predchádzajúcou, nakoľko súhlas podľa nej môže dať iba vlastník nehnuteľnosti, pričom súhlas osoby s užívacím právom k nehnuteľnosti sa neakceptuje.

Win-Win riešenie:

Z dôvodu zvýšenej byrokracie zavedením povinnosti úradne overeného podpisu vlastníka nehnuteľnosti, ktorá sa má zapísať ako sídlo spoločnosti sa navrhuje navrátenie pôvodnej právnej úpravy, ktorá nevyžadovala úradne overený podpis. V predmetnom prípade dôjde k odbremeneniu spoločnosti od zbytočnej byrokracie a k ušetreniu časových a s tým súvisiacich finančných kapacít. Na strane štátu sa situácia v predmetnom prípade nijako nezmení a nemá vplyv na rozpočet ani na efektivitu práce.

2.5.2 Overený podpis spoločníka a nadobúdateľa na vyhlásení o tom, že nemajú povinnosť podľa ustanovenia § 115 ods. 6 obchodného zákonníka

Úprava prevodu obchodného podielu prešla zásadnou zmenou, ktorá nadobudla účinnosť 1. 9. 2018, pričom predmetnom danej novely bolo zjednodušenie prevodu obchodných podielov, kedy spoločníci nie sú evidovaní v zozname daňových dlžníkov. V prípade, ak obchodná spoločnosť nemá v zmysle obchodného zákona povinnosť predkladať súhlas správcu dane spolu s návrhom na zápis zmeny osoby spoločníka, je povinná doložiť spolu s návrhom vyhlásenie spoločníka a nadobúdateľa, že daňové nedoplatky nemá, a teda, že nemá povinnosť predkladať súhlas správcu dane. Predmetná právna úprava naozaj znamená určité odbremenenie spoločnosti od zháňania dokladov, a teda od zbytočnej byrokracie. Opätovnú byrokráciu s vyššie uvedeným však spôsobila novela vyhlášky ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 25/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť v znení neskorších predpisov a ktorá nadobudla účinnosť dňa 1. 10. 2020.

V zmysle ustanovenia § 12 ods. 3 vyššie citovanej vyhlášky: „Ak ide o prípad podľa osobitného zákona, k návrhu na zápis zmeny zapísaných údajov sa okrem listín podľa odseku 2 prikladá súhlas správcu dane podľa osobitného predpisu, ak spoločník, ktorý je majiteľom väčšinového obchodného podielu, a nadobúdateľ väčšinového obchodného podielu alebo niektorý z nich, je vedený v zozname daňových dlžníkov podľa osobitného predpisu. Ak ide o prípad podľa osobitného predpisu, k návrhu na zápis zmeny zapísaných údajov sa okrem listín podľa odseku 2 prikladá písomné vyhlásenie spoločníka a nadobúdateľa o tom, že nemá povinnosť podľa osobitného predpisu; podpis spoločníka a nadobúdateľa musí byť úradne osvedčený.“ Z citovanej novoprijatej právnej úpravy zapisovania zmeny v osobe spoločníka vyplýva nezmyselná požiadavka úradne overeného podpisu spoločníka, ako aj nadobúdateľa obchodného podielu na vyhlásení o tom, že nemajú povinnosť podľa ustanovenia § 115 ods. 6 obchodného zákonníka, pričom doposiaľ postačovalo takéto vyhlásenie aj bez úradne overeného podpisu. Vyžadovanie úradne overeného podpisu od dvoch subjektov je

považované za nadmernú záťaž, a to aj v prípade, ak by spoločník a nadobúdateľ disponovali elektronickým podpisom. V prípade, ak by tieto osoby nedisponovali elektronickým podpisom alebo by sa z nejakého dôvodu rozhodli ho nevyužiť, znamená to pre nich povinnosť notárskeho overenia ich podpisov a následné naskenovanie tohto dokumentu, ktorý je opäť potrebné podpísať občianskym preukazom.

Win-Win riešenie:

Za účelom naozajstného odbremenenia obchodných spoločností, tak ako to bolo prezentované pri prijatí novely obchodného zákonníka účinnnej dňa 1. 9. 2018, sa navrhuje vrátenie ustanovenia § 12 ods.3 vyhlášky ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 25/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť v znení neskorších predpisov, a ktorá nadobudla účinnosť dňa 1. 10. 2020 do stavu pred nadobudnutím jej účinnosti, a teda nevyžadovať od spoločníka a nadobúdateľa ich úradne overený podpis na vyhlásení o tom, že nemajú povinnosť podľa ustanovenia § 115 ods. 6 obchodného zákonníka. Podnikateľské prostredie uvíta zníženie administratívnej záťaže v podobe úradného overovania podpisov a na štátnu sféru predmetná úprava nemá žiaden dopad.

2.5.3 Zápis rodného čísla do obchodného registra

Novelou zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov došlo k prijatiu ustanovenia § 15g. Predmetné ustanovenie určilo povinnosť spoločností, založených skôr ako 1. 10. 2020, v podobe zápisu rodného čísla prípadne iného identifikátora osôb, ktoré sú oprávnené konať v mene spoločnosti do 30. septembra 2021, pričom zápis predmetnej povinnosti je navyše aj spoplatnený sumou 33 eur.

Predmetná povinnosť je považovaná za absurdnú, nakoľko štát zaviazal povinnosťou podnikateľské prostredie, pričom štát predmetnými informáciami sám disponuje. Dôvodová správa k predmetnému ustanoveniu uvádza, že cieľom tejto povinnosti je uplatňovanie

zásady „jedenkrát a dosť“, avšak s takýmto tvrdením nemožno súhlasiť, keďže predmetom tejto zásady je nevyžadovanie tých istých údajov od spoločností zo strany štátu. Predmetné znamená, že OR SR si identifikačné údaje mohol získať aj sám a nezaťažovať ňou podnikateľov. Okrem toho sa dalo tejto osobitnej povinnosti predísť, napr. pri zapisovaní konečných užívateľov výhod do OR SR, keďže myšlienka tejto povinnosti vznikla už v roku 2018, t. j. skôr ako spoločnosti zapisovali konečných užívateľov výhod do OR SR. Hoci ide o jednorazovú povinnosť a uplynutím septembra 2021 predmetná povinnosť už nebude aktuálna pre jestvujúce spoločnosti, je viac než žiaduce, aby sa takáto situácia viac neopakovala. Je viac než nevhodné, aby štát zaťažoval spoločnosti povinnosťami, ktoré ešte spoplatní súdnym poplatkom a v prípade jej nesplnenia hrozí podnikateľom pokutami.

Win-Win riešenie:

Za účelom skutočného dodržiavania zásady jedenkrát a dosť sa navrhuje predchádzať prijímaniu byrokratických povinností podnikateľov, ktorým sa dá predísť, či už prijatím nových zamestnancov v štátnom sektore, alebo zlepšením prepojenia informačných systémov. Zároveň sa navrhuje predchádzať situáciám, kedy povinnosťou zaťažený podnikateľ je nútený zaplatiť aj súdny poplatok. Podnikateľské prostredie sa takto odbremení od byrokratických povinností, pričom štátny sektor to v zásade nestojí nič.

2.5.4 Byrokracia spojená s likvidáciou spoločnosti

Novoprijatá úprava likvidácie spoločnosti upravená v ustanovení § 70 a nasl. namiesto odbremenenia spoločností a urýchlenia procesu zlikvidovania spoločnosti a ukončenia podnikania priniesla práve naopak zvýšenú byrokráciu, zvýšené výdavky pre spoločnosť a predĺženie celkového procesu likvidácie z 3 na 6 mesiacov.

Byrokracia novoprijatej právnej úpravy spočíva vo zvýšení množstva dokumentov, ktoré sa majú zhotovovať, nakoľko likvidátorovi sa ukladá povinnosť vyhotoviť a) základný zoznam prihlásených pohľadávok, b) základný zoznam majetku spoločnosti, pričom obidva dokumenty je likvidátor po ich vypracovaní povinný uložiť do zbierky listín.

Ďalším finančne zaťažujúcim elementom novoprijatej úpravy je zvýšenie nákladov na proces likvidácie spoločnosti, kedy sa nielenže musí skladať preddavok na likvidáciu v sume 1 500 eur, ale likvidátorovi sa bude vyplácať odmena za každý novoprijatý úkon (zväčša vo výške 250 eur).

Povinnosť zloženia preddavku na likvidáciu pre spoločnosti, ktoré dobrovoľne vstupujú do procesu likvidácie je spojené so zbytočnými výdavkami pre zanikajúcu spoločnosť. V praxi v prípadoch dobrovoľného zániku spoločnosti (teda takého, ktorý nie je nariadený súdom) je povinnosť zloženia preddavku na likvidáciu vo výške 1500 eur skôr kontraproduktívna. Nakoľko preddavok na likvidáciu sa povinne skladá do notárskej úschovy predstavuje tento úkon zvýšenie nákladov, a to nielen v podobe 1500 eur na preddavok, ale aj výdavky, ktoré sa automaticky spájajú s notárskou úschovou ako takou. Cieľom novej právnej úpravy, ktorá ukladá povinnosť zloženia preddavku je predchádzanie situáciám, kedy likvidátor dlhodobo neplní svoju úlohu v procese likvidácie, a práve takáto úprava má byť preňho motivujúca, keďže finančné prostriedky na jeho odmenu má zabezpečené. Táto právna úprava je však pre poctivých podnikateľov, ktorí sa snažia dôkladne plniť svoje povinnosti zaťažujúca a nežiaduca. Predmetné sa vzťahuje aj na predĺženie lehoty likvidácie z 3 na 6 mesiacov.

Win-Win riešenie:

Cieľom právnej úpravy týkajúcej sa povinného zloženia preddavku na likvidátora, ako aj predĺženie lehoty likvidácie z 3 na 6 mesiacov je zamedziť situáciám, kedy spoločnosť vstúpi do likvidácie, avšak proces likvidácie nikdy nedokončí. Aby bol predmetný cieľ naplnený a zároveň, aby nedochádzalo k nadmernému zaťažovaniu poctivých spoločností, či už po administratívnej, alebo finančnej stránke, navrhuje sa, aby novoprijaté povinnosti v procese likvidácie spoločnosti v podobe zloženia preddavku na likvidátora a predĺženia lehoty na likvidáciu platili len pre tie spoločnosti, ktoré v priebehu podnikania boli pravidelnými porušovateľmi právnych predpisov.

2.6 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení

V prípade zákona o sociálnom poistení možno konštatovať predovšetkým absentujúcu flexibilitu z hľadiska možností plnenia povinností voči Sociálnej poisťovni, množstvo administratívy a nedostatočné využitie riešenia prepojenosti informačných systémov Sociálnej poisťovne, zdravotnej poisťovne, resp. ÚPSVaR SR a iných štátnych inštitúcií.

2.6.1 Oznamovanie prerušenia poistenia Sociálnej poisťovni pri pozastavení živnosti

Podnikateľ má povinnosť poselať v lehote 30 dní od pozastavenia a následne do 30 dní od obnovenia živnosti registračný list FO Sociálnej poisťovni. SZČO má upravené svoje povinnosti vo vzťahu k Sociálnej poisťovne v ust. § 228 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. V zmysle § 228 ods. 2 je SZČO povinná oznámiť príslušnej pobočke prerušenie nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia z dôvodu uvedeného v § 26 ods. 2 do 30 dní od prerušenia a prerušenie nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia z dôvodu uvedeného v § 26 ods. 4 do ôsmich dní od prerušenia. Paradoxom je, že po prerušení (pozastavení) živnosti zmenu za živnostníka nahlasuje zdravotnej poisťovni priamo živnostenský úrad. Živnostenský úrad uvedenú skutočnosť oznamuje aj daňovému úradu.⁶

V zmysle § 60b ods. 1 písm. e) zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) pritom platí, že MV SR elektronickou formou diaľkovo umožní prístup k údajom o podnikateľoch zapísaných v živnostenskom registri a ku zmenám týchto údajov aj Sociálnej poisťovni. Podľa § 60 ods. 2 písm. j) obsahuje živnostenský register informáciu o pozastavení/zrušení živnostenského oprávnenia. Z uvedeného vyplýva, že Sociálna poisťovňa disponuje prístupom k živnostenskému registru a vie si overiť, či je živnosť pozastavená alebo zrušená. Vyššie popísaná povinnosť je preto zbytočná a duplicitná. Podnikateľ by nemusel poselať registračný list fyzickej osoby pri prerušení živnosti a následne pri obnovení

⁶ Prerúšením živnosti, ako dočasným zánikom oprávnenia podnikateľ, dochádza totiž aj k zániku registrácie na daň z príjmov. Živnostník musí sám daňový úrad požiadať o zrušenie registrácie pre daň z príjmov, prípadne aj pre daň z pridanej hodnoty (ak bol platiteľom DPH), a to do tridsiatich dní od prerušenia živnosti na vyplnenom tlačive nazvanom Žiadosť o zrušenie registrácie pre daň z príjmov. Okrem toho musí daňovému úradu odovzdať osvedčenie o registrácii DIČ.

živnosti (do 30 dní od obnovenia) Sociálnej poisťovni, nakoľko uvedenú skutočnosť si vie SP overiť sama.

Win-Win riešenie:

V prípade predmetnej ohlasovacej povinnosti voči Sociálnej poisťovni je potrebná predovšetkým flexibilita a ochota Sociálnej poisťovne a ďalších súvisiacich inštitúcií navzájom si tieto skutočnosti vymieňať bez nadbytočného zapájania podnikateľa. Akonáhle Živnostenský úrad disponuje informáciou o pozastavení živnosti, pričom uvedenú skutočnosť oznamuje aj zdravotnej poisťovni podnikateľa a daňovému úradu, po ohlásení skutočnosti významnej aj z hľadiska výkonu pôsobnosti Sociálnej poisťovne zo strany Živnostenského úradu (nie podnikateľa) je v prípade potreby možnosť overiť si to v živnostenskom registri, ku ktorému má Sociálna poisťovňa prístup. V záujme urýchlenia jednotlivých procesov a odbremenenia podnikateľov od duplicitných povinností, ktoré spôsobujú administratívne úkony navyše na oboch stranách (Sociálna poisťovňa aj podnikateľ) je riešením v prospech oboch strán odstránenie povinnosti predkladať registračný list FO Sociálnej poisťovni pri pozastavení živnosti za účelom umožnenia prístupu SP k informácii, že tým došlo súčasne k prerušeniu povinného poistenia.

2.6.2 Zdĺhavý proces vybavovania PD A1 dokumentu pri vyslaní zamestnanca do zahraničia

Podľa nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení neskorších predpisov osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo SZČO v členskom štáte EÚ podlieha právnym predpisom v oblasti sociálneho zabezpečenia tohto členského štátu. Z tohto všeobecného pravidla existuje výnimka spočívajúca v dĺžke trvania pracovnej činnosti v zahraničí (očakávané trvanie práce v krajine EÚ nepresiahne 24 mesiacov).

Ak slovenský zamestnávateľ pre svojich zamestnancov, resp. SZČO chce uplatniť výnimku, aby sa na nich napriek práci vykonávanej v inom členskom štáte EÚ vzťahovali v oblasti sociálneho poistenia slovenské predpisy, potrebuje formulár PD A1. Ten sa používa v prípade vyslania na výkon prác pri poskytovaní služieb vrátane zahraničných pracovných ciest.

Formulár A1 predstavuje potvrdenie o uplatniteľnej legislatíve v oblasti sociálneho poistenia pri pohybe pracovníkov v rámci EÚ či EHS. Je potrebné ho predložiť pri kontrolách zamestnancov dočasne pracovne pôsobiacich v krajinách EÚ, resp. EHS. Aj napriek jeho dôležitosti z hľadiska flexibilnej a rýchlej aplikácie slovenských právnych predpisov v zahraničí pri vyslaní zamestnanca do niektorej z krajín EÚ (na vyslaného zamestnanca sa po predložení tohto dokumentu budú vzťahovať slovenské predpisy o sociálnom poistení, nie predpisy krajiny, do ktorej bol vyslaný) je proces spojený s jeho vybavovaním neprimerane zdĺhavý a zaťažujúci.

Formulár A1 vydáva Sociálna poisťovňa na základe žiadosti. Táto žiadosť, ako aj povinné prílohy k nej, je v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ administratívne veľmi náročná, čo v konečnom dôsledku predlžuje ako čas potrebný na podanie žiadosti, tak aj čas kontroly a vybavenia žiadosti zo strany Sociálnej poisťovne. Na druhej strane, pre zamestnávateľa často vzniká potreba vyslania pracovníka do zahraničia veľmi urgentne a pomerne často a tým, že sa vybavenie formuláru A1 neúmerne predlžuje a často ho nie je možné získať na čas (pred vycestovaním alebo vôbec počas pobytu pracovníka v zahraničí), tak vznikajú zbytočné komplikácie. Absencia Formuláru A1 počas pôsobenia pracovníka v zahraničí pritom môže viesť k uloženiu pokút, vyrubeniu zahraničných odvodov alebo iným s tým súvisiacim problémom.

Žiadosť o vydanie formuláru sa podáva na Sociálnej poisťovni a v súčasnosti má na jeho vydanie lehotu podľa interného usmernenia 60 dní. Ide o neprimerane dlhú lehotu, a to vzhľadom na dĺžku lehoty v ostatných krajinách EÚ.⁷

Win-Win riešenie:

Riešenie spočíva v zjednodušení procesu vydávania tzv. Potvrdenia o právnych predpisoch sociálneho zabezpečenia, ktoré sa vzťahujú na držiteľa, tzn. prenosného dokumentu (PD) A1. Je potrebné minimálne vo forme metodického usmernenia, nakoľko v danom prípade nejde o zákonnú lehotu (lehota pre Sociálnu poisťovňu nevyplýva zo zákona o sociálnom poistení)

⁷ V Českej republike vydanie potvrdenia trvá 30 dní (súčasne sa so Sociálnou poisťovňou komunikuje elektronicky), v Nemecku sú kompetentné úrady schopné ho vydať dokonca do jedného týždňa.

pre Sociálnu poisťovňu upraviť, aby žiadosť o formulár A1 mohla byť podávaná elektronicky, čím by bola významne znížená administratívna náročnosť pri príprave uvedenej žiadosti, a aby sa lehota na vydanie formulára významne skrátila. Takýto systém okrem zjednodušenia procesu pri dočasnom vysielaní zamestnancov do niektorej z krajín EÚ povedie súčasne k odbremeniu Sociálnej poisťovne, keďže v súčasnosti si mnohí zamestnávateľia preventívne dávajú vystaviť takéto potvrdenie pre celú firmu, čím na druhej strane neúmerne preťažujú SP.

2.7 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov

2.7.1 Byrokracia na úseku školenia BOZP

Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "zákon o BOZP") upravuje v ustanovení § 7 povinnosť oboznamovania zamestnancov s:

1. právnymi predpismi na úseku BOZP, ako aj so zásadami na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia, pričom sa kladie dôraz na preverovanie znalostí z tejto oblasti;
2. nebezpečenstvom, ktoré na pracovisku možno predvídať;
3. priestormi, do ktorých je zákaz vstupovať či zdržiavať sa;
4. zoznamom prác a pracovísk, v ktorom sú uvedené práce a pracoviská
 - a) zakázané pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode, ako aj dojčiace matky;
 - b) rizikové pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode, ako aj dojčiace matky,
 - c) zakázané pre mladistvých zamestnancov;
5. ochrannými a preventívnymi opatreniami;
6. opatreniami a postupmi v prípadoch poškodenia zdravia.
7. pracovnými úrazmi atď.

Zároveň zákon o BOZP upravuje pomerne striktnie aj frekvenciu takýchto školení, pričom základnou požiadavkou je, aby bol zamestnanec pri nástupe do zamestnania s vyššie

vymedzenými informáciami oboznámený. Taktiež sa predmetné školenie vyžaduje aj v prípade preloženia na iné pracovisko, ako aj pri preložení na inú prácu alebo v prípadoch, ak sa zavedie nová technológia či nový pracovný postup, alebo prostriedok. Požiadavka opakovaného preškolenia v prípadoch preloženia na inú prácu, ktorá môže byť obdobná s tou predošlou a zároveň sa nová práca vykonáva na rovnakom pracovisku, je považovaná za zbytočnú záťaž, nakoľko takéto preškolenie nemá pre zamestnanca pridanú hodnotu. Pokiaľ ide o samotnú periodicitu školení na úseku BOZP, zákon ponechal určitú mieru voľnosti zamestnávateľovi, ktorý má možnosť opakované školenia prispôbiť charakteru práce zamestnanca, ako aj pracovisku. Avšak táto miera voľnosti je limitovaná 2 rokmi, tzn., že hoci zamestnávateľ môže určiť frekvenciu preškolenia, školenie sa musí uskutočniť najmenej raz za dva roky. Takáto požiadavka je však pomerne zaťažujúca, nakoľko finančné zaťaženie podnikateľa je v tejto oblasti citeľné. Navyše je potrebné podotknúť, že školenie BOZP sa uskutočňuje počas pracovnej doby, a teda v čase školenia zamestnanci nepracujú.

Win-Win riešenie:

S ohľadom na limitovanú frekvenciu opakovaných školení v oblasti BOZP sa navrhuje predĺžiť časové rozpätie povinných školení z dvoch rokov na dvojnásobok, ideálne na 5 rokov. Predmetný krok by znamenal uvoľnenie finančných kapacít zamestnávateľa, ako aj odbremenenie od nadbytočnej byrokratickej záťaže, nakoľko väčšinou tieto školenia prebiehajú ako formalita a nekladie sa dôraz na kvalitu týchto školení. Predĺžením periodicity týchto školení sa predpokladá aj zvýšenie ich kvality.

2.8 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike a podľa vyhlášky č. 292/2020 Z. z., ktorou sa vydáva Program štátnych štatistických zisťovaní na roky 2021 až 2023

Každého podnikateľa, či už živnostníka, alebo obchodnej spoločnosti, výrobcu alebo obchodníka, domácej spoločnosti alebo zahraničného podniku, sa týka povinnosť štatistického hlásenia. Pre tieto účely sa podnikateľský subjekt označuje ako spravodajská jednotka. Spravodajská povinnosť pre spravodajskú jednotku vznikne vtedy, keď je príslušným orgánom vyzvaná k vyplneniu príslušných štatistických formulárov. Od 1. januára

2016 má každá spravodajská jednotka poskytnúť údaje ŠÚ SR vyplnením a odoslaním elektronického formulára.

V oblasti štatistického výkazníctva však možno identifikovať viacero pretrvávajúcich problémov spôsobujúcich na strane podnikateľskej verejnosti predovšetkým administratívne náklady. Jedným z nich je výber spravodajskej jednotky na účely predkladania toho-ktorého výkazu. Výber subjektov do skupiny určenej na najrôznejšie štatistické zisťovanie totiž nezodpovedá presným kritériám a do istej miery ide o náhodu, dôsledkom ktorej je vznik povinnosti na vyplnenie a predloženie výkazu. Môže sa tak stať, že ten istý podnikateľ bude subjektom tejto povinnosti niekoľkokrát po sebe a iný vôbec. Keď je však podnikateľovi informácia o nutnosti vyplnenia výkazu doručená, povinnosti sa nevyhne, resp. v prípade jej nesplnenia je mu uložená sankcia.

Ďalším problémom v tejto oblasti je nesúlad termínov v oblasti daňových a účtovných predpisov, čo má za následok, že mnohé informácie, ktoré sú obsahom výkazu sú len tzv. kvalifikovaným odhadom a pre štát má daná informácia len slabú výpovednú hodnotu.

Zber a vyhodnocovanie štátnej štatistiky uskutočňuje predovšetkým ŠÚ SR. Okrem neho to však môžu byť aj ministerstvá, prípadne iné štátne organizácie, napr. NBS. ŠÚ SR na tieto účely zostavuje PŠŠZ na obdobie troch rokov.

ŠÚ SR teda vyzýva podniky buď priamo – v rámci programu alebo nepriamo – na spoluprácu pri plnení štatistickej úlohy, ktorú musí splniť iná štátna inštitúcia. Typickým príkladom druhej spomínanej formy je povinnosť NBS zostaviť platobnú bilanciu Slovenskej republiky, pričom na zabezpečenie tejto povinnosti je okrem iného potrebná spoluúčasť subjektov hospodárskej sféry, konkrétne podnikov, ktoré predkladajú hlásenia o zahraničných aktívach a pasívach.

2.8.1 Náhodný výber spravodajskej jednotky

Metódami štatistického zisťovania je buď výberové, alebo vyčerpávajúce zisťovanie. Ak je štatistické zisťovanie realizované metódou vyčerpávajúceho zisťovania, sú oslovené všetky spravodajské jednotky v súlade s uvedeným vymedzením. Na druhej strane, pre výberové štatistické zisťovania sa súbory spravodajských jednotiek vyberajú v súlade s tzv. stratifikačnými kritériami jednotlivých zisťovaní. Stratifikačné kritéria pre tvorbu súborov

spravodajských jednotiek sú najmä ekonomická činnosť podniku, veľkosť podniku z hľadiska počtu zamestnancov, územná príslušnosť atď. Pri výberovom zisťovaní teda existuje aj tzv. náhodný kľúč, ktorého parametre nie sú verejne známe. Za účelom stransparentnenia a zavedenia férového prístupu podnikateľských subjektov k plneniu povinností na úseku štatistického výkazníctva je potrebné, aby existoval známy spôsob výberu spravodajských jednotiek, ktorý by súčasne posudzoval splnenie povinnosti v predchádzajúcom období s cieľom "oslobodenia" od povinnosti na určité obdobie, tzn. zníženie frekvencie spravodajskej povinnosti voči subjektom, ktoré si obdobnú povinnosť v predchádzajúcom období splnili. Ako bolo spomenuté vyššie, súbory spravodajských jednotiek sú tvorené v súlade s vymedzením uvedeným v PŠŠZ. PŠŠZ pri každom štatistickom zisťovaní uvádza okrem vymedzenia spravodajských jednotiek aj metódu realizácie štatistického zisťovania. Problémom sú v danom prípade výberové zisťovania.

Periodicita zaradenia jednotky do výberového súboru daného štatistického zisťovania závisí od počtu spravodajských jednotiek v stratifikačnej vrstve, ku ktorej jednotka prislúcha. V záujme zabezpečenia kvality výstupov sa väčšina zisťovaní realizuje tak, aby bolo dosiahnuté určité prekrytie výberových súborov medzi jednotlivými rokmi, teda prostredníctvom tzv. longitudinálneho panelu. Ako longitudinálne zisťovania s trojročným longitudinálnym panelom sa realizujú predovšetkým mesačné a štvrtročné zisťovania. V takomto prípade je oslovená spravodajská jednotka vybratá do štatistického zisťovania 3 roky po sebe. Medziročné prekrytie súboru je na úrovni cca 66 %. Medziročne sa obmení cca 33 % súboru vybratých spravodajských jednotiek, t. j. rotácia spravodajských jednotiek vo výberovom súbore je v rozsahu 1/3. V prípade stratifikačných vrstiev s malým počtom spravodajských jednotiek, nie je častokrát možné zabezpečiť percento rotácie. Preto spravodajská jednotka môže byť v takom prípade do zisťovania oslovená aj častejšie. Samotný výber spravodajských jednotiek sa realizuje v každej stratifikačnej vrstve z príslušne označených spravodajských jednotiek určených na výber jednoduchým náhodným výberom. Jednoduchý náhodný výber je výber, pri ktorom majú všetky spravodajské jednotky v každej stratifikačnej vrstve rovnakú pravdepodobnosť, že budú vybraté do zisťovania. Náhodný výber sa vykonáva pomocou špecializovaných softvérov, ktorých súčasťou sú zabudované procedúry na realizáciu

náhodných výberov. Metodika výberu je teda kvázi známa a nastavená v snahe čo najmenej oslovovať podnikateľa. Problém nastáva z pohľadu veľkosti ekonomiky a jej parametrov z pohľadu počtu subjektov v jednotlivých kategóriách. Preto bol nastavený kľúč, že podniky nad 20 zamestnancov sú považované už za „veľké“, a tým sú oslovené vyčerpávajúcou metódou. To môže spojením viacerých výkazov a frekvencií vytvárať vyšší dopyt na jednotlivé subjekty. ŠÚ SR nepoužíva definíciu MSP, ale pristupuje ku kategorizácii svojím spôsobom s odôvodnením, že dáta by inak neboli dostačujúce.

Win-Win riešenie:

V rámci uvedenej, do veľkej miery technickej, problematiky je potrebné preskúmať, ako je to v iných krajinách s obdobným stavom ekonomiky, ako Estónsko či Slovinsko a aplikovať identifikované vylepšenia v podmienkach SR do jej informačného systému, resp. do špecializovaných softvérových riešení, ktoré sú využívané na účely výberu spravodajských jednotiek a to tak, aby došlo k zníženiu frekvencie plnenia povinnosti pri jednom podnikateľskom subjekte.

2.8.2 Nesúlad v termínoch na plnenie štatistickej povinnosti a povinností podľa daňových a účtovných predpisov

Ohľadom problematiky nesúladu termínov pri predkladaní výkazov možno identifikovať niekoľko prípadov:

- a) **Hlásenie pre dovoz tovaru (INTRASTAT hlásenia)** - sa spracováva z údajov z došlých faktúr od zahraničných dodávateľov. Problém spočíva v tom, že hlásenie sa musí podávať vždy do 15. dňa nasledujúceho mesiaca, čo je veľmi skorý termín vzhľadom na prípady, kedy podnikatelia ešte do tohto dátumu nemusia disponovať faktúrou od zahraničného dodávateľa. Termín podávania hlásení je aktuálne stanovený vyhláškou, ktorou sa vydáva program štátnych štatistických zisťovaní na roky 2021 až 2023. Samotné vyplňanie INTRASTAT hlásení je veľmi komplikované (jednotlivé druhy dovážaných tovarov sa rozdeľujú podľa colných kódov, pôvodu krajín atď.), problém

však predstavuje najmä termín na spracovanie, pretože podnikatelia nevedia ovplyvniť, kedy dostanú od zahraničných dodávateľov faktúry.

Win-Win riešenie:

Zosúladenie termínu na podávanie mesačných hlásení INTRASTAT pre ŠÚ SR s podávaním mesačných daňových priznaní k DPH, teda do 25. dňa nasledujúceho mesiaca pre podnikateľov, ktorí dovážajú (vyvážajú) tovar z (do) EÚ, ak hodnota tohto tovaru presiahne určitú hranicu za predošlé sledované obdobie, čím súčasne štát na účely štatistického zisťovania získa presnejšie údaje a nielen tzv. kvalifikovaný odhad zo strany spravodajských jednotiek.

b) **Mesačný výkaz vo vybraných trhových službách** - spôsobuje podnikateľom problémy vzhľadom na prípad, kedy jeden podnikateľ podáva mesačné a iný kvartálne prehľady o DPH. ŠÚ SR však vyžaduje mesačné výkazy aj od kvartálneho platiteľa DPH, kde sa účtovníctvo spracúva kvartálne, a z tohto dôvodu nie sú mesačné údaje podnikateľovi ešte známe. Výsledkom toho je, že štatistika sa tak robí často z odhadovaných čísiel a nemá žiadnu výpovednú hodnotu. Ďalšou skutočnosťou je, že podnikatelia vo viacerých prípadoch nevedú pre účely štatistiky požadovaný podrobný prehľad o jednotlivých tovaroch, napr. spoločnosť predávajúca niekoľko stoviek až tisíc druhov potravinárskeho tovaru. A aj napriek skutočnosti, že každý podnikateľský subjekt pozná údaje tvoriace základné ukazovatele charakterizujúce jeho podnikateľskú činnosť (zamestnanci, mzdy, úhrn tržieb za vlastné výkony a tovar), ich každomesačné predkladanie predstavuje výraznú administratívnu záťaž spočívajúcu v tom, že predmetné údaje predkladá viacerým štátnym inštitúciám (Sociálna poisťovňa, Finančná správa SR a pod.) - povinnosti teda plní voči viacerým úradom v rozdielnych formách a v rozdielnych termínoch.

Win-Win riešenie:

Riešenie v prospech odbúrania administratívnej záťaže podnikateľov a súčasne v prospech získavania presnejších údajov na účely vedenia predmetnej štatistiky spočíva v prispôbení termínov štatistických zisťovaní frekvencii platenia DPH, a to pri zohľadnení podávania

prehľadu DPH na mesačnej a kvartálnej (štvrtročnej) báze tak, aby sa podnikatelia vyhli uvádzaniu kvalifikovaného odhadu. Ak totiž spravodajská jednotka nemá k dispozícii požadované ukazovatele, v zmysle metodických vysvetliviek, pri vyplnení štatistických výkazov sa považuje za úplné a pravdivé vyplnenie výkazu aj vyplnenie na základe kvalifikovaného odhadu. Navrhované riešenie spočíva taktiež v súčasnom využívaní požadovaných údajov tak z kontrolných výkazov DPH (resp. v implementácii "Fiškálneho modulu", ktorý by mal údaje priamo z ERP spravodajských jednotiek po ich zvolení), ako aj vo všeobecnosti z dostupných databáz štátnych inštitúcií bez nutnosti duplicitné údaje vyžadovať od podnikateľského subjektu. Týmto nastavením vzájomnej prepojenosti a kooperácie by bolo zabezpečené rýchle, efektívne a menej chybové výkazníctvo.

2.8.3 Identifikácia duplicit pri predkladaní výkazov

V prípade viacerých výkazov nielen pre ŠÚ SR možno identifikovať údaje, ktoré pravidelne podnikateľ poskytuje aj Sociálnej poisťovni, ÚPSVaR, Finančnej správe SR či NBS. Ide o údaje týkajúce sa zamestnancov, obratu, zahraničných transakcií a pod. Špeciálne spoločnostiam, ktoré obchodujú mimo hraníc Slovenskej republiky, vzniká v nadväznosti na ich aktivity viacero povinností týkajúcich sa výkazníctva. Jednou z nich je povinnosť pravidelne predkladať výkazy NBS. Jedným zo základných poslání NBS je totiž výkon dohľadu nad finančným trhom podľa zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom, ktorý v ustanovení § 35 ods. 2 odkazuje na jednotlivé opatrenia NBS, ktoré určujú formu, podmienky a metodiku spojenú s povinnosťou predkladať výkazy, hlásenia, správy a pod. pre jednotlivé skupiny dohliadaných subjektov.

Nakoľko patrí zber, zostavovanie a zverejňovanie rôznych druhov štatistík takisto k hlavným úlohám NBS, je predkladanie väčšieho množstva takýchto výkazov pre plnenie úloh NBS potrebné. Na druhej strane aj v tomto prípade chýba pri dotknutých výkazoch zosúladenie čo do termínov a obsahu naprieč celou verejnou správou a vzniká identifikácia duplicit pri údajoch, ktoré si môžu jednotlivé inštitúcie medzi sebou vzájomne zdieľať bez nutnosti zapájania podnikateľov.

Win-Win riešenie:

Pre spoločnosti so zahraničnými investíciami je nevyhnutné jednak výrazne obmedziť rozsah požadovaných dát (vzhľadom na ich dostupnosť a evidenciu v iných štátnych inštitúciách), znížiť frekvenciu výkazov alebo upraviť limity pre vznik povinnosti (10 % priamej zahraničnej investície zvýšiť napr. na 50 %, zahraničné aktíva vo výške 2 miliónov eur zvýšiť napr. na 20 miliónov eur).

2.9 Zbytočná byrokracia na úseku ochrany vôd

Podnikateľom podnikajúcim v oblasti poľnohospodárstva kladie štát neprimeranú byrokratickú záťaž v podobe zasielania rôznych evidencií rôznym štátnym organizáciám, pričom obsahom jednotlivých evidencií sú zhodné skutočnosti. Jedným z takýchto príkladov je duplicitné zasielanie obsahovo zhodných výkazov správcovi vodného toku a poverenej osobe podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o vodách").

Zákon o vodách určil povinnosť v ustanovení § 6 ods. 5 podnikateľom, ktorí uskutočňujú odber povrchovej alebo podzemnej vody na základe rozhodnutia o povolení podľa vodného zákona (§ 21 ods. 1 písm. a) prvý bod, 21 ods. 1 písm. b) prvý bod, 21 ods. 1 písm. h) až j) alebo ktorí využívajú osobitné vody, aby raz ročne poskytl údaje o odberoch, ako aj údaje podľa § 21 ods. 2 písm. b) a c) vodného zákona osobe poverenej podľa zákona o vodách, pričom táto poverená osoba ich ďalej poskytne správcovi vodného toku.

Táto evidencia je súčasťou súhrnnej evidencie podľa ustanovenia § 29 zákona o vodách v spojení s vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 418/2010 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej aj „vyhláška č. 418/2010 Z. z.“), pričom predmetná vyhláška určila SHMÚ ako poverenú osobu, ktorej sa daný výkaz podľa § 6 ods. 5 zákona o vodách zasiela každoročne do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roka. Samotná vyhláška pritom neobsahuje vzor formuláru, resp. tlačiva, ktorý sa má vyplňať a následne zaslať, ten je dostupný a zverejnený na webovom sídle SHMÚ.

Je žiaduce skonštatovať, že hoci požiadavka zasielať údaje podľa ustanovenia § 6 ods. 5 zákona o vodách je relatívne zrejme, je pomerne náročné dopracovať sa k informácii kedy, ako a komu sa má daná informácia zaslať. Pre podnikateľa začínajúceho v tejto oblasti je zdĺhavé, kým sa k tejto informácii dopracuje, nakoľko zákon o vodách neobsahuje žiadny odkaz na vyhlášku Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 418/2010 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona v znení neskorších predpisov a predmetná vyhláška zas neobsahuje žiadne tlačivo, nakoľko sa nachádza iba na webovom sídle SHMÚ.

Napriek zneniu poslednej časti ustanovenia § 6 ods. 5 zákona o vodách „*raz ročne poverenej osobe, ktorá ich poskytne správcovi vodohospodársky významných vodných tokov*“, t. j. napriek tomu, že zákon stanovil povinnosť poverenej osoby (SHMÚ) poskytnúť žiadané informácie z evidencie správcovi vodného toku, takáto povinnosť vyplynula aj podnikateľovi z nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie vlády č. 755/2004 Z. z.“). V zmysle ustanovenia § 1a ods. 2 predmetného nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z. je podnikateľ odoberajúci povrchovú vodu za účelom zavlažovania poľnohospodárskej pôdy oznámiť údaje o množstve odobratých povrchových vôd za príslušný kalendárny rok správcovi vodného toku, a to do 31. októbra príslušného kalendárneho roka. Z uvedeného je teda zrejme, že podnikateľ musí opätovne zasielať zhodné údaje štátnemu orgánu napriek tomu, že zákon o vodách stanovil túto povinnosť samotnej poverenej osobe. Navyše ustanovenie § 7 ods. 1 nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z. upravilo podnikateľovi ďalšiu povinnosť, a to v podobe zasielania ďalšej evidencie správcovi vodného toku, a to evidencie odberu predpokladaného množstva podzemných vôd za iným účelom ako je zavlažovanie, pričom táto evidencia sa zasiela do 31. januára bežného roka.

Tabuľka 2: Evidenčné povinnosti v súvislosti s odberom vody

Právny predpis	Druh vody	Účel využitia vody	Orgán	Termín	Údaje
vodný zákon a vyhláška č. 418/2010 Z. z.	povrchová aj podzemná voda	bez ohľadu na využitie	SHMÚ	31. január nasledujúceho kalendárneho roka	o množstve odobratej povrchovej vody + iné
nariadenie vlády č. 755/2004 Z. z.	povrchová voda	zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy	správca vodného toku	31. október príslušného kalendárneho roka	o množstve odobratej povrchovej vody na zavlažovanie + poplatková povinnosť
nariadenie vlády č. 755/2004 Z. z.	podzemná voda	iný ako zavlažovanie	správca vodného toku	31. január bežného roka	o množstve predpokladaného odberu podzemných vôd + poplatková povinnosť

Zdroj: vlastné spracovanie

Hoci sú evidenčné povinnosti podľa nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z. zamerané na výpočet poplatkovej povinnosti za množstvo odobratej vody, nič nebráni tomu, aby si správca vodného toku poplatkovú povinnosť prepočítal sám z údajov, ktoré sa poskytnú SHMÚ. Navyše je viac než zatažujúce vykonávať jednu a tú istú povinnosť (povinnosť zasielať údaje o množstve odobratej vody) v rôznych termínoch a na rôznych formulároch. Hoci sú formuláre obsahovo v zásade totožné (pri každom je najdôležitejší údaj o množstve odobratej vody),

formuláre majú inú štruktúru, a teda nie je možné použiť ten istý formulár pre obe štátne inštitúcie. Podnikateľ samotným kopírovaním údajov z jedného formulára do druhého stráca neprimerane veľa času a navyše termíny jednotlivých evidenčných povinností sú taktiež rozdielne. Za nesplnenie predmetných povinností uloží orgán štátnej vodnej správy pokutu od 500 eur do 3 300 eur.

Win-Win riešenie a návrh na elektronizáciu vodného hospodárstva:

Za účelom odbremenia podnikateľského prostredia sa navrhuje zjednotiť evidenčnú povinnosť podľa zákona o vodách a nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z. V podmienkach zdravého podnikateľského prostredia je nežiaduce, aby podnikateľ vypĺňal evidenciu o tom istom údaji na troch rôznych formulároch a zasielal ich príslušným orgánom v troch rôznych termínoch, pričom aktuálne nastavený systém je v rozpore so zásadou „jedenkrát a dost“. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje vyhotoviť jeden formulár, ktorý bude spĺňať požadované informácie, či už pre jeden, alebo druhý štátny orgán, pričom daný formulár by mal byť v elektronickej podobe a prístupný pre všetky orgány na úseku vodného hospodárstva. Takto nastavený systém by zodpovedal požiadavke štátu na zasielanie údajov o množstve odobratej vody, avšak podnikateľské prostredie by nesuplovalo povinnosti štátu na tomto úseku. Vytvorením elektronického systému pre vodné hospodárstvo by boli podnikatelia odbremenení od viacnásobného vypĺňania formulárov v rôznych termínoch, nakoľko by orgány štátnej vodnej správy (v závislosti od potreby aj iné orgány) mali prístup k týmto údajom a nevyžadovali by ich duplicitné zasielanie. Za zváženie stojí aj vytvorenie komplexného elektronického systému na úseku životného prostredia, ktorého súčasťou by bolo nielen vodné hospodárstvo, ale odpadové hospodárstvo či ochrana ovzdušia. Vytvorenie takéhoto systému by nielen podnikateľskému prostrediu zjednodušilo poskytovanie údajov, informácií, vznik poplatkových povinností a iné.

2.10 Zbytočná byrokracia na úseku ochrany ovzdušia

Zákon č. 286/2009 Z. z. o fluórovaných skleníkových plynoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len “zákon o skleníkových plynoch”) v spojení s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 314/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o fluórovaných skleníkových plynoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len “vyhláška o skleníkových plynoch”) upravil povinnosť podnikateľov prevádzkujúcich zariadenie obsahujúce fluórované skleníkové plyny v množstve aspoň 5 ton ekvivalentu CO² v inej ako penovej forme, ktoré je zároveň kontrolované na únik, viesť evidenciu o fluórovaných skleníkových plynoch, výrobkoch a zariadeniach. Taktiež sa upravila povinnosť týchto podnikateľov zasielať v lehote do 31. marca nasledujúceho kalendárneho roku tieto údaje okresnému úradu. V predmetnom prípade sa predpokladá, že prevádzkovateľ je zároveň vlastníkom takéhoto zariadenia, a teda povinnosť podľa ustanovenia § 3 ods. 2 zákona o skleníkových plynoch vzniká priamo podnikateľovi. Paradoxom takejto evidencie je, že samotný podnikateľ, ktorý je vlastníkom a prevádzkovateľom tohto zariadenia nedisponuje týmito informáciami, nakoľko nie je oprávnený nakladať s fluórovanými skleníkovými plynmi. Preto podkladom k oznámeniu podľa § 5 ods. 1 zákona o skleníkových plynoch sú údaje od spoločnosti, ktorá má oprávnenie nakladať so zvlášť nebezpečnými plynmi, ich doplnenie do systému atď.

V praxi potom nastáva situácia, že spoločnosti, ktoré sú oprávnené nakladať s nebezpečnými plynmi oznamujú podnikateľovi (prevádzkovateľovi zariadenia) potrebné údaje, ktoré následne podnikateľ iba “skopíruje” do príslušného oznámenia. V takomto prípade dochádza k zbytočnému vyžadovaniu údajov priamo od podnikateľa (prevádzkovateľa).

Navyše nesplnenie evidenčnej povinnosti sa sankcionuje pokutou vo výške od 300 eur do 7 000 eur a nesplnenie oznamovacej povinnosti je sankcionované pokutou vo výške od 300 eur do 34 000 eur.

Win-Win riešenie:

S cieľom odbremeniť podnikateľov od zbytočnej administratívnej záťaže sa navrhuje prenesenie evidenčnej, ako aj oznamovacej povinnosti podľa zákona o skleníkových plynoch

na podnikateľov, ktorí sú s týmito nebezpečnými plynmi oprávnení nakladať. Dôvodom je skutočnosť, že práve títo podnikatelia disponujú potrebnými údajmi, pričom im prenesením oznamovacej povinnosti nepridajú administratívne povinnosti, nakoľko tieto údaje už aj teraz oznamujú podnikateľom - prevádzkovateľom. Takouto zmenou v povinnej osobe dôjde k odbremeneniu cca 500 podnikateľov, ktorým vzniká povinnosť podľa ustanovenia § 5 ods. 2 zákona o skleníkových plynch.

2.11 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre v znení neskorších predpisov

Dňa 1. 3. 2021 nadobudla účinnosť novela zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kritickej infraštruktúre“), ktorej podstatou bola ochrana záujmov štátu, obmedzením slobody voľnej dispozície vlastníkov s podielmi presahujúcimi 10 % základného imania alebo hlasovacích práv v spoločnosti, ktorá je zaradená do kritickej infraštruktúry.

V zmysle predmetnej novely došlo k zavedeniu nových povinností podnikateľov vlastniacich prvok kritickej infraštruktúry alebo podnikateľov, ktorí z iného titulu prevádzkujú takýto prvok kritickej infraštruktúry bezodkladne oznámiť ústrednému orgánu štátnej správy, príslušnému podľa odvetvia podnikania:

- a) *„prevod alebo prechod prvku na iného, vrátane predaja podniku alebo časti podniku, ako aj zmien v osobách, ktoré majú priamu alebo nepriamu účasť na prevádzkovateľovi v rozsahu presahujúcom účasť 10 % na jeho základnom imaní alebo hlasovacích právach alebo majú možnosť uplatňovania vplyvu na riadenie prevádzkovateľa, ktorý je porovnateľný s vplyvom zodpovedajúcim tomuto podielu (ďalej len „nadobúdateľ“),“⁸*
- b) *„vstup do likvidácie, začatie konkurzného konania, reštrukturalizačného konania alebo iného obdobného konania, exekúcie alebo iného obdobného vykonávacieho konania, ako aj začatie výkonu záložného práva alebo iného obdobného práva vo vzťahu k prevádzkovateľovi*

⁸ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. b) zákona o kritickej infraštruktúre.

alebo jeho majetku, a to bez ohľadu na to, či ide o konanie, na ktoré je daná právomoc orgánov Slovenskej republiky.”⁹.

Predmetné oznamovacie povinnosti sa dotýkajú každého podnikateľa podnikajúceho v oblasti spadajúcej do kritickej infraštruktúry bez ohľadu na predmet podnikania, t. j. bez ohľadu na to, pod ktorý ústredný orgán predmetná spoločnosť spadá. Zákon však nestanovuje formu takéhoto oznámenia a neupravuje bližšie požiadavky na predmetné oznámenia, čo možno vnímať ako ďalšie negatívum, nakoľko podnikateľ nebude vedieť, či predmetnú povinnosť splnil v želanej podobe.

Osobitná úprava však bola prijatá vo vzťahu ku kritickej infraštruktúre spadajúcej pod rezort MH SR, konkrétne na prvky kritickej infraštruktúry zo sektorov energetika a priemysel. V prípade týchto odvetví sa vyžaduje v situáciách podľa § 9 ods. 2 písm. c) zákona o kritickej infraštruktúre predchádzajúce preskúmanie prevodu takéhoto obchodného podielu zo strany MH SR na základe písomnej žiadosti podnikateľa, záložného veriteľa, správcu konkurznej podstaty, exekútora, inej osoby, ktorá je oprávnená prvok kritickej infraštruktúry previesť, alebo nadobúdateľa prvku kritickej infraštruktúry. Vyžadovanie predchádzajúceho súhlasu je nielen byrokratickou záťažou spomaľujúcou nadobudnutie obchodného podielu, ale v danom prípade možno hovoriť aj o neprimeranom zásahu do vlastníckych práv, ktoré sú garantované Ústavou SR, nakoľko takéto obmedzenie vlastníckeho práva musí podliehať aj primeranej náhrade. Po obdržaní žiadosti má MH SR lehotu 60 dní na preskúmanie vyššie vymedzeného prevodu a v prípade vyhodnotenia nepriaznivého vplyvu prevodu na verejný poriadok alebo národnú bezpečnosť, resp. na iné záujmy EÚ, MH SR navrhne vláde, aby odoprela súhlas s takýmto prevodom alebo aby udelila súhlas s prevodom s podmienkou. Ak dôjde k odopretiu udelenia súhlasu je v zmysle zákona o kritickej infraštruktúre výkon práv a povinností z tohto prevodu zakázaný. Hoci v tomto prípade dochádza k obmedzovaniu voľnej dispozície z predmetom vlastníckeho práva, zákon neurčil žiadnu náhradu pre vlastníka. Z vyššie uvedeného je taktiež zrejmé, že nastavený proces udeľovania predchádzajúceho

⁹ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. c) zákona o kritickej infraštruktúre.

súhlasu je nejasný, nestanovuje kritéria, podľa ktorých sa má ústredný orgán riadiť a nevymedzuje ani právne účinky podanej žiadosti.

Novela zákona o kritickej infraštruktúre upravila ďalšiu právomoc MH SR ako ústredného orgánu, a to možnosť preskúmať každý prevod alebo prechod prvku kritickej infraštruktúry, a to bez ohľadu na použitý právny poriadok, t. j. aj v prípadoch, ak prevod, resp. prechod prvku kritickej infraštruktúry nebude podliehať právnemu poriadku SR. Takáto právomoc umožnila MH SR preskúmať aj späťne obchodné transakcie. Proces takéhoto preskúmania je však nejasný, nakoľko v prípade postupu podľa ustanovenia § 9 ods.2 písm. b) zákona o kritickej infraštruktúre dochádza k oznamovacej povinnosti a nie k žiadosti o udelenie súhlasu. Zo znenia ustanovení § 9 ods. 2 písm. b) zákona o kritickej infraštruktúre v súčinnosti s ustanovením § 9b ods. 1) zákona o kritickej infraštruktúre možno dedukovať, že „obchod“ je už uzavretý, a teda právne účinky z prevodu alebo prechodu obchodného podielu nastali. Preto je nejasné, akým spôsobom môže MH SR zasiahnuť do už ukončeného procesu prechodu alebo prevodu obchodného podielu, nakoľko právne účinky oznámenia podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. b) zákona o kritickej infraštruktúre pri prvkoch kritickej infraštruktúry spadajúcich pod rezort MH SR nie sú nijakým spôsobom upravené. Otázne je, ako sa má podnikateľ následne vysporiadať s odopretím súhlasu vlády s prevodom, resp. prechodom obchodného podielu, keď už k reálnemu prevodu, resp. prechodu došlo. Samotné znenie ustanovenia § 9b ods. 10) zákona o kritickej infraštruktúre: „Ak vláda odoprie súhlas s prevodom, výkon práv a povinností z takéhoto prevodu sa zakazuje.“ pôsobí teda retroaktívne a nie je zrejmé, či odopretie súhlasu (ktorý sa v skutočnosti ani nežiadal) spôsobuje neplatnosť právneho úkonu *ex tunc* alebo *ex nunc*. Navyše zákon o kritickej infraštruktúre upravil ďalšiu pomerne svojvoľnú kompetenciu MH SR, podľa ktorej „*Ústredný orgán môže, bez ohľadu na výsledok preskúmania podľa odsekov 1 a 3, ak má odôvodnené podozrenie, že daný prevod alebo prechod môže narušiť verejný poriadok alebo národnú bezpečnosť Slovenskej republiky, iného členského štátu Európskej únie, alebo záujmy Európskej únie, požiadať v lehote podľa odseku 6 vládu o súhlas s prevodom alebo*

prechodom prvku podľa odsekov 2 alebo 3.“¹⁰ Z citovaného ustanovenia potom vyplýva, že hoci z výsledkov šetrenia nevyplýval nepriaznivý účinok prevodu obchodného podielu na verejný poriadok atď., avšak napriek tomu sa ústredný orgán má právo rozhodnúť pre navrhnutie odopretia súhlasu, ak je tu čo i len možný nepriaznivý vplyv. V tomto smere ide o pomerne svojvoľné ustanovenie, ktoré nestanovuje konkrétne kritéria, podľa ktorých má v tomto prípade MH SR vyhodnocovať takéto prevody alebo prechody obchodných podielov.

Ustanovenie § 9c zákona o kritickej infraštruktúre zaviedlo možnosť zrušenia už raz vydaného súhlasu, pričom zákon špecifikuje, kedy tak môže vláda urobiť, a to v prípade, ak:

1. bol súhlas udelený na základe nepravdivých neúplných informácií alebo ak sa neuviedla podstatná skutočnosť a táto skutočnosť mala na udelenie súhlasu podstatný vplyv;
2. nadobúdateľ prvku kritickej infraštruktúry nesplnil udelenú podmienku alebo podmienky.

Táto právna úprava môže vzbudzovať taktiež nedôveru investora, nakoľko nie je jasný právny následok takto zrušeného súhlasu. Taktiež zákon nedáva odpoveď na otázku, čo v prípade, ak bol podiel už opätovne prevedený na iný subjekt. Toto ustanovenie spôsobuje problémy, či už z hmotnoprávneho, ale aj z procesného hľadiska, keďže zákon neustanovil časové kritérium takéhoto zrušenia súhlasu, a teda pokojne by sa mohlo stať, že pri zmene vlády by mohlo dochádzať aj k rušeniu už udelených súhlasov. Z tohto dôvodu sa javí ako vhodné riešenie limitovať takéto oprávnenie vlády určitou lehotou, po uplynutí ktorej už nebude možné udelený súhlas zrušiť.

Hoci zákon upravil inštitút opravných prostriedkov v podobe možnosti podania žaloby na NS SR v lehote 30 dní, je v tomto smere dôležité podotknúť, že NS SR preskúmava porušenie zákona pri rozhodovaní orgánov verejnej moci. Nakoľko celý proces rozhodovania o odopretí súhlasu alebo o udelení súhlasu s podmienkou je nejasný a bez presne definovaných kritérií nie je jasné, ako by sa mal NS SR s podanou žalobou vysporiadať, keďže nebude vedieť vyhodnotiť otázku o možnom porušení ustanovení zákona. Samotná novela pôsobí extrateritoriálne, teda sa dotýka obchodov aj podnikateľov, ktoré nemajú súvis s územím SR,

¹⁰ ustanovenie § 9b ods. 11 zákona o kritickej infraštruktúre.

resp. so slovenským právnym poriadkom, čo je v konečnom dôsledku v rozpore s voľným pohybom kapitálu ako základným pilierom práva EÚ.

V zmysle zákona o kritickej infraštruktúre sa považuje nesplnenie vyššie vymedzených povinností za iný správny delikt, za ktorý ústredný orgán uloží pokutu vo výške od 500 eur do 50 000 eur.

Win-Win riešenie:

Samotný cieľ novely zákona o kritickej infraštruktúre, ktorým je ochrana záujmov štátu je akceptovaný, avšak spôsob, akým má dôjsť k tejto ochrane je pre podnikateľský sektor nežiaduci, nakoľko vyvoláva dôvodné obavy z možného arbitrárneho rozhodovania a možnej korupcie. Z tohto dôvodu sa navrhuje za účelom ochrany záujmov štátu zavedenie inštitútu zákonného predkupného práva štátu, tak ako je tomu napr. v ustanovení § 23 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov. V predmetnom prípade má štát záujem na ochrane pamiatkového fondu a v prípadoch predaja kultúrnej pamiatky alebo jej časti je jej vlastníkom povinný ju písomne najprv ponúknuť štátu na kúpu. Taktiež už existujú v praxi SR nastavené procesy, ktorými by sa dalo v predmetnom prípade inšpirovať (napr. procesmi NBS či Protimonopolného úradu SR). Rovnako je možné inšpiráciu hľadať aj v Českej republike, a to konkrétne v zákone č. 34/2021 Sb. O provereňovaní zahraničných investíc a o zmene súvisiacich zákonov (zákon o provereňovaní zahraničných investíc), ktorý nastavil jednoznačné procesy a neobmedzil sa na všeobecné ustanovenia. Zmena predmetnej právnej úpravy zabezpečí ochranu záujmov štátu bez neprimeraných zásahov do vlastníckych práv.

2.12 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov

2.12.1 Platnosť technického preukazu

Dobu platnosti osvedčenia o evidencii vozidla časť I, tzv. „malého techničáku“, ustanovuje § 40 ods. 1 zákona č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke: *“Osvedčenie o evidencii časť I vydáva orgán Policajného zboru s platnosťou na desať rokov, ktorá začína plynúť odo dňa podania návrhu na jeho vydanie, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Osvedčenie o evidencii časť I sa doručuje na adresu určenú prevádzkovateľom vozidla alebo na výdajné miesto orgánu Policajného zboru.”*

V praxi to znamená, že aj v prípadoch, kedy za desať rokov nedošlo k žiadnej zmene v evidencii vozidla (t. j. zmena majiteľa, zmena v údajoch majiteľa, zmena EČV a pod.), je potrebné požiadať o vydanie nového dokladu a v rámci žiadosti pripojiť potvrdenie o úhrade správneho poplatku vo výške 6 eur. Navyše v tomto prípade nie je možné využiť na podanie žiadosti o vydanie nového technického preukazu ani elektronické služby, a tak možno žiadosť podať iba osobne, čo predstavuje opäť administratívny náklad v podobe vynaloženého času na strane podnikateľa, ktorému uplynula desaťročná lehota platnosti osvedčenia o evidencii.

Win-Win riešenie:

Najmenšou požiadavkou na riešenie v prospech podnikateľského prostredia by bola elektronizácia predmetnej služby, t. j. možnosť podať žiadosť o predĺženie osvedčenia o evidencii časť I. elektronicky, čo by podnikateľom zabezpečilo úsporu času vrátane odpustenia správneho poplatku uhrádzaného za žiadosť o výmenu z dôvodu uplynutia platnosti dokladu. Avšak po dôkladnejšej analýze účelnosti predmetnej povinnosti možno v súvislosti s vyššie uvedeným považovať za komplexné riešenie predĺženie doby platnosti Osvedčenia o evidencii časť I. na dobu neurčitú. Predĺženiu platnosti Osvedčenia o evidencii vozidla časť I. nebránia právne záväzné akty EÚ, ktorými je Slovenská republika viazaná, ani iné medzinárodnoprávne záväzky a ani samotný zákon č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel

v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len “zákon o prevádzke vozidiel”) neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého by bolo Osvedčenie o evidencii vozidla časť I. považované po uplynutí doby platnosti za neplatné. V zákone o prevádzke vozidiel sú ustanovení § 39 ods. 12 uvedené len nasledovné prípady neplatnosti:

Osvedčenie o evidencii časť I je neplatné, ak:

- a) sú v ňom neoprávnene vykonané zmeny,
- b) záznamy v ňom uvedené nezodpovedajú skutočnosti,
- c) je poškodené tak, že údaje v ňom uvedené sú nečitateľné,
- d) bolo zničené, stratené alebo ukradnuté,
- e) bolo vozidlo ukradnuté, alebo
- f) osvedčenie o evidencii časť II je neplatné.

2.12.2. Zmena evidenčného čísla pri zmene trvalého pobytu alebo sídla podnikateľa

Podľa v súčasnosti platného a účinného znenia zákona č. 8/2009 o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len “zákon o cestnej premávke”) je orgán Policajného zboru povinný v prípade zmeny v evidencii vozidiel pri zmene trvalého pobytu, resp. sídla alebo prevádzkarne majiteľa do iného okresu prideliť pri zápise tejto zmeny v osvedčení o evidencii (časť I. a II.) vozidlu aj nové evidenčné číslo so skratkou príslušného okresu a vydať novú tabuľku s týmto evidenčným číslom.

Predmetná úprava však spôsobuje tak na strane podnikateľov, ako aj na strane štátu nemalé výdavky spojené s úkonmi na výmenu EČV. Štát vynakladá vysoké sumy zo štátneho rozpočtu na nákup tabuliek a podnikatelia pri zmene trvalého pobytu, resp. pri zmene sídla, zase množstvo času na administratívne úkony súvisiace s prehlásením a výmenou tabuľky EČV, ktoré si tak podnikateľ môže ponechať až do vyradenia vozidla z premávky.

Win-Win riešenie:

Vytvorenie možnosti prenosu existujúceho EČV pri prepise vozidla do iného okresu na nové vozidlo majiteľa a možnosti ponechať si tak EČV po odhlásení vozidla z evidencie pre potreby budúceho použitia na iné vozidlo. Kúpou tabuľky s EČV pri prvej registrácii vozidla by sa tak

kupujúci stal jej držiteľom nastalo a mohol by ju opätovne použiť pri ďalších registráciách vozidiel. Uvedeným riešením by sa dosiahla výrazná úspora financií potrebných na výrobu nových EČV. To znamená, že zmenou právnej úpravy by profitoval najmä štát úsporou prostriedkov v štátnom rozpočte, ktoré vynakladal na nákup tabuliek a podnikateľom by ubudli administratívne úkony spojené s výmenou EČV. Evidenčné číslo by tak mohol využiť na jeho nové motorové vozidlo, pričom pôvodnú tabuľku by mohol použiť bez ohľadu na to, či má v danom okrese naďalej trvalý pobyt, resp. sídlo spoločnosti, nakoľko by sa viazanosť EČV na okres trvalého pobytu, resp. registráciu sídla či prevádzkarne vlastníka vozidla vypustila úplne. Tieto zmeny znížia úroveň súčasnej byrokracie a ušetria podnikateľom nemalé finančné prostriedky pri prehlasovaní vozidla.

Znovupoužitie pôvodného EČV napokon okrem finančnej úspory pre majiteľa vozidla a pre štát prináša aj ekologický efekt pre spoločnosť, pretože pri súčasne nastavenom systéme možno hovoriť o plytvaní (vzhľadom na počet áut sa v úhrne jedná o značný objem kovu potrebného na výrobu tabuliek s evidenčným číslom). Každoročne sa totiž zneškodní viac než 400 tisíc tabuliek s EČV.

2.12.3 Spôsob a lehota zasielania rozhodnutia o uložení pokuty

Vzhľadom na výlučne elektronický spôsob komunikácie s orgánmi verejnej moci zo strany podnikateľov je nevyhnutné, aby sa elektronická forma uplatňovala v plnej miere aj v prípade zasielania rozhodnutia o uložení pokuty pre podnikateľov.

Účel a prostriedky zákona o e-Governmente majú byť s cieľom elektronizácie verejnej správy prevzaté aj do zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len "správny poriadok"), ktorého ustanovenia o doručovaní sa vzťahujú aj na konanie o správnom delikte podľa ustanovenia § 138 zákona o cestnej premávke. Z uvedeného vyplýva, že uvedenému spôsobu nebráni nijaká zákonná prekážka, nakoľko od 1. decembra 2019 nadobudla účinnosť novela zákona o cestnej premávke, ktorou bol odstránený jediný zákonný nedostatok spočívajúci v nemožnosti vkladania údajov o uvedených správnych deliktoch do Centrálnej evidencie správnych deliktov a priestupkov. Táto evidencia predstavuje informačný systém, ktorý okrem iného umožňuje zasielanie

rozhodnutí o správnych deliktach podľa ust. § 138 zákona o premávke právnickej osobe alebo fyzickej osobe - podnikateľovi elektronicky do jeho elektronickej schránky v súlade s vyššie uvedeným zákonom o e-Governmente.

Problémom je praktická činnosť dopravných inšpektorátov, nakoľko elektronické doručovanie rozhodnutí o uložení pokuty podľa ust. § 139 ods. 2 zákona o cestnej premávke prostredníctvom CESDaPu nie je uplatňované v súlade s požiadavkami podnikateľskej verejnosti.

Ďalším identifikovaným problém úpravy obsiahnutej v zákone o cestnej premávke je absencia konkrétnej lehoty, v rámci ktorej sú správne orgány povinné uložiť držiteľovi vozidla pokutu v rozkaznom konaní. Ustanovenie § 139d ods. 1 upravuje povinnosť orgánov policajného zboru pri zistení porušenia povinnosti v rámci objektívnej zodpovednosti bezodkladne vydať rozkaz o uložení pokuty. *“Ak orgán Policajného zboru zistí porušenie povinnosti podľa § 6a a nie je dôvod na odloženie veci, bezodkladne bez ďalšieho konania vydá rozkaz o uložení pokuty. Rozkaz má rovnaké náležitosti ako rozhodnutie, ak v odseku 10 nie je uvedené inak. Spolu s rozkazom sa držiteľovi vozidla zašle aj fotografia o porušení povinnosti podľa § 6a alebo spôsob, ktorým sa držiteľ vozidla môže oboznámiť s dôkazom o spáchaní správneho deliktu držiteľa vozidla. Ak ide o držiteľa vozidla alebo vlastníka vozidla evidovaného v inom členskom štáte Európskej únie, rozkaz sa zašle aj v jednom z úradných jazykov členského štátu Európskej únie, v ktorom je vozidlo evidované; rozkaz, ktorý sa ani po opakovanom doručení nepodarilo doručiť držiteľovi vozidla alebo vlastníkovi vozidla, sa dňom vrátenia nedoručenej zásielky orgánu Policajného zboru považuje za nevydaný. Rozkaz nemožno doručiť verejnou vyhláškou.”*

V zmysle ustanovenia § 139b ods. 4 možno pokutu uložiť do dvoch rokov od porušenia povinnosti podľa § 6a, čo v praxi znamená, že sankcia za porušenie zákona o cestnej premávke môže byť držiteľovi vozidla udelená aj po 20 mesiacoch od jeho spáchania. Po uplynutí takejto dlhej doby je v prvom rade pre držiteľa vozidla ťažšie brániť sa voči uloženej sankcii z dôvodu, že už nemusí mať presné a detailné informácie, kto v čase spáchania priestupku vozidlo riadil a nemôže tak uviesť v odpore proti tomuto rozkazu relevantné

informácie preukazujúce jeho nevinu. V druhom rade sa takto oneskoreným potrestaním za priestupok vytráca výchovná funkcia sankcie.

Win-Win riešenie:

Zavedenie výhradného elektronického doručovania rozhodnutí o uložení pokuty, a to prostredníctvom CESDaP nielen teoreticky, ale aj aplikačnej praxi. Vzhľadom na neúplné dodržiavanie povinnosti vkladať údaje o správnom delikte do CESDaPu a doručovať rozhodnutia prostredníctvom CESDaPu do elektronickej schránky podnikateľa, je potrebné vydať usmernenie za účelom zabezpečenia úplného dodržiavania tejto povinnosti všetkými dopravnými inšpektorátmi na území Slovenskej republiky. Uvedeným spôsobom (vrátane vydania upozornenia o vyvodzovaní dôsledkov nedodržiavania tohto postupu) sa zabezpečí plynulosť a rýchlosť doručovania rozhodnutia, tzn. podnikateľ má prehľad o rozhodnutí, možnosti podať opravný prostriedok a na strane druhej má štát záruku, že príslušná sankcia, najčastejšie vo forme pokuty, bude pripísaná na účet štátu v rýchlejšom čase ako pri listinnej forme doručenia rozhodnutia.

Čo sa týka lehoty, je zrejmé, že vyššie uvedená lehota poskytuje čas pre dôkladné prešetrenie podozrenia zo spáchania priestupku. Na druhej strane, pre držiteľa vozidla je podľa v súčasnosti platnej právnej úpravy ťažšie brániť sa voči uloženej sankcii, a to z dôvodu, že už nemusí mať presné a detailné informácie, kto v čase spáchania priestupku vozidlo riadil a nemôže tak uviesť v odpore proti tomuto rozkazu relevantné informácie preukazujúce jeho nevinu. Súčasne sa takto oneskoreným potrestaním za priestupok vytráca výchovná funkcia sankcie, čo má byť primárnym účelom sankčného mechanizmu.

V nadväznosti na uvedené je potrebné zaviesť lehotu určenú konkrétne v mesiacoch, napr. 6 mesiacov na vydanie a doručenie rozkazu o uložení pokuty za priestupok, ktorá sa bude počítat od jeho zistenia.

2.13 Zbytočná byrokracia podľa zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov

Aktuálna právna úprava zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len "katastrálny zákon") stanovila konkrétne obsahové náležitosti, ktoré musí návrh na začatie katastrálneho konania obsahovať. Predmetné obsahové náležitosti takéhoto návrhu sú pri tom zväčša zhodné s podstatnými náležitosťami kúpnej zmluvy či darovacej zmluvy podľa zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len "Občiansky zákonník"), resp. iného právneho úkonu, ktorým sa nehnuteľnosť nadobúda.

Medzi takéto duplicitne uvádzané náležitosti patrí napr. identifikácia navrhovateľa v stanovenom rozsahu, pričom predmetné informácie sa nachádzajú aj v samotnom právnom úkone, na základe ktorého došlo k prevodu, resp. prechodu nehnuteľnosti. Jediným údajom, ktorý sa vo vzťahu k identifikácii navrhovateľa neuvádzajú duplicitne je údaj o rodnom priezvisku, pričom vyžadovanie takéhoto údaju sa považuje za nadbytočné. Pokiaľ má kataster nehnuteľnosti rodné číslo a meno a priezvisko konkrétnej osoby javí sa ako nadbytočné požadovať informáciu o rodnom priezvisku, nakoľko takýto údaj nie je potrebný na presné stotožnenie osoby. Ak by však údaj o rodnom priezvisku v návrhu na začatie katastrálneho konania absentoval, kataster nehnuteľností by katastrálne konanie prerušil a vyžadoval by jeho doplnenie. To platí aj v prípade absencie, resp. preklepu, napr. pri uvádzaní mena alebo priezviska v návrhu na začatie katastrálneho konania, napriek tomu, že kataster nehnuteľností dokáže tieto informácie získať priamo z právneho úkonu, ktorým dochádza k zmene vlastníckych práv k nehnuteľnosti. Vo vzťahu k duplicitne uvádzaných údajov je nutné uviesť aj povinné uvádzanie označenia danej nehnuteľnosti, ktorá je predmetom katastrálneho konania, pričom označenie nehnuteľnosti sa bude taktiež nachádzať v príslušnom právnom úkone. Ako príklad možno uviesť kúpnu zmluvu, v ktorej sa riadne označia subjekty tohto právneho vzťahu, teda kupujúci a predávajúci, a taktiež sa v nej uvedie označenie "kúpna zmluva" a identifikácia nehnuteľnosti, ktorá je predmetom

kúpy. K návrhu na vklad do katastra nehnuteľností je potrebné priložiť listinu “návrh na začatie katastrálneho konania”, v ktorej sa uvedie identifikácia navrhovateľa, označenie nehnuteľnosti (v danom prípade prevádzaná nehnuteľnosť), označenie právneho úkonu (v danom prípade kúpna zmluva) a iné náležitosti. Z uvedeného je zrejmá nadbytočnosť opakovaného označovania tých istých údajov, tomu istému subjektu, nakoľko väčšinu informácií dokáže kataster nehnuteľností vyčítať z kúpnej zmluvy, ktorá tvorí prílohu k podanému návrhu a ktorú kataster nehnuteľností skúma z úradnej povinnosti, v rozsahu podstatných náležitostí zmluvy, formy atď. (okrem prípadov, kedy je kúpna zmluva vyhotovená vo forme notárskej zápisnice, resp. autorizovaná advokátom). Je preto zbytočne zaťažujúce predkladať katastru nehnuteľností dve listiny, návrh na vklad a kúpnu zmluvu, obsahujúce tie isté údaje. Zároveň je nutné doplniť, že hoci kataster nehnuteľností funguje v elektronickom režime, nejestvuje urýchlenie procesu v podobe formuláru, v ktorom by sa vyžadované informácie iba vyplňali. V aktuálne nastavenom systéme si návrh na vklad vypracuje navrhovateľ v akejkoľvek podobe a pripája ju ako prílohu podania.

Win-Win riešenie:

Zjednodušenie podávania návrhov na začatie katastrálneho konania by predstavovalo vytvorenie formuláru, ktorý by navrhovateľ vyplnil a nemusel by si vytvárať osobitne dokument “návrh na začatie katastrálneho konania”, pričom ako vhodné sa javí prehodnotenie podstatných náležitostí takéhoto návrhu, ktoré sú zhodné s podstatnými náležitosťami daného právneho úkonu, ktorým dochádza k zmene právneho vzťahu. Navrhované riešenie by odbremenilo navrhovateľov, ako aj samotný kataster nehnuteľností, ktorý by nemusel popri sebe kontrolovať viaceré dokumenty so zhodnými údajmi. Určité odbremenenie zamestnancov katastra nehnuteľností by prinieslo aj vytvorenie formuláru, keďže aktuálne návrhy na začatie katastrálneho konania sú v rôznych formách, pričom orientácia v nich nemusí byť vôbec jednoduchá.

2.14 Zbytočná byrokracia podľa daňových predpisov, t. j. podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, zákona č. 222/2004 o dani z pridanej hodnoty, zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov či zákona č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Podľa daňových predpisov musí podnikateľ vykonať niekoľko administratívnych úkonov, a to nielen pri začiatku podnikania, ale aj jeho v priebehu, pričom viacero týchto úkonov majúci charakter registračných, oznamovacích či informačných povinností má za následok neprimerane zvýšené administratívne náklady. V skratke je chronológia vybraných povinností pre podnikateľa nasledujúca:

1. Do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca

- od získania povolenia alebo oprávnenia na podnikanie na území SR požiadať správcu dane o registráciu na predpísanom tlačíve;
- po uplynutí mesiaca, v ktorom vznikla stála prevádzkareň na území SR, požiadať správcu dane o registráciu, resp. oznámiť vznik stálej prevádzkarne (už registrovaný daňovník);
- oznámiť správcovi dane zmeny skutočností zakladajúcich povinností registrácie (najmä zánik daňovej povinnosti).

2. Do 15 dní

- ak nastali skutočnosti, ktoré majú za následok zrušenie registrácie, daňovník je povinný požiadať o zrušenie registrácie podľa osobitného predpisu (daňový poriadok). Ak vznikla daňovníkovi rovnaká oznamovacia povinnosť voči inej inštitúcii a táto inštitúcia nové alebo zmenené skutočnosti oznamuje správcovi dane, daňovník nie je povinný tieto skutočnosti oznámiť správcovi dane.

3. Platíť preddavky na daň za bežné zdaňovacie obdobie

- štvrtročné – do konca príslušného kalendárneho štvrtroka – vo výške 1/4 poslednej známej daňovej povinnosti, ak posledná známa daňová povinnosť presiahla 2 500 eur a nepresiahla 16 600 eura;

- mesačné – do konca príslušného mesiaca – vo výške 1/12 poslednej známej daňovej povinnosti, ak posledná známa daňová povinnosť presiahla 16 600 eura.

4. Pri zamestnávaní pracovníkov

- do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca po uplynutí mesiaca, v ktorom vznikla povinnosť zrážať daň alebo preddavky na daň alebo daň vyberať, požiadať o registráciu ako platiteľ dane u správcu dane, resp. oznámiť správcovi dane skutočnosť, že sa stal platiteľom dane;
- zraziť daň z príjmov zo závislej činnosti a do 5 dní po dni výplaty, poukázania alebo pripísania zdaniteľnej mzdy zamestnancovi k dobru odviešť preddavky na daň znížené o úhrn daňového bonusu na účet daňového úradu;
- do 31. 3. roka nasledujúceho po uplynutí zdaňovacieho obdobia vykonať na žiadosť zamestnanca, ktorému za príslušné zdaňovacie obdobie nevznikla povinnosť podať daňové priznanie, ročné zúčtovanie a výpočet dane;
- do konca kalendárneho mesiaca podať prehľad o príjmoch zo závislej činnosti, ktoré jednotlivým zamestnancom vyplatil zamestnávateľ, ktorý je platiteľom dane, o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z týchto príjmov, zamestnaneckej prémii a daňovom bonuse za uplynulý kalendárny mesiac;
- platiteľ dane, ktorý vypláca zdaniteľné príjmy zo ZČ je povinný podávať správcovi dane ročné hlásenie o vyúčtovaní dane o úhrne príjmov zo závislej činnosti a daňovom bonuse za uplynulé zdaňovacie obdobie. Podáva sa do konca apríla po uplynutí zdaňovacieho obdobia, za ktoré sa podáva - t. j. do konca apríla nasledujúceho roka, ak zákon neustanovuje inak.

5. Do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po lehote na podanie daňového priznania vyrovnáť rozdiel vzniknutý na zaplatených preddavkoch od začiatku zdaňovacieho obdobia, ak zaplatené preddavky do lehoty na podanie daňového priznania sú nižšie ako vyplývajú z výpočtu podľa daňového priznania, v ktorom je uvedená daň za predchádzajúce zdaňovacie obdobie.

6. Podat' daňové priznanie a zaplatiť daň vo výške 15 %, ak príjmy (výnosy) za zdaňovacie obdobie neprevýšia sumu 100 000 eur (zníženie sadzby dane z 21 % na 15 % je účinné od 1. januára 2020).

7. Splniť si svoju registračnú povinnosť k dani z príjmov a povinnosť oznámenia zriadenia prevádzkarne a jej umiestnenie na území SR, pričom ak fyzická alebo právnická osoba získava oprávnenie na podnikanie na JKM alebo jeho prostredníctvom, zároveň si môže na tomto mieste vybaviť aj registračnú povinnosť. Na JKM môže daňovník oznámiť aj zmeny vybraných údajov pri oznamovaní zmien živnostenskému úradu.

8. Do 20. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom podnikateľ dosiahol určený obrat (dosiahol za najbližších najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov obrat 49 790 eur), podať žiadosť o registráciu pre DPH miestnemu príslušnému daňovému úradu. Žiadosť o registráciu pre daň môže podať aj zdaniteľná osoba,

ktorá nedosiahla určený obrat 49 790 eur – dobrovoľná registrácia.

9. Do 20 dní od doručenia rozhodnutia o zložení zábezpeky na daň zložiť zábezpeku na daň na obdobie 12 mesiacov, ak je podnikateľ fyzickou osobou, ktorá je alebo bola konateľom alebo spoločníkom právnickej osoby, ktorá má/mala nedoplatky na dani 1 000 eur a viac alebo konateľ, alebo spoločník tejto zdaniteľnej osoby je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má nedoplatky na dani 1 000 eur a viac, ak je fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá má nedoplatky na dani 1 000 eur a viac, ktoré ku dňu podania žiadosti o registráciu pre daň neboli zaplatené alebo ktorej bola zrušená registrácia pre daň z dôvodu opakovaného porušovania povinností administratívnej povahy.

10. Povinnosť podať daňové priznanie a zaplatiť daň

- Mesačnú daňovú povinnosť majú všetci noví platitelia DPH a platitelia DPH, ktorých obrat za predchádzajúcich 12 kalendárnych mesiacov je 100 000 eur a viac.
- Štvrťročnú daňovú povinnosť môžu mať platitelia DPH po uplynutí viac ako 12 mesiacov od konca kalendárneho mesiaca, v ktorom sa stali platiteľmi, a za 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov nedosiahli obrat 100 000 eur. V prípade, že platiteľ dane v prebiehajúcim kalendárnom štvrťroku prekročí

obrat 100 000 eur, od nasledujúceho mesiaca musí uplatňovať mesačné zdaňovacie obdobie.

- Platiteľ je povinný do 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia podať daňové priznanie a v tej istej lehote zaplatiť daň (rozdiel celkovej výšky dane a celkovej výšky odpočítateľnej dane).

11. Povinnosť podať kontrolný výkaz elektronickými prostriedkami za každé zdaňovacie obdobie, za ktoré je povinný podať daňové priznanie, do 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia. Ak platiteľ podá daňové priznanie pred 25. dňom po skončení zdaňovacieho obdobia, je povinný podať kontrolný výkaz v deň podania daňového priznania.

12. Povinnosť podať súhrnný výkaz:

- za každý kalendárny mesiac, v ktorom:
 - a) dodal tovar oslobodený od dane z tuzemska do iného členského štátu osobe, ktorá je identifikovaná pre daň v inom členskom štáte,
 - b) premiestnil tovar do iného členského štátu na účely svojho podnikania
 - c) sa zúčastnil na trojstrannom obchode ako prvý odberateľ
 - d) dodal službu s miestom dodania v inom členskom štáte podľa § 15 ods. 1 zákona zdaniteľnej osobe alebo právnickej osobe identifikovanej pre daň, ktorá je povinná platiť daň, a to elektronicky najneskôr do 25 dní po skončení obdobia, za ktoré sa súhrnný výkaz podáva.
- možnosť podať súhrnný výkaz za kalendárny štvrťrok, ak podnikateľ splní podmienku, že hodnota tovarov podľa predchádzajúceho odseku písm. a) až c) nepresiahne v príslušnom kalendárnom štvrťroku a súčasne v predchádzajúcich štyroch kalendárnych štvrťrokoch hodnotu 50 000 eur, a to elektronicky najneskôr do 25 dní po skončení obdobia, za ktoré sa súhrnný výkaz podáva (hodnota dodávaných služieb nemá vplyv na zmenu obdobia na podanie súhrnného výkazu).

13. Povinnosť doručovať podania FS SR elektronickými prostriedkami. Podanie musí byť podpísané zaručeným elektronickým podpisom alebo bez zaručeného elektronického podpisu za podmienky uzatvorenia písomnej dohody so správcom dane.

14. Povinnosť platiť preddavky na daň (z motorových vozidiel) na bežné zdaňovacie obdobie

- štvrťročné vo výške $\frac{1}{4}$ predpokladanej ročnej dane, ak predpokladaná daň u jedného správcu dane presiahne 700 eur a nepresiahne 8 300 eur (splatnosť do konca príslušného kalendárneho štvrťroka),
- mesačné vo výške $\frac{1}{12}$ predpokladanej ročnej dane, ak predpokladaná daň u jedného správcu dane presiahne 8 300 eur (splatnosť do konca príslušného kalendárneho mesiaca).

15. Daňová povinnosť vzniká prvým dňom mesiaca, ak sa vozidlo používa na podnikanie alebo inú samostatne zárobkovú činnosť.

16. Povinnosť podať daňové priznanie za zdaňovacie obdobie do 31. januára po uplynutí tohto zdaňovacieho obdobia a zaplatiť daň alebo doplatiť daň, ak daň vypočítaná v daňovom priznaní je vyššia ako zaplatené preddavky na daň.

Win-Win riešenie:

V oblasti daňových predpisov je nevyhnutné za účelom odbúrania zvýšenej byrokratickej záťaže, mimo opatrení majúcej povahu odstránenia rôznych oznámení a povinností administratívneho charakteru, súčasne aj nahradenie rôznych „reportingových povinností“ uceleným a automatizovaným zberom dát. Podnikatelia sa často odvolávajú na neúmerné administratívne zaťaženie pri podávaní rôznych priznaní, hlásení či výkazov, a to aj opakovane, čo je možné riešiť nahradením periodického (spravidla mesačného) zasielania sumarizovaných dát podnikateľom. Systémom aktívneho zberu údajov z čo najviac zdrojov, vyhodnocovaním týchto údajov a následným ponúknutím predvyplnených reportov orgánmi verejnej moci podnikateľovi by mohlo dôjsť k redukcii času potrebného na spracovanie, prípravu a zaslanie reportu (podania, výkazu hlásenia, daňového priznania a pod.). Kombináciou údajov, ktoré sa dajú automatizovane zbierať na základe ich dostupnosti v informačných systémoch, vie štát doručiť jednotné výstupy (napr. predvyplnené daňové priznanie), ktoré podnikateľ už „len“ potvrdí alebo upraví.

2.15 Byrokracia pri prevode tzv. rodinného podniku

Pojem rodinné podnikanie alebo rodinný podnik nie je v slovenskom právnom poriadku definovaný, avšak je možné pod ním rozumieť formu podnikania, v ktorom dochádza k aktívnemu zapojeniu viacerých rodinných príslušníkov nielen ako občasnej výpomoci, ale práve naopak dochádza k ich zapojeniu aj do každodenného života podnikania. V prípade rodinného podnikania dochádza k zosúladeniu rodinných vzťahov s tými obchodnými, pričom zakladateľ podnikania má od začiatku dlhodobú víziu v podobe odovzdania svojho podnikania ďalej na ďalších členov rodiny, zväčša potomkov. Hoci slovenská právna úprava nezadefinovala takýto pojem, Česká republika schválila uznesením vlády Českej republiky zo dňa 11. mája 2020 č. 535 pojem rodinný podnik, pričom za rodinný podnik považuje rodinnú korporáciu (obchodnú spoločnosť) alebo rodinnú živnosť.

V zmysle predmetného uznesenia *“sa rodinnou obchodnou spoločnosťou rozumie obchodná spoločnosť, v ktorej nadpolovičný počet spoločníkov tvoria členovia jednej rodiny a zároveň aspoň jeden člen tejto rodiny je členom štatutárneho orgánu tejto spoločnosti alebo obchodná spoločnosť, v ktorej členovia jednej rodiny priamo alebo nepriamo vykonávajú väčšinu hlasovacích práv a aspoň jeden člen tejto rodiny je členom štatutárneho orgánu tejto obchodnej spoločnosti... Zároveň sa za rodinnú obchodnú spoločnosť považuje aj spoločnosť, v ktorej väčšinu hlasovacích práv vykonáva v prospech jednej rodiny fundácia alebo zverenecký správca zvereneckého fondu, pokiaľ je súčasne aspoň jeden člen rodiny členom štatutárneho orgánu fundácia, alebo zverenecký správca zvereneckého fondu.”*

Podľa vyššie uvedeného uznesenia *“je rodinná živnosť formou podnikania, na ktorej sa svojou prácou alebo majetkom podieľajú najmenej dvaja členovia jednej rodiny a najmenej jeden člen tejto rodiny je držiteľom živnostenského alebo iného obdobného oprávnenia alebo je oprávnený k podnikaniu z iného dôvodu.”*

Taktiež je nutné uviesť, že na účely predmetnej definície bola prijatá definícia aj členov jednej rodiny tak, aby nevznikli pochybnosti o tom, či podnik môže byť považovaný za rodinný. Ako je možné vidieť, Česká republika legislatívnym zavedením pojmu rodinný podnik akceptuje takúto formu podnikania ako samostatnú formu podnikania odlišnú od

ostatných. Javí sa ako vhodné, aby aj Slovenská republika zaviedla takýto pojem, čím sa umožní odlišenie takéhoto podnikania od iného a zároveň bude umožnené odbremeniť takéto podnikanie od určitých povinností. Česká republika však predmetné pojmy zaviedla už skôr, a to v roku 2019, pričom v roku 2020 došlo k ich úprave, zároveň od roku 2014 je v českom občianskom zákonníku upravený pojem “rodinný závod”.

Pokiaľ ide o prevod rodinného podnikania na inú osobu v rámci rodiny, slovenský právny poriadok nepozná ustanovenie, ktoré by umožňovalo jednoduchšie zverenie podnikania členovi rodiny. V takomto prípade sa tradične postupuje podľa ustanovení obchodného zákonníka o prevode obchodného podielu. V prípade “postúpenia” živností pred smrťou živnostníka, pokiaľ rodinný podnik podniká v podobe živnosti, je možné previesť živnosť na iného člena rodiny zmluvou o predaji podniku. Prípadne je možné vytvoriť obchodnú spoločnosť, do ktorej základného imania sa vloží živnosť, avšak všetky načrtnuté možnosti sú prístupné pre všetky formy podnikania a nie iba osobitne pre rodinné podnikanie.

Česká republika zaviedla tzv. zverenecký fond, ktorý predstavuje riešenie generačnej výmeny v rámci rodinného podnikania. V prípade zvereneckého fondu ide o súbor majetku, ktorý sa vyčlení priamo zakladateľom rodinného podnikania na určitý účel, pričom je ho možné zriadiť na základe zmluvy a taktiež vo forme závetu (slovenský právny poriadok síce umožňuje vyhotoviť závet, avšak stále je potrebné dbať na dedičské podiely neopomenuteľných dedičov). Zverenecký fond je abstraktný, nejde o právnickú osobu, a teda nemá ani právnu subjektivitu a taktiež nie je registrovaný v žiadnom registri. Zakladateľ rodinného podniku prostredníctvom zvereneckého fondu určí, komu majetok v zvereneckom fonde prípadne a taktiež určí osobu, ktorá bude tento vymedzený majetok spravovať. Výhodou zvereneckého fondu je, že takýto majetok, ktorý tvorí zverenecký fond nie je postihnuteľný, resp. zaťažiteľný tretími osobami. Zverenecký fond je upravený v českom občianskom zákonníku v ustanovení § 1448 a nasl. Ako už bolo uvedené, ide o súbor majetku, ktorý umožňuje rodine správu majetku ako celku, pričom sa zachováva jeho hodnota. Zverenecký fond spravuje jeho správca alebo správcovia, pričom správa sa vykonáva na základe štatútu zvereneckého fondu. Od osoby správcu je potrebné ďalej odlíšiť osoby oprávnené, teda osoby, ktoré z hospodárenia so zvereneckým fondom prijímajú

benefity. Prínosom zriadenia zvereneckého fondu je úprava vzťahov pred dedením a taktiež minimalizácia dopadu dedenia rodinného podniku, nakoľko zverenecký fond upravuje vzťahy do budúcnosti.

Inšpiráciu je možné hľadať aj v iných právnych poriadkoch, napr. v podobe inštitútu “trust-u”. Trust, podobne ako v prípade zvereneckého fondu, predstavuje oddelenie majetku, avšak v tomto prípade ide o oddelenie úplné, čo v praxi znamená, že zakladateľ rodinného podniku stráca vlastnícke právo k takto vyčlenenému majetku. Inštitút trustu je spravovaný jeho správcou podľa vôle jeho zakladateľa, pričom právna úprava tradične kladie veľký dôraz na kvalifikačné znaky takéhoto správcu. Je nutné však uviesť, že v prípade trustu, úžitok so správy majetku nemá jeho zriaďovateľ ale iná osoba, napr. iný člen rodiny. Trust sa zriaďuje zmluvou, pričom je možné uviesť dopodrobna práva a povinnosti správcu trustu, ktorý sa stáva vlastníkom vyčleneného majetku, avšak výhody a benefity zo správy prechádzajú na tretiu osobu, ktorú určil zriaďovateľ.

Win-Win riešenie:

Zavedením definície rodinného podnikania a zavedením inštitútu zvereneckého fondu, resp. inštitútu trust-u po vzore iných krajín dôjde k určitému posunu v oblasti rodinného podnikania, ktorému sa poskytne zjednodušenie pri prevode rodinného podniku na iného člena rodiny. V aktuálne nastavenom systéme je zakladateľ povinný pri odovzdaní svojho podniku postupovať rovnako ako v prípade predaja akéhokoľvek iného podniku, pričom v prípade rodinného podnikania je vidieť mnoho rozdielov, a preto sa vyžaduje zavedenie nových inštitútov, ktoré zohľadnia osobitosti takéhoto podnikania. Hoci sa prínos zavedenia nových inštitútov nedá finančne vyčíslieť, prínos je vidieť vo flexibilitate úpravy vzťahov v rodinnom podnikaní, ako aj v eliminácii dopadov dedenia na rodinné podnikanie.

2.16 Byrokracia v súvislosti s používaním dronu na podnikateľské účely

V zmysle ustanovenia § 44 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len “letecký zákon”) sa za letecké práce považuje aj vyhotovovanie obrazových snímok či záznamov

prostredníctvom dronu pri výkone podnikateľskej činnosti, teda za odplatu.¹¹ V praxi sa s využívaním dronu na podnikateľské účely stretávame najmä v súvislosti s vyhotovovaním reklamných materiálov, vizuálnych a audiovizuálnych diel (ako napr. dokumentácia udalostí), ale čoraz častejšie dochádza k využívaniu dronu aj v poľnohospodárstve či stavebníctve.

Na využívanie dronu na letecké práce je v prvom rade potrebné získať povolenie od Dopravného úradu, ktorý určuje rozsah povolenia a podmienky vykonávania leteckých prác, a to bez ohľadu na kategóriu dronu. Vo všeobecnosti možno rozdeliť drony do piatich kategórií, a to na drony do 250 g, drony od 250 g - 900 g, drony od 900 g do 4 kg, drony od 4 kg do 25 kg a modely lietadiel od 4 kg do 25 kg.

Predmetné rozdelenie, ktoré vyplýva z Rozhodnutia č.1/2019 z 30. 10. 2019, ktorým sa určujú podmienky vykonania letu lietadlom spôsobilým lietať bez pilota a ktoré vyhlasuje zákaz vykonania letu určených kategórií lietadiel vo vzdušnom priestore Slovenskej republiky, však v prípade využívania dronu na podnikateľské účely nezohráva žiadny právny význam, nakoľko v zmysle leteckého zákona každý dron, ktorý je využívaný za účelom zisku podlieha režimu podľa ustanovenia § 44 ods. 2 leteckého zákona.

Získanie tzv. *“povolenia na lietanie s bezpilotným lietadlom”* podlieha predchádzajúcemu zaevidovaniu dronu na Dopravnom úrade do registra lietadiel prostredníctvom na to určeného formuláru dostupného na webovej stránke Dopravného úradu. Taktiež podmienkou pre vydanie povolenia na lietanie s bezpilotným lietadlom je podmienené absolvovaním odbornej skúšky v teoretickej, ako aj praktickej rovine. Na skúšku sa podnikateľ prihlási prostredníctvom na to určeného formulára, pričom ten je dostupný na webovej stránke Dopravného úradu. Ako vhodné sa javí uviesť, že na stránke Dopravného úradu sa uvádza, aby takéto formuláre boli zasielané poštou, prípadne odovzdané osobne či naskenované a zaslané emailom, čo možno považovať za rozpor s elektronizáciou verejnej správy, kedy by predmetné formuláre mali byť dostupné v rámci elektronických systémov verejnej správy. Získavanie vedomostí v teoretickej rovine je ponechané na samoštúdiu

¹¹Ust. § 44 ods. 1 leteckého zákona *“Letecké práce sú za odplatu vykonávané letecké činnosti v poľnohospodárstve, lesnom a vodnom hospodárstve, stavebníctve, zdravotníctve, na reklamu, na fotografovanie, na prieskum, ako vyhliadkové lety a podobne.”*

samotného podnikateľa, ktorý z dostupných zdrojov vie iba oblasti, z ktorých skúška bude pozostávať. Dopravný úrad zverejnil 6 oblastí, ktoré sú predmetom skúšky, avšak neuviedol žiaden študijný materiál, ktorý by mal podnikateľ ovládať. Z tohto dôvodu je podnikateľ nútený absolvovať kurzy súkromných spoločností, ktoré pripraví podnikateľa na predmetnú skúšku. Cena takéhoto kurzu sa pohybuje v sume od 200 eur. Okrem teoretických vedomostí je podnikateľ preverovaný aj z praktických vedomostí, a teda najmä zo schopnosti orientácie vo vzdušnom priestore, schopnosti ovládať dron, schopnosti používať leteckú mapu a znalostí pravidiel lietania. Na praktickej časti sa preverujú znalosti na drone, ktorý je registrovaný na Dopravnom úrade, pričom vlastníctvo tohto dronu nie je podmienené, avšak podnikateľ si ho musí na skúšku zaobstaráť vo vlastnej réžii.

Tretou podmienkou získania licencie na prevádzkovanie dronu na podnikateľské účely je vyhotovenie prevádzkovej príručky, ktorá je považovaná za najkomplikovanejšiu časť celého procesu získania licencie. Prevádzková príručka je prevažne právny dokument, ktorý zvyčajne podnikateľovi vyhotoví externá firma, nakoľko ide o časovo a obsahovo náročný dokument. Prevádzková príručka je schvaľovaná Dopravným úradom, preto je vhodnejšie za účelom rýchlejšieho postupu, nakoľko sa stáva, že Dopravný úrad príručku neschváli a vráti na prepracovanie, ponechať jej vypracovanie externým firmám. Ďalšou podmienkou pre vydanie licencie je zaplatenie správneho poplatku vo výške 600 eur a poistenie proti škode spôsobenej tretím osobám, ktoré sa pohybuje v sume cca 300 eur ročne. Bez vyššie vymenovaných krokov podnikateľ licenciu na činnosť s dronom nezíska.

Proces získania povolenia trvá približne 4 mesiace, pričom tento čas sa môže primerane predĺžiť v prípade neúspešnosti na teoretickej časti skúšky či neschválenia prevádzkovej príručky.

Po získaní povolenia je podnikateľ povinný viesť tzv. "palubný denník bezpilotného lietadla" alebo iný doklad, ktorý ho nahrádza a každoročne uhrádzať za povolenie sumu vo výške 180 eur. Taktiež je povinnosťou pilota dronu mať vždy počas výkonu činnosti s dronom pri sebe leteckú mapu a dodržiavať všeobecné pravidlá používania bezpilotných lietadiel, teda tie, ktoré musí dodržiavať aj rekreačný užívateľ dronu. S využívaním dronu za účelom snímkovania a v prípade podnikateľov v oblasti geodetických či kartografických prác je

potrebné dodržiavať aj ustanovenia zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a teda na ich činnosť sa vyžaduje získať aj súhlas MO SR, pričom v tomto smere ide o nezmyselnú požiadavku zo strany štátu na podnikateľské prostredie. Podnikateľom, ktorí vykonávajú snímkovanie sa kladú neprimerané požiadavky, za účelom získavania viacerých povolení na tú istú činnosť, nakoľko najprv je podnikateľ povinný disponovať povolením Dopravného úradu a v prípade, ak hodlá s dronom snímať je povinný mať aj súhlas MO SR. V zmysle usmernenia NBÚ sa však za letecké snímkovanie považujú *“výlučne letecké meračské snímkovanie a letecký diaľkový prieskum Zeme”*, a teda predmetná požiadavka sa vyžaduje len pri určitej skupine podnikateľov.

Sankcie za porušenie povinností na úseku podnikania s dronom sú pomerne vysoké, nakoľko pokuta môže byť uložená až do výšky 33 000 eur.

V súvislosti s legislatívou upravujúcou prevádzkovanie dronov je nutné uviesť skutočnosť, že od 1. 1. 2021 sú v účinnosti nové pravidlá používania dronov na Európskej úrovni určené vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 2019/947. V tejto súvislosti si Slovenská republika nespĺnila viaceré povinnosti, ako napr. vytvorenie registra pilotov dronov, ktorý by umožňoval registrovaným pilotom dronom cezhraničný let. Ďalšou nespĺnenou požiadavkou je požiadavka elektronického školenia pilotov dronov aj pre iné kategórie ako kategóriu B.

Komerční užívatelia dronu, teda tí, ktorí ho využívajú na podnikateľské účely sú tak v nevýhode oproti ostatným krajinám EÚ, nakoľko svoje lety musia obmedziť iba na územie Slovenska. Vytvorením registra pilotov dronov by bol predmetný problém odstránený.

Win-Win riešenie:

Za účelom efektívneho získania *“povolenia na lietanie s bezpilotným lietadlom”* sa navrhuje vytvorenie online systému, v ktorom by žiadateľ vyplnil žiadosť o získanie predmetného povolenia, pričom Dopravný úrad by žiadateľa následne vyškolil, čím by podnikatelia neboli nútení siahť po školeniach od rôznych firiem. Stanovením konkrétnych obsahových náležitostí odborného testu by došlo k výraznej pomoci podnikateľa, nakoľko aktuálne nastavený systém mu poskytuje abstraktné uvedenie oblasti, z ktorej skúška pozostáva. Vytvorením leteckej aplikácie, ktorá zobrazuje letecký priestor tak, ako je to aktuálne v

Českej republike, by prinieslo taktiež veľkú výhodu. Taktiež sa navrhuje urýchlenie procesov v tejto oblasti, a teda stanovenie častejších termínov skúšok, avšak aj samotná elektronizácia procesu by priniesla urýchlenie získania povolenia. V súvislosti s používaním dronov je nutné uviesť, že Slovenská republika pomerne pomaly reaguje na nové zmeny, ktoré prináša európska legislatíva, čo bráni rozvoju slovenského podnikateľa podnikajúceho v tejto oblasti.

3. IDENTIFIKÁCIA VÝZNAMNÝCH OBLASTÍ INFORMATIZÁCIE VEREJNEJ SPRÁVY

3.1 Používanie elektronických schránok a identifikácia hlavných problémov

Zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) stanovil povinnosť právnických osôb komunikovať s orgánmi verejnej moci výlučne prostredníctvom elektronickej schránky, ktorá je pre nich dostupná na ÚPVS SR, t. j. na webovej stránke www.slovensko.sk, pričom za týmto účelom boli právnickým osobám aktivované elektronické schránky.

Za účelom využívania elektronickej schránky sa vyžaduje naplnenie viacerých kritérií, a to:

- 1.vlastniť elektronický občiansky preukaz (eID karta), pričom nepostačuje samotné vlastníctvo takéhoto občianskeho preukazu, vyžaduje sa aj jeho aktivácia na elektronické používanie;
- 2.nainštalovanie aplikácie Štart eID;
- 3.vlastníctvo alebo aspoň dispozícia čítačky karty.

Pokiaľ ide o inštaláciu aplikácie tá je pomerne náročná a aj zdĺhavá. Pre podnikateľov, ktorí používajú na svoju prácu počítač bez operačného systému Windows je ešte náročnejšia. Problémom v tejto súvislosti je aj samotné softvérové vybavenie, ktoré pracuje pri jednotlivých internetových prehliadačoch rozdielne. Taktiež je bežné objavenie sa rôznych chybových hlásení. V tejto súvislosti sa navrhuje, aby dochádzalo k opätovnému dôkladnému testovaniu nedostatkov, ktoré prináša využívanie elektronickej schránky.

Z uvedeného je zrejmé, že samotné prihlásenie do elektronickej schránky podlieha viacerým kritériám a ťažkostiam, pričom v prípade služobnej cesty alebo zabudnutia čítačky karty má podnikateľ problém dostať sa do tejto schránky. Je preto viac než žiaduce sprístupniť elektronické schránky, aspoň za účelom jej prezerania, na základe zadania identifikačného

údaju a príslušného hesla, ktoré môže byť zabezpečené viacerými spôsobmi. Ako príklad možno uviesť, že podobný systém prihlasovania sa do elektronickej schránky jestvuje v Českej republike, pričom ide jednoznačne o rýchlejší a pohodlnejší spôsob prihlasovania. Pozitívnym príkladom je v tejto oblasti aj Estónsko, ktoré prostredníctvom svojho elektronického portálu pokrýva údajne až 99 % služieb poskytovaných štátom vrátane elektronických volieb či povinností súvisiacich s daňovým priznaním. Estónske elektronické služby poskytujú taktiež možnosť prihlásiť sa prostredníctvom SIM-karty a taktiež aj prostredníctvom bánk.

Ako problematická sa javí aj skutočnosť, že využívanie elektronickej schránky je možné len prostredníctvom počítača, a teda využitie tabletu alebo telefónu neprichádza do úvahy. Dôvodom je samotná aplikácia eID klient, ktorá nebola navrhnutá pre užívanie inými zariadeniami, ako je počítač. Navrhuje sa, aby v 21. storočí, ktoré je pod vplyvom veľkej elektronizácie, bolo umožnené podnikateľom komunikovať s orgánmi verejnej moci aj prostredníctvom iných zariadení ako je počítač.

Hoci z pojmu elektronická schránka môže vziť dojem, že podnikateľ vie prostredníctvom nej komunikovať so všetkými orgánmi verejnej moci, opak je v tomto prípade pravdou. Pri viacerých formulároch dochádza k presmerovaniu na inú webovú stránku, čo pôsobí mnohokrát pre bežného užívateľa zmätočne. Z tohto dôvodu sa navrhuje vytvoriť spoločný grafický dizajn pre všetky webové stránky jednotlivých rezortov so zameraním na samotnú grafiku a logiku navigácie. Taktiež sa navrhuje umožnenie využívania elektronickej schránky v prípade využívania služby „všeobecná agenda“ aj v prípadoch služieb, ktoré sa nenachádzajú na portáli www.slovensko.sk. (napr. aj pre prípady portálu FS SR). Takáto možnosť by podnikateľom uľahčila orientáciu v jednotlivých portáloch, pričom by mali istotu, že prostredníctvom „všeobecnej agendy“ vedia vybaviť v zásade všetko.

Medzi ďalšie negatíva súvisiace s elektronickou schránkou je funkcia „vyhľadávania správ“, nakoľko pri vyhľadávaní prostredníctvom stĺpcového vyhľadávania sa žiada napísať konkrétny výraz. Uvedené znamená, že ak si užívateľ pamätá iba dátum, resp. mesiac a rok, v

ktorom mu prišla daná vyhľadávaná správa je potrebné, aby uviedol presný dátum, t. j. aj deň, v ktorý mu tá správa prišla alebo presný predmet tejto správy. V tejto súvislosti sa navrhuje, aby na tzv. stĺpcové vyhľadávanie postačovalo zadanie len jedného atribútu, napr. február 2020, alebo frázy, ktorá sa vyhľadáva, pričom po zadaní dátumu by systém vyfiltroval správy podľa jedného alebo druhého kritéria.

Ako pozitívum je vo všeobecnosti vnímaná možnosť nastavenia SMS notifikácie, ktorá upozorní podnikateľa na to, že má v elektronickej schránke elektronickú poštu. S týmto pozitívom je spojené jedno negatívum zakotvené priamo v ustanovení § 18 ods. 5 zákona o e-Governmente. V predmetnom ustanovení sa uvádza, že „Notifikácia sa zasiela vždy aj do elektronickej schránky adresáta.“ Takáto notifikácia sa však nevyžaduje a z praktických dôvodov je skôr zaťažujúca ako prínosná. Samotná úložná kapacita v schránke nie je veľká a takáto notifikácia sa javí ako kontraproduktívna, nakoľko ak podnikateľ práve používa schránku, t. j. má ju otvorenú, všimne si, že správu prijal aj bez tejto notifikácie a pokiaľ sa v schránke nenachádza, postačí mu ako notifikácia prijatie SMS správy. Samotné notifikácie zahlcujú elektronickej schránku, ktorá sa stáva pre podnikateľa neprehľadnou. V tomto smere sa však vyžaduje legislatívna úprava na odstránenie tohto zaťažujúceho elementu. Obdobná situácia je aj v prípade doručení, ktoré sú spravidla doručované ako samostatné správy, ku ktorým následne príde notifikácia taktiež ako samostatná správa. Notifikácie o doručeniach sú veľakrát doručované aj uprostred noci, čo môže pôsobiť zároveň rušivo, a preto sa navrhuje zaviesť možnosť stanovenia času na doručovanie notifikácií. Pokiaľ ide o samotné doručenie je nevhodné, aby boli zasielané ako samostatné správy, v tejto súvislosti sa navrhuje, aby informácia o doručení bola súčasťou správy, ktorá sa doručovala.

Negatívum v podobe základnej kapacity elektronickej schránky bolo načrtnuté už vyššie. Každá elektronickej schránka má kapacitu dosahujúcu 1 GB, avšak v prípade subjektov, ktoré komunikujú s úradmi výlučne elektronickej je možné, že táto kapacita bude rýchlo naplnená. Za príplatok je možné navýšenie kapacity tejto schránky, avšak nakoľko je elektronickej komunikácia povinnosťou podnikateľa, je otázne, či spoplatnenie zvýšenej kapacity je na mieste. Nielen samotná kapacita elektronickej schránky je problematická, ale aj kapacita

jednotlivých správ, ktoré môžu byť cez elektronickú poštu zasielané. Aktuálne je možné zasielať elektronickú správu s maximálnou veľkosťou 50 MB, pričom jednotlivé prílohy môžu mať veľkosť 28,61 MB. V prípade, ak podnikateľ stanovené kapacity presiahne je nútený zasielať elektronickú poštu vo viacerých podaniach. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje celkové zvýšenie maximálnej kapacity elektronickej schránky.

S nedostatočnou kapacitou elektronickej schránky súvisí aj zálohovanie správ. Pokiaľ dôjde k naplneniu maximálnej kapacity schránky, systém ich začne automaticky vymazávať, a preto si viacerí podnikatelia správy, ktoré považujú za dôležité zálohujú. Problém však spočíva v tom, že ide o pomerne zdĺhavú a manuálnu prácu, nakoľko za účelom archivácie správ sa vyžaduje jednotlivá archivácia každej jednej správy. Z tohto dôvodu sa navrhuje zaviesť funkciu, ktorá umožní hromadné zálohovanie správ, napr. po stanovení obdobia by sa všetky správy z tohto obdobia automaticky archivovali, pričom takáto funkcia by mala byť tak pri prijatých, ako aj pri odoslaných správach.

Častokrát namietanou je aj skutočnosť, že prílohy, ktoré sú súčasťou úradných správ sú uložené v súbore s formátom ZEP, prípadne XZEP alebo po novom ASICE. Predmetné v praxi znamená, že prílohy sa podnikateľovi zjavia až po tom, čo sa mu podarí otvoriť súbor vo vyššie uvedenom formáte, avšak na to je potrebné mať stiahnutý softvér D.Viewer. Za týmto účelom sa navrhuje zjednodušenie otvárania súborov, ktoré sú súčasťou úradnej zásielky.

Nakoľko je elektronická schránka pre podnikateľa aktivovaná len za účelom komunikácie podnikateľa so štátom, neumožňuje zasielanie elektronickej pošty medzi podnikateľmi navzájom. Komunikácia prostredníctvom elektronickej pošty medzi právnickými osobami sa javí ako žiaduca, nakoľko by podnikateľ vedel mať všetky dôležité správy na jednom mieste a nemusel by komunikovať s niektorými subjektmi prostredníctvom emailu a so štátnymi subjektmi prostredníctvom elektronickej schránky. Zavedenie funkcie, prostredníctvom ktorej by podnikatelia vedeli komunikovať spolu, by predstavovalo prínos pre podnikateľské prostredie, pričom je možné uviesť, že takúto možnosť majú českí podnikatelia. V záujme ochrany podnikateľov pred nežiaducimi správami sa navrhuje možnosť pre podnikateľa

stanoviť súkromnoprávne subjekty, s ktorými chce takto komunikovať, teda určí si, kto mu môže do elektronickej schránky doručovať správy okrem verejnoprávných subjektov.

Ďalšími pripomienkami z podnikateľského prostredia je pomalá odozva a časté zamrzanie systému, nefunkčnosť niektorých funkcií, ako napr. prepínanie sa medzi jednotlivými elektronickými schránkami, ak jedna osoba má prístup do viacerých schránok.

Zhrnutie návrhov na zlepšenie funkcie elektronickej schránky:

- zavedenie možnosti prihlasovania aj bez čítačky kariet, t. j. zadaním identifikačných údajov a hesla;
- zavedenie možnosti prihlásenia prostredníctvom tabletu alebo telefónu, t. j. nielen s počítačom;
- zavedenie využívania portálu www.slovensko.sk na komunikáciu s celou verejnou a štátnou správou;
- zlepšenie funkcie vyhľadávania správ;
- zlepšenie notifikácií vymedzením času, v ktorom by mali notifikácie prichádzať, resp. v ktorom by prichádzať nemali;
- nezasielať notifikácie aj do elektronickej schránky ako samostatnú správu;
- nezasielať doručky do elektronickej schránky ako samostatnú správu;
- zväčšenie maximálnej kapacity elektronickej schránky bez podmienenia finančnej úhrady;
- zväčšenie maximálnej kapacity jednej elektronickej správy, ako aj kapacity prílohy;
- umožniť zálohovanie automatizovane bez nutnosti manuálneho a jednotlivého archivovania správ;
- zjednodušenie otvárania prijímaných súborov;
- umožnenie komunikácie podnikateľom medzi sebou navzájom prostredníctvom elektronickej schránky.

3.2 Vykonávanie zaručenej konverzie a identifikácia hlavných problémov

Inštitút zaručenej konverzie upravuje zákon o e-Governmente, ktorý v ustanovení § 35 súčasne vymedzuje jeho účel, ktorým je zabezpečenie možnosti prevodu listinnej formy dokumentu do elektronickej formy (naskenovanie dokumentu), elektronickej formy dokumentu do listinnej formy (vytlačenie dokumentu do fyzickej podoby), resp. dokument v elektronickej forme pretransformovať do novovzniknutého elektronického dokumentu s cieľom zabezpečiť, aby novovzniknutý dokument nadobudol rovnaké právne účinky a mohol byť použitý na právne úkony rovnako ako pôvodný dokument. Z uvedeného vyplýva, že konverzia je zmena formy dokumentu, pričom dokument zo zaručenej konverzie, neoddeliteľne spojený s tzv. osvedčovacou doložkou (špeciálna doložka, ktorú k dokumentu pripojí tzv. oprávnená osoba), je použiteľný na právne úkony s rovnakým právnym účinkom ako pôvodný dokument, a teda len vtedy možno hovoriť o zaručenej konverzii dokumentov.

Zaručená konverzia sa vykonáva postupom ustanoveným zákonom a len oprávnenou osobou, čo v podstate znamená, že ju môže vykonávať len úzky, zákonom určený okruh osôb, a to:

- a) orgán verejnej moci, advokát a notár,
- b) poštový podnik poskytujúci univerzálnu službu, ak je prevádzkovateľom integrovaného obslužného miesta,
- c) patentový zástupca, ak nejde o konverziu verejnej listiny,
- d) právnická osoba so 100-percentnou majetkovou účasťou štátu, ktorej predmetom podnikania je konsolidácia pohľadávok verejného sektora, ak ide o zaručenú konverziu dokumentov týkajúcich sa pohľadávok, ktoré nadobudla a ktoré ako poverená osoba konsoliduje a
- e) Slovenský pozemkový fond, ak ide o zaručenú konverziu dokumentov pre vlastnú potrebu na účely výkonu jeho činnosti.

Čo sa týka praktickej využiteľnosti tohto inštitútu, výpočet je pomerne široký. Podnikateľ môže využiť zaručenú konverziu napr. pri podaní návrhu na vklad do katastra nehnuteľností.

Ak podnikateľ uzavrie s iným podnikateľom kúpnu zmluvu a zmluva v listinnej podobe obsahuje úradne osvedčený podpis s pečiatkou notára, zaručenou konverziou možno docieľiť prevod dokumentu do elektronickej formy tak, že zmluva nestráca právne účinky pôvodného dokumentu (vrátane osvedčenia podpisu na nej). Návrh na vklad do katastra nehnuteľností s dokumentom v elektronickej forme je následne možný bez zbytočných administratívnych úkonov spočívajúcich v podpisovaní dokumentu elektronickým podpisom zo strany podnikateľa.

Takisto napr. pri elektronickej výpise z OR SR alebo z registra trestov, ktoré sú lacnejšie. Podnikateľovi stačí, ak si elektronický dokument uloží na USB kľúč a u oprávnenej osoby, napr. u notára, si nechá z výpisu vyhotoviť listinu, ktorú od neho môže vyžadovať napr. banka.

Zaručenú konverziu využívajú podnikatelia aj pri archivácii účtovných dokladov, kedy podnikatelia nemusia uchovávať množstvo originálov dokumentov v papierovej podobe, no postačí im k tomu dátové úložisko. Pri kontrole zo strany príslušných orgánov je totiž v zmysle dotknutej právnej úpravy nevyhnutné archivovať popri napr. elektronickej faktúre aj jej papierovú podobu, v opačnom prípade sa podnikateľ vystavuje riziku uloženia sankcie.

Aj napriek mnohým evidentným výhodám však možno v prípade právnej úpravy inštitútu zaručenej konverzie identifikovať viacero problematických ustanovení, ktorých následkom sú zvýšené priame či nepriame finančné náklady a súčasne administratívne náklady na strane podnikateľského prostredia.

3.2.1 Úzky výpočet osôb oprávnených na vykonanie zaručenej konverzie

Jedným z problematických aspektov pri vykonávaní zaručenej konverzie je pomerne úzky výpočet tzv. oprávnených osôb, ktoré konverziu dokumentu so zachovaním jeho právnych účinkov môžu vykonávať. Dokonca aj v prípade týchto osôb je v záujme podnikateľa sa vopred informovať, či takéto služby poskytujú. To má za následok vznik administratívnych nákladov na strane podnikateľa, ktorý je nútený na identifikáciu subjektu, ktorý by preňho

konverziu dokumentu zaistil, vynaložiť určitý čas. Napr. v prípade notárov platí, že túto službu v úrade neposkytuje každý notár, a to z rôznych príčin, najmä však z dôvodu nevyhnutnosti vynaloženia pomerne vysokých vstupných nákladov. Oprávnená osoba, ktorá vykonáva zaručenú konverziu, totiž musí disponovať mandátnym podpisovým certifikátom a licenciou k softvéru, ktorý dokáže konvertovať dokumenty z listinnej podoby do elektronickej a naopak, pričom takýto softvér nie je voľne dostupný a ide o pomerne drahé komerčné riešenia len niekoľkých softvérových spoločností.

Čo sa týka vykonávania zaručenej konverzie dokumentov na pošte, je takisto odporúčané si pred návštevou konkrétnej pobočky zistiť, či táto pobočka uvedený typ služby ponúka a poskytuje. Na počkanie skonvertujú listinný dokument do elektronickej podoby len vybrané pobočky, ktorých zoznam je dostupný na webovej stránke Slovenskej pošty. Naopak, zaručenú konverziu elektronickeho dokumentu do listinnej podoby by mali poskytovať všetky pobočky, ktorú súčasne plnia funkciu IOM.

Je pravdepodobné, že v najväčšej miere sa zaručenou konverziou zaoberajú najmä advokáti, v prípade ktorých však môže úkon predstavovať aj vyššiu cenu, resp. fakt, že službu poskytujú len pre vlastných klientov.

Riešenie spočíva v rozšírení okruhu oprávnených osôb, ktoré vykonávajú zaručenú konverziu a súčasne vo vytvorení podmienok pre zvýšenie motivácie vykonávania tejto služby, napr. reguláciou cien za licencie príslušných softvérov a sprístupnenie možnosti vykonávať túto službu aj pre väčší počet pobočiek pôšt, resp. viacerých miest, kde o zaručenú konverziu možno požiadať.

Riešenie spočívajúce v rozšírení prístupu k zaručenej konverzii (čoho pozitívnym dôsledkom by mohlo súčasne byť aj zníženie ceny za poskytnutie predmetnej služby vzhľadom na väčšiu konkurenciu) by súčasne prinieslo pozitívny efekt aj na strane štátu, nakoľko by boli podnikatelia vo väčšej miere motivovaní danú službu využívať a plniť si svoje zákonné povinnosti pri archivácii dokumentov bez nutnosti vykonávania tak častých kontrol s následkami spočívajúcimi v ukladaní sankcií. Vo všeobecnosti by malo byť v záujme štátu

sprístupňovať služby vedúce k uľahčeniu evidencie a komunikácie medzi podnikateľom a štátnymi inštitúciami, nakoľko efektívne nastavený systém povedie súčasne k efektívnej a dobre fungujúcej správe vecí verejných.

3.2.2 Cena za úkon spočívajúci vo vykonaní zaručenej konverzie

Vzhľadom na jediné dostupné riešenie v prípade zmeny formy dokumentu z listinnej do elektronickej, z elektronickej do listinnej, resp. zmeny v rámci elektronických dokumentov so zachovaním právnych účinkov pôvodného dokumentu je možná len na základe elektronickej konverzie, považujeme cenu za tento nevyhnutný úkon za pomerne vysokú. Výšku ceny je totiž nevyhnutné posudzovať vzhľadom na frekvenciu potreby zaručenej konverzie, ktorá je pri súčasne nastavenom systéme preferencie listinnej formy verejnou správou a na druhej strane preferencie elektronickej formy dokumentov podnikateľmi mimoriadne vysoká. Takisto je potrebné brať do úvahy počet strán dokumentu.

V súvislosti s vyššie uvedeným je potrebné uviesť, že oprávnené osoby si cenu za predmetný úkon neurčujú individuálne, v závislosti od svojho rozhodnutia, ale cenu za predmetný úkon určuje vyhláška Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky č. 70/2021 Z. z. o zaručenej konverzii (ďalej len "vyhláška o zaručenej konverzii") vrátane zohľadnenia hotových výdavkov.

Tabuľka 3: Sadzobník úhrad za vykonanie zaručenej konverzie¹²

	Úhrada za vykonanie zaručenej konverzie	Sadzba (v eur)
1.	za vytvorenie osvedčovacej doložky zaručenej konverzie z elektronickej podoby do listinnej podoby	1,20
2.	za úkon transformácie každej aj začatej strany novovzniknutého dokumentu v listinnej podobe pri zaručenej konverzii z elektronickeho dokumentu do	

¹² Oprávnená osoba si do konečnej ceny za úkon započíta aj úhradu hotových výdavkov za výkon zaručenej konverzie.

	dokumentu v listinnej podobe	
	a) formátu A4	0,24
	b) formátu A3	0,48
3.	za vytvorenie osvedčovacej doložky zaručenej konverzie z listinnej podoby do elektronickej podoby	1,80
4.	za úkon transformácie každej aj začatej strany pôvodného dokumentu pri zaručenej konverzii dokumentu v listinnej podobe do elektronickeho dokumentu	
	a) formátu A4	0,36
	b) formátu A3	0,66
5.	za úkon transformácie jedného elektronickeho dokumentu podľa § 35 ods. 1 písm. c) zákona	0,40
6.	za zaručenú konverziu, pri ktorej sa použije technológia optického rozpoznávania znakov (OCR), za každú aj začatú stranu novovzniknutého dokumentu	
	a) formátu A4	6,00
	b) formátu A3	12,00

Zdroj: Vyhláška o zaručenej konverzii

3.2.3 Zmena formátu po pripojení tzv. osvedčovacej doložky

V prípade zaručenej konverzie dokumentu v listinnej podobe do novovzniknutého elektronického dokumentu a elektronického dokumentu do novovzniknutého elektronického dokumentu, tzn. v prípadoch, ak je výsledkom elektronický dokument, sa pre výsledný dokument po konverzii využíva tzv. ASIC formát. ASIC kontajner obsahuje spoločne autorizované elektronické dokumenty, a to:

- elektronický dokument vo formáte PDF s naskenovaným obsahom pôvodného dokumentu, a
- elektronický dokument vo formáte XML s údajmi osvedčovacej doložky.

Problém teda nastáva pri zaručenej konverzii, kedy je výsledkom elektronická podoba dokumentu a kedy dochádza k vytvoreniu špeciálneho kontajnera obsahujúceho elektronický dokument a doložku o zaručenej konverzii. Týmto spôsobom sa však práca s elektronickými dokumentmi komplikuje, nakoľko ak chce podnikateľ previesť dokument do čitateľnej podoby, musí sa opätovne zaoberať zmenou formátu.

Pre ilustráciu jednoduchšieho riešenia, v Českej republike je zaručená konverzia dokumentov vykonávaná tak, že k dokumentu v listinnej či v elektronickej podobe je pripojená doložka o vykonanej konverzii, no dokument ostáva naďalej čitateľný a jeho formát sa nemení.

Jednoduché riešenie spočíva v úprave, t. j. aby sa pri zaručenej konverzii nevytváral nový formát dokumentu, ale len dokument pevne spojený s doložkou o zaručenej konverzii v podobe ďalších strán dokumentu.

3.2.4 Všeobecná povinnosť vykonania zaručenej konverzie aj na dokumenty menšej dôležitosti

Zaručená konverzia ako nástroj, vďaka ktorému sa podnikateľovi uchová právny účinok dokumentu pri súčasnej možnosti zmeniť jeho formu je na jednej strane inštitútom ponúkajúcim podnikateľovi viacero alternatív podľa preferencií toho-ktorého podnikateľa,

ale vo všeobecnosti možno konštatovať, že je súčasne nástrojom spôsobujúcim podnikateľom administratívnu záťaž. Uvedené platí vzhľadom na povinnosť vykonať zaručenú konverziu pri všetkých dokumentoch vrátane dokumentov “menšej dôležitosti”, resp. pri dokumentoch, kde by dôkazné bremeno pri preukazovaní pôvodu, hodnovernosti a neporušiteľnosti obsahu pôvodného dokumentu v zmysle dotknutej právnej úpravy jednoducho niesol podnikateľ, bez nutnosti absolvovať pri zmene formy dokumentu zaručenú konverziu a vynakladať tak čas, ako aj finančné prostriedky, ak by uvedené skutočnosti, ktoré nespôsobia pochybnosti v prípade kontroly - čo je predovšetkým v záujme dotknutého podnikateľa, vedel preukázať aj iným spôsobom.

Vyššie uvedené platí najmä vo vzťahu k potrebe podnikateľov viesť účtovníctvo elektronicky. Elektronické vedenie účtovníctva totiž znamená prehľadnosť a efektívnosť, nakoľko podnikatelia by týmto spôsobom nemali plné kancelárie zakladačov s papierovými dokladmi. Archivovať účtovné záznamy je spoločnosť povinná spravidla až po dobu desiatich rokov. Elektronické uchovávanie registratúrnych záznamov je pritom možné iba pri tých záznamoch, ktoré boli pôvodne vyhotovené ako elektronické. Ak bol dokument vyhotovený v papierovej podobe, môže sa z neho vytvoriť elektronická kópia a uchovávať táto, ale zároveň spoločnosť musí uchovávať aj papierový originál. V roku 2015 reflektoval zákon č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na zmeny týkajúce sa e-Governmentu a doplnila sa doň možnosť papierový originál naďalej neuchovávať za podmienky, že je vyhotovená elektronická kópia prostredníctvom zaručenej konverzie. Ak by teda firma chcela nahradiť papierovú formu a archivovať účtovníctvo a súvisiace dokumenty už len elektronicky, je možný prevod papierových dokladov na elektronické, avšak len formou zaručenej konverzie. Zaručená konverzia všetkých účtovných dokumentov a súvisiacich záznamov by však bola pre firmy veľmi nákladná, taktiež aj administratívne náročná, ak by všetky doklady bolo potrebné nosiť k notárovi, advokátovi či na poštu.

Pre ilustráciu, zákon č. 222/2004 o dani z pridanej hodnoty (ďalej len “zákon o DPH”) je v súvislosti s uchovávaním dokladov v porovnaní so zákonom o archivácii podstatne

pokrokovejší a od roku 2013 na uchovávaní faktúr v pôvodnej forme netrvá. Osoby povinné uchovávať faktúry si z pohľadu zákona o DPH môžu zvoliť formu ich uchovávaní bez ohľadu na to, ako boli faktúry poslané alebo sprístupnené. Jedinou podmienkou v tomto prípade je aplikácia pravidiel vierohodnosti pôvodu, neporušenosti obsahu a čitateľnosti dokladu. V rámci týchto pravidiel je už zabezpečená požiadavka nemennosti dokladov, ako aj v dnešnej dobe existuje technická projekčno-programová výbava vo forme softvérov. Súčasne je v rámci týchto pravidiel požiadavka nastavenia interných kontrolných systémov spoločnosti tak, že je zrejmé, kto daný doklad z vecnej, ako aj účtovnej stránky schválil a zaúčtoval a zároveň je z účtovníctva zrejmé, na akých účtoch je daný doklad zaúčtovaný. Bolo by preto v záujme elektronizácie účtovníctva žiaduce, aby aj zákon o archívoch a registratúrach zaručenú konverziu dokumentov nevyžadoval bezpodmienečne.

3.3 Digitálna identita podnikateľov

S cieľom adaptácie potrebnej inovácie a uľahčovania fungovania a vykonávania podnikateľskej činnosti je nevyhnutná pravidelná aktualizácia a rozširovanie elektronizácie všetkých služieb, ktoré na svoju činnosť podnikateľa využívajú. Jednou z možností ako uľahčiť ďalšie fungovanie podnikateľov a zvýšiť motiváciu vstupu na trh pre nových podnikateľov je snaha o komplexné vytvorenie tzv. eŠtátu, t. j. po vzore mnohých, v oblasti digitalizácie inovatívnych krajín, udeliť všetkým podnikateľom, ktorí na Slovensku prídu s cieľom podnikáť súčasne slovenskú digitálnu identitu, resp. elektronický občiansky preukaz s jednotným prístupom do všetkých informačných systémov verejnej správy či verejných registrov.¹³

Uvedený model funguje v Estónsku, ktoré pre príslušníkov cudzieho štátu ponúka možnosť elektronickej rezidentskej karty (e-rezidenčná karta). Ide o dokument veľmi podobný eID, ktorý sa vydáva len cudzincom a umožňuje im využívať elektronické služby a všetku funkcionality, akú ponúka eID (elektronická identifikácia a elektronický podpis). Rozdiel je však ten, že táto karta, na rozdiel od eID, obsahuje bezkontaktný čip, na ktorom sú

¹³ Napr. Obchodný register, Register hospodárskych subjektov, Register partnerov verejného sektora, Register konečných užívateľov výhod.

používateľove odtlačky prstov a fotka tváre. Ďalším rozdielom je, že e-rezidenčná karta nemôže byť na rozdiel od eID využívaná ako cestovný preukaz a získanie karty neudeľuje držiteľovi občianstvo, ani mu nedáva právo pobytu na území Estónska či EÚ. Platnosť samotnej karty je maximálne na 5 rokov a o kartu si môže požiadať aj občan, ktorý fyzicky nežije v Estónsku, ale napr. by chcel založiť estónsku firmu, podnikáť v rámci jednotného európskeho trhu a využívať možnosti e-služieb, ktoré krajina ponúka.¹⁴

Čo sa týka postupu, ako digitálnu identitu v Estónsku možno získať, vybavenie žiadosti trvá okolo jedného mesiaca, pričom proces prebieha elektronicky a ID karta je následne zaslaná na estónske veľvyslanectvo alebo konzulát, ktorý si žiadateľ vyberie. Okrem údajov žiadateľ poskytne naskenovanú kópiu identifikačného dokumentu (napr. pas) a fotku. Následne platbu zaplatí online svojou platobnou kartou. O približne dva týždne mu na e-mail príde rozhodnutie o výsledku jeho žiadosti a v prípade, že bola kladne vybavená, o ďalšie dva týždne môže očakávať kartu (opäť dostane upozornenie e-mailom). Žiadateľ pri prevzatí preukáže svoju totožnosť ID dokumentom, sú mu odobraté odtlačky prstov a vydaná e-rezidenčná karta.

Týmto spôsobom sa Estónsko snaží vytvoriť celosvetové virtuálne podnikateľské prostredie, kde si ľudia z rôznych krajín môžu vytvoriť firmu kdekoľvek na svete a začať podnikáť. Takto totiž možno založiť a spravovať firmu, komunikovať s úradmi, otvoriť si bankový účet a robiť transakcie, podpisovať zmluvy a odvádzať dane bez nutnosti kdekoľvek cestovať - stačí len počítač a pripojenie na internet.¹⁵

Na druhej strane krajine sa tak ponúka možnosť na ďalší rozvoj ekonomiky. Podpora zakladania takýchto firiem je pre Estónsko motivujúca, nakoľko náklady sú pre štát takmer minimálne, ale zároveň tieto firmy odvádajú svoje dane Estónsku, čo je rozhodne pre krajinu výhodné.

¹⁴eIDrakendusjuhend. A ShortIntroduction to eID. In: Eid.eesti.ee [online]. 2014.

¹⁵E-Residency and itsbenefits. In: E-business.ee [online]. 2016.

Podnikatelia uvedeným spôsobom získajú tzv. digitálnu identitu, resp. elektronický občiansky preukaz (eID).¹⁶ Štát by nastavením tohto systému zabezpečil, aby podnikatelia a všetci potenciálni podnikatelia boli s krajinou aj naďalej spojení ako *e-rezidenti*, čo nepochybne pre štát prináša viacero výhod - investície, zvyšovanie rankingu v hodnotiacich rebríčkoch, vstup na trh ďalších inovatívnych podnikov, nepriama podpora služieb krajiny a pod. Vďaka uvedenej rozšírenej funkcii eID by na druhej strane podnikatelia získali okamžitý prístup k väčšine digitálnych služieb, a teda došlo by k výraznému zníženiu ich administratívnych povinností.

Dôležitým aspektom a argumentom v prospech zavedenia digitálnej identity pre každú osobu je motivácia návratu občanov, ktorí sa z rôznych dôvodov rozhodli opustiť krajinu. Týmto spôsobom štát zabezpečí, aby vzdelaná a skúsená skupina obyvateľstva bola motivovaná pre návrat a uskutočnenie podnikateľského cieľa či realizácie rôznych investícií práve na Slovensku. Súčasne však ide o motiváciu pre prilákanie zahraničných osôb, ktoré nemajú v súčasnosti prístup k elektronickým službám štátu, aby v silnom konkurenčnom trhu iných krajín mali možnosť byť pružnejší a aktívne a bez zbytočnej administratívy riadiť firmu a venovať sa cieľu podnikania, čo na druhej strane prinesie zvýšenie celkovej zamestnanosti a prílev peňazí vo forme daní a odvodov do štátneho rozpočtu.

S vyššie uvedeným však súvisí nevyhnutnosť zjednodušenia prístupu do elektronických služieb, zvýšenie efektívnosti prepojenia informačných systémov (Finančnej správy, Sociálnej poisťovne, zdravotných poisťovní, verejných registrov), dôsledná aplikácia princípu "jedenkrát a dost", aby prostredníctvom eID bolo možné jednoduchým a rýchlym spôsobom nielen podnikanie založiť, ale súčasne jednoducho a rýchlo napr. otvoriť podnikateľský účet, prihlásiť služobné vozidlo alebo získať potrebné povolenia, potvrdenia bez nutnosti osobnej návštevy rôznych úradov, tzn. plynulo vykonávať podnikateľskú činnosť prostredníctvom rozšírených elektronických služieb štátu. Pre ilustráciu, Estónsko ponúka pre podnikateľov asi

¹⁶V Estónsku za jednorazový poplatok vo výške 50 eur môže získať eID každý podnikateľ (aj zahraničná osoba). Pre jeho získanie je potrebné navštíviť políciu a imigračné oddelenie, kde žiadateľ vyplní formulár, ktorý je dostupný online, odfotia ho a odoberú mu odtlačky prstov.

2 400 elektronických služieb, pričom v jednej karte (eID) je na rozdiel od Slovenska zahrnutý občiansky a vodičský preukaz, cestovný lístok na MHD či dokonca preukaz do knižnice.

Elektronická identifikačná karta, resp. eID, je často jeden z hlavných predpokladov na využívanie elektronických služieb verejnej správy. Ide o identifikačnú kartu s čipom, ktorá môže mať viac funkcií v rámci prístupu k elektronickým službám, najčastejšie umožňuje elektronický podpis dokumentov, ktorý je ekvivalentom k ručne vytvorenému podpisu a, samozrejme, slúži ako identifikačná karta občana a cestovný doklad. Pre ilustráciu: v Belgicku je možné eID využívať aj ako lístok na železnice a vo Fínsku je zase možné kartu skombinovať s kartou zdravotného poistenia. Tzn., že kombinácie viacerých služieb, resp. účelu eID, sú výborným riešením na odbúranie neprimeranej administratívnej záťaže spojenej s predkladaním rôznych dokladov a nutnosti využívať na prístup k informačným systémom rôzne prostriedky.

3.3.1 Elektronický občiansky preukaz na Slovensku a jeho nedostatky

Zavedenie elektronického občianskeho preukazu európskeho formátu vyplynulo pre Slovenskú republiku na základe rezolúcie, ktorá bola prijatá na európskej úrovni, konkrétne v rámci Rady EÚ v roku 2000. Nové štandardy mali jednak zvýšiť bezpečnosť dokladu a taktiež rozšíriť jeho funkcionality. Oproti bežnému občianskemu preukazu je totižto elektronický občiansky preukaz obohatený o čip, ktorý umožňuje rozšíriť možnosti využitia o elektronickú komunikáciu cez internet a slúži ako prostriedok na vytváranie zaručeného elektronického podpisu.

Prínosmi zavedenia eID sú nepochybne:

- rozšírenie používania elektronického podpisu;
- možnosť preukázania identity občana v elektronickom styku;
- umožnenie rozvoja služieb v oblasti e-Governmentu;
- rozšírenie ochranných prvkov dokladu;
- zvýšenie konkurencieschopnosti SR (zjednodušenie podnikania).

Okrem výhody eID v podobe možnosti využívania elektronických služieb, ako napr. hlásenie pobytu, evidencia vozidiel či rezervovanie termínu na dopravnom inšpektoráte, majú podnikatelia využívajúci elektronické služby výhodu v podobe znížených poplatkov vo vybraných prípadoch. Príkladom môže byť napr. poplatok za zápis do OR SR či ohlasovanie živnosti. Výška poplatku za elektronickú službu je znížená na polovicu oproti bežnému – osobnému vybaveniu na príslušných úradoch. V tomto prípade vidieť záujem štátu o zníženie byrokracie a podporu zmeny zaužívaného správania občanov a ich preorientovanie na elektronické služby. Poskytnutie zľavy do výšky až 50 % môže byť totižto pre podnikateľov veľmi motivujúce na to, aby svoje eID začali aktívne využívať aj v elektronickej sfére a začali sa viac zaujímať o ďalšie možnosti a e-slужby.

Na druhej strane je nutné konštatovať, že proces aktivácie je na Slovensku pomerne komplikovaný. V prvom rade elektronický čip v karte je na začiatku nutné aktivovať. To znamená, že podnikateľ, ktorý získa nový typ občianskeho preukazu, musí svoj zvolený bezpečnostný osobný kód prvýkrát zadať pri prihlásení do systému, čím sa čip aktivuje. Takáto aktivácia je možná počas celých desiatich rokov platnosti eID.

Vytvorenie zaručeného elektronického podpisu taktiež nie je automatickou záležitosťou. Podnikateľ pri žiadosti o nové eID musí uviesť, že má záujem o vytvorenie elektronického podpisu a na čip mu následne bude vložený certifikát, ktorý zaručený elektronický podpis umožňuje vytvoriť. V prípade, že pri vytvorení oň nepožiadala, môže tak urobiť dodatočne, no musí tak urobiť osobne na okresnom riaditeľstve Policajného zboru. Podnikateľ tak nedostane automaticky spolu s preukazom všetky výhody, ktoré mu eID ponúka, vyžaduje sa jeho aktivita, ktorá má podobu ďalšej byrokratickej záťaže.

Štát tak namiesto maximálnej snahy stimulovať občanov k využívaniu elektronických služieb (z ktorých niektoré vyžadujú elektronický podpis) vytvára len ďalšie prekážky, ktoré e-Government podnikateľom vzdávajú.

Výrazným nedostatkom, resp. neochota aplikácie pridanej hodnoty eID, je nedostatočné využitie jeho potenciálu na príliš limitovaný rozsah služieb. Kombinácia viacerých služieb,

resp. účelu eID, je výborným riešením na odbúranie neprimeranej administratívnej záťaže spojenej s predkladaním rôznych dokladov a nutnosti využívať na prístup k informačným systémom rôzne prostriedky. Napr. v Estónsku, ktoré je považované za elektronickú veľmoc, sa využitie eID neobmedzuje len na identifikáciu a elektronický podpis. Karta slúži aj ako e-lístok vo verejnej doprave, môže byť využívaná ako platobná karta a zároveň aj ako zdravotná karta (obdoba preukazu poistenca) a tiež ako nástroj umožňujúci voliť cez internet a vzhľadom na fakt, že ide o osobný identifikačný preukaz, môže byť využitá aj ako cestovný preukaz. Ďalšie možnosti využitia sú spojené s rozširovaním a poskytovaním ďalších e-služieb – štátnych, ale najmä súkromných. To sa týka aj rozšírenia o e-Residency, ktoré umožňuje využívať systém a služby, ktoré sprístupňuje eID aj cudzincom, ktorí by inak tento prístup nemali.

3.4 Elektronický proces založenia obchodných spoločností

Proces založenia obchodných spoločností podlieha každoročne viacerým zmenám, pričom ich základným cieľom by podľa zákonodarcov malo byť jeho uľahčenie. S týmto tvrdením sa však nemožno úplne stotožniť. Napriek tomu, že proces elektronizácie založenia obchodných spoločností napreduje, stále je možno badať mnohé administratívne zbytočné povinnosti. Ako negatívum možno v tejto súvislosti vnímať aj neprehľadnosť právnej úpravy na tomto úseku, nakoľko proces založenia obchodných spoločností vyplýva jednak z obchodného zákonníka, zákona o obchodnom registri, ako aj z podzákonných právnych predpisov. Táto časť analýzy sa bude venovať založeniu s.r.o. ako najčastejšie využívanej formy obchodnej spoločnosti. Založenie spoločnosti prebieha vo viacerých krokoch, pričom medzi základné považujeme určenie obchodného mena spoločnosti a sídlo spoločnosti.

Voľba obchodného mena

Voľba obchodného mena v zásade obsahuje jediné obmedzenie v podobe nemožnosti ho zameniť s iným obchodným menom a taktiež je zakázané, aby obchodné meno vzbudzovalo klamlivú predstavu, či už o osobe podnikateľa, alebo o predmete jeho podnikania. Zároveň platí, že obchodné meno musí byť jedinečné, t. j. nemôže ho používať už iná obchodná

spoločnosť. Skutočnosť, či vybrané obchodné meno už používa iná spoločnosť, sa dá overiť v obchodnom registri. Problém v tejto súvislosti môže vzniknúť s ohľadom na dlhý zápis obchodných spoločností do OR SR, a teda môže nastať situácia, že si podnikateľ vyberie obchodné meno, ktoré podľa OR SR nie je nikým využívané avšak do doby jeho zápisu do OR SR a samotného vzniku spoločnosti sa môže stať, že predmetné obchodné meno bude používať iná osoba, ktorá podala návrh do OR SR skôr. Preto sa navrhuje možnosť rezervácie obchodného mena na určité časové obdobie, t. j. podnikateľ by si rezervoval obchodné meno už v začiatku zakladania obchodnej spoločnosti, pričom by predmetné obchodné meno mal garantované, napr. po dobu 60 dní.

Sídlo spoločnosti

Pokiaľ ide o sídlo spoločnosti, k tomu sa bližšie analýza venovala v osobitnej časti, avšak javí sa ako dôležité opätovne spomenúť nezmyselnosť novoprijatej právnej úpravy, podľa ktorej sa vyžaduje úradne overený podpis vlastníka nehnuteľnosti, ktorý udelil súhlas s jej využívaním ako sídla spoločnosti (ide o prípady, kedy vlastníkom nehnuteľnosti, ktorá má byť zapísaná ako sídlo spoločnosti nie je spoločník). Úradné overovanie takéhoto podpisu spôsobuje administratívnu záťaž spojenú so zbytočnými nákladmi. V tejto súvislosti sa navrhuje vrátenie predchádzajúcej právnej úpravy, kedy sa úradne overený podpis vlastníka nehnuteľnosti nevyžadoval.

Výber predmetu podnikania

Výber predmetu podnikania súvisí so získaním živnostenského oprávnenia. Predmetné bolo predmetom analýzy v časti 2.3.1 tejto analýzy. Aktuálne nastavený systém voľných živností sa navrhuje zmeniť a to tak, že by jestvovala univerzálna živnosť, ktorá by nahradila všetky voľné živnosti. Taktiež ako alternatívne riešenie sa javí zrušenie dvoch registrov, a to živnostenského a obchodného, nakoľko v prípade obchodných spoločností nedáva zmysel byť zapísaný v dvoch registroch, predmetom ktorých je rovnaká činnosť, a to podnikanie.

Zakladateľské dokumenty

Ďalšou kategóriou v procese založenia spoločnosti je vypracovanie zakladateľských dokumentov, medzi ktoré sa zaraďuje:

- a) zakladateľská listina v prípade jednoosobovej s.r.o. alebo spoločenská zmluva v prípade viacerých spoločníkov;
- b) vyhlásenie správcu vkladu;
- c) podpisový vzor konateľa;
- d) v prípade jednoosobovej s.r.o. vyhlásenie jediného spoločníka;
- e) v prípade jednoosobovej s.r.o., ktorú zakladá s.r.o., vyhlásenie, že predmetná spoločnosť má viac ako jedného spoločníka;
- f) súhlas zodpovedného zástupcu, ak ide o spoločnosť s predmetom podnikania spadajúceho pod remeselnú alebo viazanú živnosť;
- g) plnomocenstvo v prípade, ak návrh podáva iná osoba ako podnikateľ, čo je v praxi najčastejší spôsob založenia spoločnosti.

V súvislosti so zakladajúcimi dokumentmi možno osobitne spomenúť vyhlásenie jediného spoločníka v prípadoch jedoosobových s.r.o. Takýmto vyhlásením podnikateľ prehlasuje, že nie je aktuálne jediným spoločníkom vo viac ako dvoch spoločnostiach. Dôvodom na takéto vyhlásenie je ustanovenie § 105a obchodného zákonníka, podľa ktorého môže byť fyzická osoba jediným spoločníkom naraz maximálne v troch spoločnostiach. Dôvodnosť takejto diskriminácie je otázná, nakoľko v takomto prípade nedochádza k reťazeniu jednoosobových spoločností, pričom zároveň v prípade iných spoločností takéto obmedzenie nejestvuje, a teda iba v prípade s.r.o. platí takýto zákaz. Ak už aj takéto obmedzenie podnikania jestvuje, štát by nemal zavádzať povinnosť podnikateľa podávať vyhlásenia o tom, že nie je jediným spoločníkom vo viac ako dvoch spoločnostiach súčasne. Registrový súd by predsa mal vedieť zistiť a preskúmať, či podnikateľ figuruje vo viacerých spoločnostiach ako jediný spoločník. Povinnosťou podnikateľa pripájať k návrhu na zápis do obchodného registra aj vyhlásenie jediného spoločníka si štát uľahčuje svoju povinnosť preskúmať dodržiavanie ustanovenia § 105a obchodného zákonníka. V tejto súvislosti sa navrhuje, aby takéto vyhlásenie už nebolo v prípade jednoosobových s.r.o. povinnou náležitosťou návrhu na zápis do OR SR.

Rovnako nezmyselnou povinnosťou je zaťažovaná s.r.o., ktorá zakladá novú s.r.o., pričom s.r.o., ktorá je zakladateľom musí prehlásiť, že má viac spoločníkov. Dôvodom na prijatie takejto právnej úpravy je opätovne ustanovenie § 105a obchodného zákonníka, ktoré zakazuje reťazenie jednoosobových s.r.o. (t. j. prípad, keď jedna fyzická osoba je jediným spoločníkom v s.r.o., následne táto jednoosobová s.r.o. založí ďalšiu s.r.o.). Navrhuje sa, aby sa od s.r.o., ktorá má byť jediným spoločníkom v s.r.o., nevyžadovalo predkladanie vyhlásenia, že má viac spoločníkov. OR SR by si predsa túto skutočnosť mal vedieť zistiť sám, nie je potrebné, aby musel zakladateľ prehlasovať skutočnosti verejne dostupné.

Pokiaľ ide o samotnú zakladateľskú listinu, resp. spoločenskú zmluvu, navrhuje sa, aby tieto dokumenty boli vygenerované vo všeobecnej rovine priamo OR SR, pričom v prípade záujmu podnikateľa by ich bolo možné editovať. Samozrejme, pokiaľ by podnikateľ mal záujem o vlastnú zakladateľskú listinu, resp. spoločenskú zmluvu, bolo by možné ju do OR SR priložiť.

Zápis spoločnosti do OR SR

Po založení spoločnosti zakladateľskou listinou, resp. spoločenskou zmluvou je potrebné podať návrh na zápis spoločnosti do OR SR, pričom vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 25/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 25/2004 Z. z.“) stanovuje konkrétne dokumenty, ktoré je potrebné k zápisu s.r.o. do OR SR priložiť. Medzi takéto dokumenty, ktoré je nutné k návrhu na zápis doložiť patrí aj živnostenské oprávnenie, pričom ide o dokument, ktorý vydáva štátny orgán a z tohto dôvodu máme za to, že by nemal tvoriť podstatnú náležitosť návrhu na zápis spoločnosti do OR SR, ale OR SR by mal mať sám k dispozícii takéto údaje.

V tejto súvislosti je nutné spomenúť, že návrh do OR SR je možné uskutočniť výlučne elektronicky (stále však ostáva možnosť využiť aj služby JKM). Návrh do OR SR sa podáva opätovne prostredníctvom ÚPVŠ SR. Avšak pred samotným návrhom do OR SR, teda ešte skôr ako si navrhovateľ otvorí portál www.slovensko.sk je nutné vyplniť elektronický „návrh

na zápis“, ktorý však nie je dostupný na ÚPVS SR, ale na stránke MS SR. Potom čo podnikateľ vyplní predmetný návrh uloží si ho do svojho počítača a vloží ho aj spolu s ostatnými vyžadovanými dokumentmi do ÚPVS SR a následne ich podpíše elektronickým podpisom.

Nastavený proces možno vnímať za spiatočnícky, pričom o efektivite nastaveného procesu nemožno hovoriť. Skutočnosť, že sa celý proces založenia spoločnosti deje elektronicky neznamená, že je efektívny a nezaťažujúci. Samotný fakt, že návrh na zápis sa nachádza na inej webovej stránke a že sa vyplňa na inej webovej stránke ako na tej, kam sa návrh podáva, pôsobí pomerene máľúco a zaťažujúco a zbytočne predlžuje dĺžku zápisu. Na základe uvedeného sa navrhuje, aby bolo možné prostredníctvom jediného portálu, napr. prostredníctvom ÚPVS SR, vykonať celý zápis do OR SR, tzn., že formulár by sa už nenachádzal na webovom sídle MS SR, ale priamo na ÚPVS SR.

Prax na Slovensku preukázala nefunkčnosť OR SR, resp. registrových súdov, ktoré nie sú spôsobilé uskutočňovať návrhy na zápis do OR SR v stanovených zákonných lehotách. Okresný súd Bratislava I ako najväčší spomedzi registrových súdov na konci roka 2020 prekračoval lehoty o niekoľko mesiacov napriek tomu, že zákonná lehota na zápis je pre registrový súd 2 pracovné dni. Dôvodom pre takéto prekračovanie lehôt je práve zastaranosť a nefunkčnosť aktuálneho informačného systému CORWIN, ktorý nie je údajne prepojený s ostatnými registrami, daňovým úradom či sociálnou poisťovňou.

Pokiaľ ide o samotné fungovanie OR SR a zápisov doň, navrhuje sa, aby došlo k zefektívneniu tohto procesu vytvorením nového systému. Najdôležitejším krokom je, aby došlo k zjednoteniu webových stránok, tzn., aby proces už nefungoval dvojfázovo na dvoch webových stránkach. Po zvolení možnosti návrh na zápis do obchodného registra by podnikateľ vyplnil obchodné meno, sídlo spoločnosti a mená a priezviská spoločníkov. Následne by po zadaní najdôležitejších údajov systém sám vygeneroval zakladateľské listiny, ktoré by boli editovateľné. Ako vhodné sa javí aj možnosť uloženia „rozpracovaného“ návrhu, t. j. v prípade, že podnikateľ sa z nejakého dôvodu rozhodne návrh nepodať, zostal by stále uložený na ÚPVS SR, pričom by bolo možné sa k nemu kedykoľvek vrátiť. Ako

uľahčenie procesov by bolo možné ako súčasť návrhu na zápis do OR SR importovať ohlásenie živnosti, uvedené by znamenalo zmenu v postupnosti krokov, a teda živnostenské oprávnenie by sa nevyžadovalo pred samotným zápisom do OR SR. Prípadne ako alternatívne sa navrhuje úplne odstrániť ohlasovanie živností pre obchodné spoločnosti, nakoľko existencia dvoch registrov popri sebe nemá opodstatnenie. Taktiež sa navrhuje prehodnotiť niektoré dokumenty, ktoré sa povinne prikladajú k návrhu na zápis, a to napr. vyhlásenie jediného spoločníka a vyhlásenie jediného spoločníka s.r.o., že má viac spoločníkov. Navrhovaná zmena fungovania OR SR by uľahčila a najmä skrátila trvanie proces zakladania spoločností.

3.5 Používanie e-Kasy, identifikácia hlavných problémov a návrhy ich riešenia

Povinnosť používania e-Kasy bola zavedená ku dňu 1. 7. 2019, a to zmenou zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice“). Následne však bolo splnenie tejto povinnosti pre určitých podnikateľov predĺžené do 31. 12. 2019, čo vplynulo z toho, že zákonodarca sa rozhodol neukladať pokutu za jej nedodržanie do predmetného dátumu. Predmetná zmena zaviedla do praxe povinné využívanie ORP alebo VRP, pričom takáto povinnosť sa dotkla všetkých subjektov vykonávajúcich podnikateľskú činnosť, tak ako je definovaná v ustanovení § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, pričom musí byť kumulatívne splnená podmienka predaja tovaru alebo služieb, ktoré sú vymedzené v rámci prílohy č. 1 zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice, ako aj zisk tržieb.

Takže povinnosť využívania ORP alebo VRP (teda e-Kasy) majú podnikatelia, či už fyzické, alebo právnické osoby, ak:

- a) predávajú tovar alebo služby podľa prílohy č. 1 zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice a zároveň
- b) získavajú tržby.

Z predmetnej povinnosti jestvuje rad výnimiek, ktoré sú definované v ustanovení § 3 ods. 2 zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice, ako napr. predaj tovaru na dobierku, predaj živých zvierat atď. Podnikatelia spadajúci pod výnimky z povinnosti používania e-Kasy sú o tejto skutočnosti povinní informovať svojich zákazníkov uverejnením oznámenia v predajniach.

Pokiaľ ide o otázku, či bude podnikateľ využívať ORP alebo VRP, tak rozhodnutie je ponechané na samotnom podnikateľovi, pričom obidva systémy majú tak výhody, ako aj nevýhody.

VRP možno charakterizovať ako bezplatnú službu zriadenú finančným riaditeľstvom, pričom podnikateľ si potrebuje zabezpečiť len elektronické zariadenie, napr. počítač, ale postačí v zásade aj mobil či tablet a tlačiareň. V tomto prípade sa predpokladá, že takéto zariadenie podnikateľ už vlastní, takže výdaje spojené s VRP sú v zásade nulové. Samotné VRP však má aj negatíva v podobe závislosti od internetu, čo znamená, že v prípade výpadkov, ktoré môžu byť v určitých oblastiach Slovenska aj pomerne časté, je podnikateľ povinný vystaviť zákazníkovi paragón, ktorý sa pri obnovení internetového pripojenia musí manuálne nahráť do VRP. Zákon definoval aj povinnosť zadania údajov z paragónov v lehote do 10 kalendárnych dní po uplynutí mesiaca, v ktorom došlo k obnoveniu prevádzky VRP. Taktiež je stanovená povinnosť v prípade poruchy internetového pripojenia a tým nefunkčnosti VRP v podobe povinného obnovenia jej prevádzky do 48 hodín od vzniku tejto poruchy, pričom zákon umožňuje v takomto prípade aj použitie inej on-line registračnej pokladnice či iného koncového zariadenia. Zákonodarca pomerne jasne definoval povinnosti spojené s výpadkom internetu v ustanovení § 10 zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice. Ako ďalšie negatívum v tejto súvislosti sa javí nemožnosť pripojenia, resp. prepojenia externých systémov k VRP, ako napr. skener čiarových kódov či váhy. Ponúkané služby finančného riaditeľstva v podobe VRP sa odporúčajú najmä malým a stredným podnikateľom, prípadne začínajúcim podnikateľom, keďže náklady na prevádzku VRP nie sú žiadne.

V tejto súvislosti sa navrhuje na vylepšenie služieb VRP možnosť jeho využitia aj v režime offline, čo by uľahčilo situáciu v prípade výpadkov internetového pripojenia a ušetril by sa tým aj čas spojený s vypisovaním paragónov a ich následným nahratím do VRP.

V prípade ORP nejde o online službu ponúkanú štátnou správou, ale ide o fyzickú pokladnicu, teda o zariadenie, ktoré je potrebné zakúpiť a pre ktoré je potrebné zažiadať o pridelenie jedinečného kódu, ktorý sa nazýva „pokladnica e-Kasa klient“. Takýto kód sa vyžaduje pre každú ORP osobitne, a teda ak má podnikateľ viacero pokladníc vyžaduje sa pre každú z nich. ORP v zásade nahradilo predchádzajúcu ERP, pričom došlo k jej zjednodušeniu. Výhodou ORP je komunikácia s FS v reálnom čase, možnosť pripojenia váhy aj skenera čiarových kódov, čo VRP neumožňuje. Ďalšie výhody, ktoré ERP poskytuje je väčšia flexibilita služieb, vďaka ktorým sa vytvára priestor na programovanie položiek či služieb poskytovaných podnikateľom či na vytvorenie reportov. Hoci si ERP taktiež vyžaduje pripojenie na internet, v prípade výpadku nie je potrebné vyplňať paragóny, nakoľko ERP je spôsobilé fungovať aj v režime offline. V prípade výpadku internetového pripojenia podnikateľ „funguje“ ako keby bol pripojený na internet, avšak v tomto prípade sa vystavený blok odoslaný do tzv. „chráneného dátového úložiska“, z ktorého sa následne po pripojení na internet zašle FS. Blok, ktorý sa zákazníkovi vytlačil z ORP v prípade výpadku internetu neobsahuje povinný unikátny identifikátor pokladničného dokladu, namiesto neho takýto blok obsahuje podnikateľov podpisový kód. Výhodou v porovnaní s ERP je aj skutočnosť, že v prípade výpadku podnikateľ nemusí nič robiť, t. j. nemusí dohrávať nič do pokladnice, avšak aj v tomto prípade platí, že výpadok internetu nesmie trvať dlhšie ako 48 hodín. Je však otázne, ako má podnikateľ dĺžku výpadkov ovplyvniť, pretože v takomto prípade je nútený využiť služby iného operátora, čo by ho v konečnom dôsledku stálo viac peňazí. Výhodou ERP je aj znížená zodpovednosť podnikateľa, keďže zodpovednosť za archiváciu dát nenesie on, ako aj znížené povinnosti, nakoľko nemá povinnosť vedenia knihy pokladnice či archivácie denných uzávierok.

Nevýhodami ERP ako už bolo vyššie uvedené je povinnosť pripojenia na internet, ako aj povinnosť pripojenia sa na internet v prípade výpadku do 48 hodín. Nevýhodou oproti VRP je aj úvodné finančné zaťaženie na jeho kúpu.

Zákonodarca sa rozhodol pre zavedenie systému e-Kasa z dôvodu boja proti daňovým podvodom s čím súvisí aj zlepšenie vyberania daní od podnikateľských subjektov. Naproti tomu však podľa slov zákonodarcov malo dôjsť aj k uľahčeniu podnikania a k zníženiu administratívnej záťaže v podobe zautomatizovania evidencie tržieb a tým k ich zjednodušeniu. Systém e-Kasa sľuboval aj odstránenie povinnosti uskutočňovať denné uzávierky či povinnosť servisovania pokladnice.

Napriek predmetným výhodám, ktoré sa v mnohom naplnili, nedošlo k sľubovanému odbremeneniu od administratívnej záťaže podnikateľov. Problematika nedostatočného internetového pripojenia spôsobuje nemalú administratívnu záťaž, nakoľko podnikatelia po výpadku signálu porovnávajú bločky, musia si odkontrolovať, čo sa nachádza na serveri FS, nakoľko iba údaje z FS sú smerodajné, hoci sa predpokladá v prípade ORP automatické zasielanie bločkov do „chráneného dátového úložiska“, avšak nie vždy je tomu tak. Podnikateľom tak neostáva nič iné, ako si odkontrolovať manuálne a prácne, či došlo k odoslaniu údajov tak, ako malo, teda do systému FS.

V prípade podnikateľov používajúcich VRP dochádza k vyššie vymedzenému problému v praxi, a to k nemožnosti ich prepojenia s inými systémami, ako napr. s účtovným programom, ale podnikatelia uvádzajú aj problém prepojenia so skladovým softvérom. Podnikatelia, ktorí si vybrali VRP, si naďalej tlačia denné uzávierky, z dôvodu nemožnosti automatického spracovania denných tržieb. Prehľad transakcií poskytovaný FS nepostačuje na zaúčtovanie denných tržieb či mesačných tržieb. Dôvodom pre tieto nedostatky je uzavretosť systému FS, ktorý nie je kompatibilný s tretími subjektmi, a teda „nevie“ komunikovať s tretími subjektmi.

Z uvedeného je teda zrejmé, že prejedikované pozitíva spojené s využívaním e-Kasy neboli naplnené, hoci podľa údajov MF SR museli podnikateľské subjekty investovať, hoci len

jednorazovo, súhrnne 28 miliónov eur napriek tomu, že cca u 80% jestvujúcich pokladníc bolo možné aktualizovať doplnkovým hardvérom či aktualizáciou softvéru. Pre jedného podnikateľa, ktorý mal možnosť úpravy svojej pôvodnej pokladne, tak boli odhadované náklady vypočítané na 80 eur. Zvyšných 20 % podnikateľov bolo nútených si zabezpečiť novú pokladnicu, ktorej ceny sa rôznia, pričom priemerná cena bola MF SR vypočítaná na sumu 280 eur. Hoci MF SR bolo odhadované poklesnutie celkových nákladov podnikateľov o 10,3 miliónov ročne, nakoľko sa v prípade e-Kasy nevyžadujú náklady na ich prevádzkovanie, teda okrem pripojenia na internet. Náklady na prevádzkovanie bývalej ERP boli odhadované MF SR na 53,30 eur. Vo vzťahu k e-Kasám bol MF SR odhadovaný len náklad v podobe pripojenia na internet tých prevádzok, ktoré nedisponovali internetovým pripojením. Priemerné mesačné náklady a internetové pripojenie sa odhadujú na 10 eur, čo za rok predstavuje 120 eur, pričom dodatočné prevádzkové náklady boli odhadované na 2,8 miliónov eur. Odhadom teda čistá úspora prevádzkových nákladov mala predstavovať 10,8 miliónov eur.

Vo vzťahu k internetovému pripojeniu sa navrhuje, aby medzi výnimky z používania e-Kasy boli zaradení aj podnikatelia, ktorí podnikajú v oblastiach so zlým internetovým pripojením. Taktiež sa navrhuje rozšíriť výnimky aj o podnikateľské subjekty, ktoré by nepresiahli zákonom stanovenú sumu, teda išlo by zväčša o malých podnikateľov. Vo vzťahu k e-Kase je nutné zdôrazniť, že takýto systém priniesol aj zvýšenú mieru zodpovednosti podnikateľov, nakoľko zadávanie údajov do systému si vyžaduje precíznosť.

Podnikatelia majú ďalšiu povinnosť v zmysle ustanovenia § 8 ods. 5 zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice, podľa ktorej musí byť vyobrazenie pokladničného dokladu zverejnené zákonom stanoveným spôsobom. Pričom v zmysle usmernenia FS SR musí byť na vyobrazení pokladničného dokladu zvýraznený dátum, čas, celková suma platenej sumy, unikátny identifikátor dokladu, ako aj overovací kód podnikateľa.¹⁷

¹⁷https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Aktualne/ERP_VRP/2019/2019.08.06_16_ORP_2019_IM.pdf.

Tabuľka 4: Porovnanie VRP a ORP

	VRP	ORP
cena	minimálna až žiadna	od 250 eur - 550 eur; prípadne menej za predpokladu, že dôjde k rozšíreniu hardvéru už jestvujúceho ERP
prenášateľnosť zariadenia	neobmedzená, nakoľko VRP sa nachádza v počítači (notebooku), tablete či mobile	obmedzená, ide o klasické zariadenie "pokladňa", väčšinou na elektrinu
závislosť od pripojenia na internet	VRP je nefunkčné bez internetového pripojenia, podnikateľ bez internetu vystavuje paragóny, ktoré sa následne nahrávajú do VRP	ORP dokáže fungovať aj bez internetového pripojenia, avšak internet sa ako taký vyžaduje, v prípade výpadku sa automaticky bločky ukladajú (prax však preukázala, že je nutná kontrola bločkov vystavených v režime offline)
pripojenie externých zariadení	obmedzené	neobmedzené
programovanie položiek do systému	nemožné	dostupnejšie, závisí od konkrétneho typu zariadenia

Zdroj: vlastné spracovanie

V súvislosti s e-kasou sa javí ako vhodné spomenúť predbežnú informáciu zverejnenú na portáli www.slov-lex.sk dňa 13. 1. 2021, podľa ktorej budú mať podnikatelia ďalšie administratívne povinnosti. V zmysle predbežnej informácie k pripravovanému “návrhu zákona o zasielaní údajov finančnej správe z faktúr daňových subjektov” je cieľom pripravovaného zákona eliminácia daňových podvodov. Tento cieľ navrhuje MF SR dosiahnuť novou povinnosťou, a to zasielaním niektorých fakturačných údajov FS ešte pred samotným vyhotovením faktúr, pričom zároveň sa stanoví povinnosť podnikateľa vyhotoviť v zákonom určenej lehote faktúru z obchodných transakcií, pri ktorých nie je povinnosť v podobe ich evidencie v režime e-kasy. MF SR zároveň tvrdí, že predmetným návrhom dôjde k zníženiu administratívnej záťaže podnikateľov, nakoľko sa plánuje aj vypustenie povinnosti vydávať kontrolné výkazy. Takýto návrh však bude mať zrejme negatívny byrokratický dopad na podnikateľov, ktorí majú v súčasnosti povinnosť zasielať kontrolný výkaz jedenkrát za mesiac, prípadne jedenkrát za štvrtrok, nakoľko prijatím predmetného návrhu by týmto podnikateľom vznikla povinnosť zasielať údaje z faktúr FS ešte pred ich odoslaním, čo v konečnom dôsledku predpokladá častejšiu komunikáciu s FS ako jedenkrát za mesiac, prípadne jedenkrát za štvrtrok. Navyše sa javí ako vhodné spomenúť, že podnikatelia zväčša využívajú služby účtovných spoločností, čo tento proces taktiež skomplikuje, nakoľko by účtovníci museli po jednom kontrolovať údaje, ktoré podnikateľ pred vystavením faktúry zadal FS.

Návrh na zlepšenie fungovania e-Kasy

Riešením aktuálneho problému e-Kasy v podobe nemožnosti komunikácie systému FS s inými softvérmi by riešilo otvorené API, ktoré by umožňovalo podnikateľom stiahnutie údajov z FS priamo do ich softvéru. Otvorené API by umožnilo automatizovanú komunikáciu podnikateľov s FS, pričom by mohlo dôjsť aj k zapojeniu Sociálnej poisťovne, ktorá by si vedela automatizovane získať údaje zo mzdových softvérov. Ak by došlo k umožneniu pripojenia “súkromných” softvérov k štátnym softvérom predstavovalo by to zlepšenie efektivity práce a šetrenie času, najmä účtovníkom. Výhodou otvoreného API na strane štátu by bolo jednoduchšie získavanie účtovných údajov, ktoré podnikateľ zasiela na FS. Taktiež by

bola znížená chybovosť v elektronických podaniach a došlo by aj k ľahšej kontrole údajov vytvorených v účtovných softvéroch.

Podnikatelia bežne potrebujú rôzne dáta od FS, závisí to najmä od ich podnikateľskej činnosti ale aj od samotného softvéru, ktorý využívajú. Nakoľko FS nie je spôsobilá reagovať na každú individuálnu požiadavku, riešenie je v podobe otvoreného API, ktoré umožňuje, aby si podnikateľ získal vlastné dáta v požadovanej podobe a spracoval ich podľa svojej potreby. Otvoreným API by došlo k skvalitneniu služieb, ktoré poskytuje FS a taktiež k odbremeneniu vyššie uvedených administratívnych úkonov. Hoci Slovenská republika napreduje v elektronizácii, problémom ostáva skutočnosť, že elektronické údaje majú slúžiť iba štátu a nie aj podnikateľom, a to napriek skutočnosti, že predmetné údaje sa ich priamo dotýkajú. Otvorené API by prispelo k zníženiu byrokracie tak, že by si podnikateľ dokázal spracovávať údaje v štátnych systémoch sám.

3.6 Elektronická podoba zbierky zákonov

Elektronická podoba zbierky zákonov dostupná prostredníctvom Slov-Lex, ktorý je bezplatným portálom ponúkajúcim široký záber informácií. Primárnym účelom portálu Slov-Lex bolo povýšenie elektronickej podoby právneho predpisu na záväznú, nakoľko pred jeho vznikom nejestvovala právne záväzná elektronická podoba právneho predpisu (jestvovali súkromné portály, ktoré poskytovali elektronickú verziu právnych predpisov), a teda nebolo sa možné na ňu odvolávať. Pokiaľ ide o samotnú elektronickú zbierku zákonov, ide o prínos pre širokú verejnosť, nakoľko sa právne predpisy stali dostupné pre širokú verejnosť.

Slov-Lex ponúka medzi inými službami aj tzv. e-Legislatívu, ktorá slúži pri legislatívnom procese, pričom v rámci tejto služby dochádza k elektronickému riadeniu fáz legislatívneho procesu. Po zverejnení návrhu zákona systém umožňuje diskusiu verejnosti k predmetnému návrhu predpisu, ako aj vloženie pripomienok rôznych subjektov k návrhu predpisu, vyhodnotenie pripomienok a následne sa prijatý predpis publikuje v elektronickej zbierke zákonov. V tejto súvislosti je nutné poznamenať, že legislatívny proces sa nenachádza výlučne na Slov-Lex, keďže po pripomienkovom konaní je zákon predmetom schvaľovacieho

procesu na úrovni Vlády SR a NR SR a výsledky týchto schvaľovacích procesov nie je možné nájsť na Slov-Lex, nakoľko výsledky z rokovania Vlády SR sa nachádzajú na webovej stránke Vlády SR, a výsledky z rokovania NR SR sa nachádzajú na webovej stránke NR SR. Z uvedeného je teda zrejmé, že celý schvaľovací proces a jeho priebeh či zmeny v návrhu zákona sa nenachádzajú na jednom mieste a je pomerne náročné sa dopracovať k celkovej histórii schvaľovacieho procesu. Ani jeden z portálov, či už webová stránka Vlády SR, NR SR alebo samotný Slov-Lex neobsahujú ani len odkaz na predošlú, resp. nadväzujúcu fázu legislatívneho procesu toho-ktorého právneho predpisu. Preto, ak niekoho zaujíma história prijímania právneho predpisu či vznesené pripomienky k nemu v rámci procesu, musí vyhľadávať na troch webových stránkach. Takéto vyhľadávanie však nie je vôbec jednoduché, keďže na webovej stránke Vlády SR sa nenachádza odkaz na legislatívny proces na Slov-Lex a dokonca ani číslo legislatívneho procesu, a teda je nutné uskutočniť vyhľadávanie prostredníctvom "hľadaného výrazu", ktoré nie je vôbec presné a smerodajné. Obdobný problém nastáva aj pri webovej stránke NR SR, ktorá je neprehľadná a taktiež neposkytuje obraz o predchádzajúcom dianí s textom právneho predpisu. Zmeny v právnom predpise, ktorý je predmetom schvaľovania a ktoré sú vykonané až po vyhodnotení medzirezortného pripomienkového konania, prípadne zmeny, ktoré nastanú až po jeho prerokovaní Legislatívnou radou vlády SR či samotnou Vládou SR, nie sú nijakým spôsobom vyobrazené a ich identifikácia je možná len faktickou komparáciou rôznych verzií právneho predpisu, ktoré vznikali v priebehu legislatívneho procesu. Takto nastavený systém predstavuje potom priestor na manipuláciu s právnym predpisom v podobe poslaneckých návrhov, ktoré v konečnom dôsledku nie je možné na prvý pohľad ani spozorovať.

V tejto súvislosti sa teda navrhuje, aby legislatívny proces právneho predpisu od jeho začiatku až po jeho schválenie bolo možné sledovať na jednom portáli, a to na Slov-Lex tak, aby bolo možné vidieť ucelený obraz o jeho priebehu, zmenách, pozmeňovacích návrhoch či jednotlivých verziách.

Obdobná požiadavka platí aj pre elektronickú Zbierku zákonov, ktorá síce obsahuje prepojenie na históriu právneho predpisu, avšak v tomto prípade ide o históriu znenia

samotného právneho predpisu až po jeho účinnosti. Prepojenie už prijatého právneho predpisu s jeho procesom prijímania na úrovni Slov-Lex či ostatných úrovniach nejestvuje, pričom mnohokrát je takáto história právneho predpisu dôležitá. Taktiež je nutné skonštatovať, že právny predpis zverejnený v Zbierke zákonov neobsahuje prepojenie na dôvodovú správu k predmetnému zákonu, hoci sa dôvodová správa povinne zverejňuje počas medzirezortného pripomienkového konania. Dôvodová správa, hoci nie je právne záväzná, predstavuje dôležitú súčasť právneho predpisu, keďže subjekty práve v nej nachádzajú význam toho-ktorého ustanovenia.

Zhrnutie:

Za účelom zvýšenia transparentnosti a prehľadnosti procesu prijímania právnych predpisov sa navrhuje jeho komplexné zobrazenie na portáli Slov-Lex, od štádia predbežnej informácie až po jeho schválenie Vládou SR či NR SR, nakoľko aktuálne absentuje prehľad o celkovom legislatívnom procese na jednom portáli či aspoň vzájomné odkazy na tú-ktorú fázu procesu. Súčasný stav je neprehľadný a pre občana predstavuje náročné vyhľadávanie a porovnávanie jednotlivých verzií právneho predpisu. Zároveň sa navrhuje v časti elektronickej Zbierky vytvorenie sekcie dôvodová správa, ktorá by bola k dispozícii pri každom právnom predpise a prelinkovanie na históriu legislatívneho procesu predmetného právneho predpisu. Zobrazenie dôvodovej správy popri účinnom znení právneho predpisu ponúkajú všetky platené súkromné portály, ktoré sa zaoberajú právnymi predpismi. Navrhované riešenie prinesie uľahčenie práce s právnymi predpismi na úrovni Slov-Lexu nielen pre súkromné osoby, ale aj pre samotný štát, nakoľko aj samotní štátni zamestnanci majú problémy s orientáciou v legislatívnom procese, pričom za účelom dohľadania dôvodovej správy využívajú platené portály, ktoré ich poskytujú bez prácneho vyhľadávania.

3.7 Prepojenosť rôznych registrov evidujúcich údaje podnikateľov

V nadväznosti na princíp lepšej regulácie „jedenkrát a dosť“, t. j. aby podnikatelia nemuseli štátu oznamovať jeden údaj viackrát, je v praxi potrebná jeho aplikácia aj pri zápise údajov do OR SR, resp. iných verejne dostupných registrov. V záujme zjednodušenia podnikania a

odbúrania administratívnych bariér je preto žiaduce, aby sa údaje po zápise do jedného z registrov automaticky preniesli aj do iných registrov. Konkrétne by vzhľadom na účel a charakter údajov išlo najmä o premietnutie zapisovaných údajov do Zoznamu hospodárskych subjektov (vedený ÚVO SR) a Registra partnerov verejného sektora (vedený Okresným súdom Žilina). Obdobné platí už nejaký čas vo vzťahu k Živnostenskému registru, avšak je potrebné rozšírenie zdieľania údajov aj medzi ďalšími registrami, do ktorých podnikatelia zapisujú a aktualizujú zákonom predpísané údaje. V súčasnosti napr. zmenu sídla musí podnikateľ samostatne oznamovať aj na oba vyššie uvedené osobitné registre, čo je neefektívne pre štát a administratívne zaťažujúce pre podnikateľov. Takáto zmena by pre podnikateľov znamenala možnosť viac sa sústrediť na samotné podnikanie a menej na regulačné požiadavky štátu, ktoré sú v mnohých prípadoch duplicitné a zaťažujúce. Na problém „neprepojenosti“ registrov je nutné poukázať aj v prípade Registra partnerov verejného sektora. Od novembra 2020 je totiž Register konečných užívateľov výhod dostupný na stránke ŠÚ SR, ktorý využíva údaje z OR SR. Zároveň však štát od podnikateľov uchádzajúcich sa o zákazky vo verejnom obstarávaní požaduje zápis rovnakého údaju v RPVS, a to prostredníctvom externej oprávnenej osoby, pričom táto služba zápisu do RPVS je spojená s pomerne značným finančným nákladom. Štát má teda vytvorené dva registre pre rovnaký údaj, čo možno považovať za exemplárny príklad neefektívnosti, duplicitnosti právnych úprav čo do povinností dotknutých osôb a nerešpektovanie princípu „jedenkrát a dosť“.

Rozširovanie aplikácie tohto princípu je predpokladom znižovania administratívnej záťaže podnikateľov na Slovensku v nadväznosti na potrebné rozširovanie elektronizácie verejnej správy, pričom aj povinnosti podnikateľov by mali byť adekvátne k tomu znižované. Požiadavka na prepojenie uvedených registrov, t. j. OR SR, Registra hospodárskych subjektov, Registra partnerov verejného sektora či Registra konečných užívateľov výhod, je nevyhnutná, nakoľko ide o verejné registre a v súlade s princípom „jedenkrát a dosť“ by si informácie z nich vrátane vykonaných zmien mali zabezpečovať jednotlivé dotknuté verejné inštitúcie.

3.8 Elektronizácia daňového priznania z dane z nehnuteľností

Daň z nehnuteľností je v zmysle zákona č. 582/2004 Z. z. zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len “zákon o miestnych daniach”) jedným z druhov miestnych daní, pričom v zmysle ustanovenia § 4 zákona o miestnych daniach sa za daň z nehnuteľností považuje daň z pozemkov, daň zo stavieb, ako aj daň z bytov a nebytových priestorov. Dôležitá je v tejto súvislosti skutočnosť, že obec, v ktorej sa nachádza nehnuteľnosť je správcom dane z nehnuteľností. Daňové priznanie z nehnuteľností sa podáva príslušnému správcovi dane, teda príslušnej obci, v ktorej sa nehnuteľnosť nachádza, v lehote do 31. januára zdaňovacieho obdobia, v ktorom daňovníkovi daňová povinnosť vznikla, pričom vznik daňovej povinnosti je upravený v ustanovení § 18 zákona o miestnych daniach, a to tak, že k jej vzniku dochádza 1. januára zdaňovacieho obdobia, ktoré nasleduje po zdaňovacom v období, v ktorom došlo k jednej z nasledovných skutočností - nadobudnutie vlastníctva, daňovník sa stal správcom, nájomcom či prípadne užívateľom.

Daňové priznanie je možné podať elektronicky alebo v papierovej podobe, avšak daňové priznanie v elektronickej podobe je v praxi problematické. Problém spôsobuje samotné zákonné ustanovenie § 98b zákona o miestnych daniach, podľa ktorého má obec možnosť poskytovať elektronické služby. Nakoľko zákon nestanovil povinnosť obce poskytovať elektronické služby, nie každá obec na území Slovenska takúto službu aj poskytuje. Táto situácia je potom z pohľadu podnikateľa zbytočne zmätočná, kedy v prípade vlastníctva viacerých nehnuteľností musí podnikateľ osobitne riešiť otázku, akým spôsobom má v danej obci podať daňové priznanie. Hoci je pre podnikateľa z praktických dôvodov jednoduchšie podať daňové priznanie v elektronickej podobe každej obci, nie každá obec mu túto službu poskytuje, hoci prostredníctvom všeobecnej agendy (cez ÚPVS) by mali obce daňové priznanie v elektronickej podobe akceptovať, avšak v praxi tomu tak nie vždy je. Problém v súvislosti s podaním dane z nehnuteľnosti spôsobuje, že štát ponechal túto otázku na samotné obce, teda nielen otázku, či bude poskytovať obec takúto službu, ale aj otázku podoby takejto služby. V prípade dvoch obcí, ktoré poskytujú takúto službu môže dôjsť k

odlišnosťami v týchto službách, čo spôsobuje opätovne zmätočnosť pre podnikateľa. Navyše, nielen nejednotnosť ponúkaných služieb spôsobuje v praxi zbytočné problémy, ale aj samotné vyplňanie daňového priznania z dane z nehnuteľností je pomerne zložité. Nemožnosť orientácie sa v jednotlivých systémoch a navyše neprehľadnosť daňového priznania spôsobuje zbytočné ťažkosti a nakoniec aj jeho nepresné vyplňanie. Napriek skutočnosti, že štát zaväzuje k povinnostiam, ktoré sú v konečnom dôsledku duplicitné, neposkytuje uľahčenie v podobe jednotného systému pre podávanie daňových priznaní. V tejto súvislosti sa javí ako vhodné zrušenie podávania daňového priznania z dane z nehnuteľností, nakoľko údaje zadávané pri vklade do katastra nehnuteľností sú v zásade totožné ako v prípade podávaného daňového priznania. Prípadné odchýlky v požadovaných údajoch by bolo možné vyriešiť navýšením podstatných náležitostí návrhu na začatie katastrálneho konania. Ako ďalšia možnosť prichádza do úvahy ponechanie daňového priznania z dane z nehnuteľností, pričom elektronická služba by čerpala údaje z katastra nehnuteľností a daňovník by vyplňal len údaje, ktoré nie sú dostupné z verejných zdrojov. Problematika daňového priznania z dane z nehnuteľností by sa dala jednoducho vyriešiť prostredníctvom zavedenia povinnosti obcí poskytovať elektronickú službu na podávanie daňového priznania, pričom predmetná služba by bola jednotná v každej obci. Následne by bolo vhodné prepojiť elektronické služby verejnej správy, kde by dochádzalo k výmene potrebných informácií, pričom by došlo k podstatnému odbremeneniu daňovníka. V tejto súvislosti sa javí ako vhodné spomenúť službu Dátové centrum obcí a miest dostupnú na webovej stránke <https://www.dcom.sk/>, ktorá slúži na komunikáciu obcí s občanmi či podnikateľmi. Napriek vytvoreniu predmetnej služby však problematika elektronických daňových priznaní nebola vyriešená.

Návrh na uľahčenie podávania daňového priznania z dane z nehnuteľností:

Aktuálne nastavený systém podávania daňových priznaní z miestnych daní v elektronickej podobe, ktorý je ponechaný na rozhodnutí samotných obcí, spôsobuje v praxi problémy, nakoľko nie každá obec poskytuje službu elektronického daňového priznania, navyše každá obec, ktorá aj poskytuje takúto službu ju poskytuje v inej podobe. Z predmetného dôvodu sa navrhuje v prvom rade zavedenie povinnosti pre obce zriadiť takúto službu, pričom

ponúkaná služba by bola zhodná v každej obci. Zároveň sa navrhuje prepojenie takéhoto systému s ostatnými systémami verejnej správy, a to najmä s katastrom nehnuteľností, ktorý s väčšinou informácií disponuje, a teda daňovník by nebol povinný opätovne vyplňať rovnaké údaje, ktoré už raz poskytol katastru nehnuteľností. Ako jedna z alternatív sa javí možnosť úplného zrušenia povinnosti podávať daňové priznanie, nakoľko by mohlo byť automaticky vygenerované informačným systémom, pričom daňovník by predmetné daňové priznanie v zákonom stanovených prípadoch mohol editovať. Finančné zaťaženie na strane štátu, resp. obcí, pri povinnej elektronickej službe za účelom podávania daňového priznania z miestnych daní sa nepredpokladá, keďže už aktuálne jestvuje Dátové centrum obcí a miest, ktoré by predmetnú službu v jednotnej podobe mohlo poskytovať pre všetky obce. Na strane podnikateľov dôjde minimálne k uľahčeniu orientácie v daňových priznaniach, nakoľko nebudú v odlišných podobách, pričom ak by došlo k ich úplnému zrušeniu, došlo by k výraznému odbremeneniu daňovníkov.

3.9 Hodnotenie Slovenska v medzinárodných rebríčkoch v oblasti elektronizácie a príklady dobrej praxe

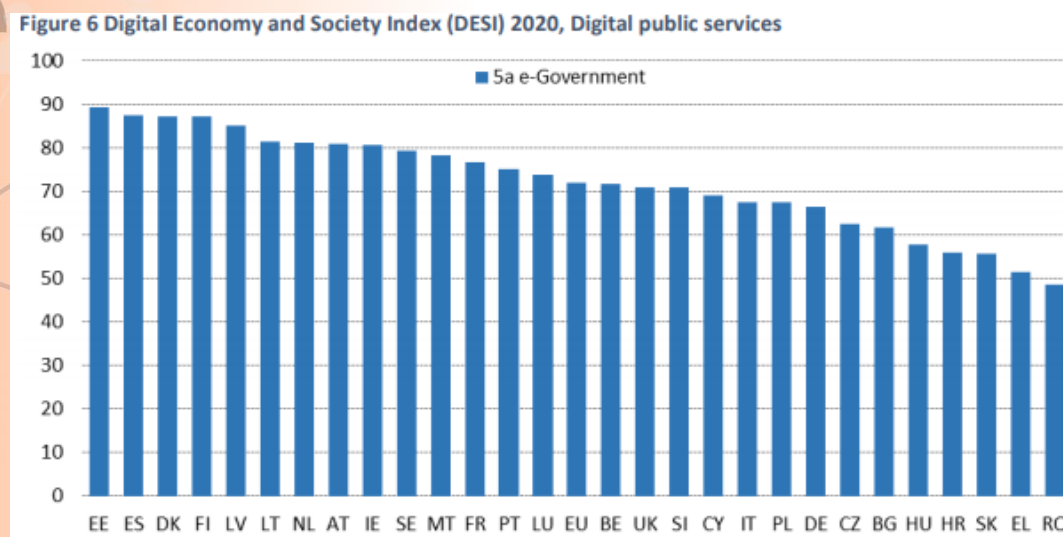
Zo záverov eGovernment Benchmark z roku 2019, teda z hodnotenia elektronizácie verejnej správy dostupnej na webovej stránke Európskej komisie vypracovanej Generálnym riaditeľstvom pre komunikačné siete, obsah a technológie (DG CNECT) vyplýva, že Slovenská republika v oblasti digitalizácie nedosahuje dostatočný výkon a nenapreduje podľa stanovených cieľov.¹⁸

V materiáli s názvom Digital Economy and Society Index (DESI) 2020, ktorý monitoruje celkovú digitalizáciu EÚ a pokrok digitálnej konkurencieschopnosti v rámci členských krajín sa SR v oblasti digitálnych verejných služieb umiestnila na 27. mieste z 29. Podľa záverov DESI môže efektívna elektronická verejná správa poskytnúť vyššiu efektívnosť a úspory samotným vládam, podnikateľskej sfére a občanom. DESI monitoruje dopyt a ponuku služieb elektronickej verejnej správy, ako aj open-data politiku a jej implementáciu; všetky tieto

¹⁸ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/egovernment-benchmark-2019-trust-government-increasingly-important-people>

údaje sú zhrnuté v rámci bodovania rozmeru digitálnych služieb, pričom v tejto oblasti v DESI vedú Estónsko, Španielsko a Dánsko, zatiaľ čo Rumunsko, Grécko a Slovensko majú najnižšie skóre v EÚ.

Tabuľka 5: Digital public services

Zdroj: Digital Economy and Society Index (DESI) 2020

Ako nasledovania hodným vzorom v oblasti elektronizácie nielen podnikateľského prostredia sa tradične uvádza Estónsko, ktoré je taktiež považované za elektronickú veľmoc, pokiaľ ide o elektronizáciu verejnej správy. Estónsko vďaka elektronizácii znížilo byrokraciu v maximálnom rozsahu, pričom proces založenia či samotná činnosť podnikania funguje rýchlo a bezproblémovo. Pokiaľ ide o odbremenenie podnikateľského prostredia služba E-tax na podávanie elektronických daňových priznaním je ukázkovým príkladom. Predmetnú službu aktuálne využíva podľa dostupných údajov približne 98% daňovníkov, pričom samotné trvanie podania daňového priznania je odhadované na päť minút.

Ďalšou z ponúkaných elektronických služieb je služba elektronického katastra, tzv. e-Land, ktorý obsahuje informácie o vlastníckych vzťahoch a obmedzeniach vlastníckych práv, teda práv tretích osôb k danej nehnuteľnosti. Služba e-Land je službou poskytujúcou údaje v reálnom čase vďaka efektívnej výmene informácií s ostatnými informačnými systémami, a to geografickým systémom či registrom obyvateľstva, a vďaka systému X-Road je užívateľovi

umožnené využívať aj pokročilé vizualizácie. Takto nastavený systém poskytuje úplnú transparentnosť, prehľadnosť poskytovaných informácií v rozsahu všetkých vlastníkov jednotlivých nehnuteľností a presne definujúcich hraníc tej-ktorej nehnuteľnosti. Digitálny kataster nehnuteľností umožňuje vykonať celý proces vkladu výlučne elektronickou podobou, pričom kvalitu a rýchlosť ponúkaných služieb mnohonásobne vylepšil. Portál e-Land obsahuje katastrálne informácie, ktoré zahŕňajú informácie o adrese, rozlohe a využití pozemku; vlastnícke vzťahy a vecné bremená či informácie o hypotéke. Zavedením elektronického katastra nehnuteľností sa zmenil spôsob vykonávania majetkových transakcií, čím došlo k eliminácii potreby osobnej návštevy úradov, pričom čas spracovania zápisu údajov do registra sa skrátil na 8 dní z pôvodných 3 mesiacov. Z ponúkanej služby v podobe elektronického katastra nehnuteľností profitujú aj podnikateľské subjekty, nakoľko služba zabezpečuje okamžitý prístup k pozemkovým titulom a možnosť potvrdenia vlastníctva niekoľkými "klikmi".¹⁹

Systém e-Law, ktorý je online databázou estónskeho ministerstva spravodlivosti možno považovať za lepšiu a transparentnejšiu slovenskú Slo-lex. Tento systém zobrazuje návrhy zákonov so zreteľom na autora návrhu, taktiež zobrazuje aktuálne znenie právneho predpisu a všetky zmeny, ktoré s navrhovaným predpisom v priebehu procesu prijímania nastali. Keď je právny predpis prijatý, zverejňuje sa v elektronickej zbierke zákonov, pričom Estónsko pravidelne za účelom zefektívnenia medzinárodného obchodu prekladá znenie právnych predpisov do anglického jazyka. Ďalším systémom estónskeho ministerstva spravodlivosti je systém e-justice, ktorý je plne automatizovaným nástrojom elektronickej komunikácie. Systém e-File umožňuje všetkým účastníkom konania pohľad na štádium toho-ktorého konania, a to nielen súdneho, ale aj správneho konania. Systém e-File je integrovaný systém umožňujúci simultánnu výmenu údajov a informácií medzi informačnými systémami rôznych orgánov verejnej či štátnej správy zahrňujúcu políciu, prokuratúru, väzenstvo, exekútorov, daňový úrad, colný úrad atď. Takéto prepojenie informácií a ich vzájomné zdieľanie naprieč

¹⁹<https://www.rik.ee/en/e-land-register>

verejnou a štátnou správou šetrí čas a peniaze občanov či podnikateľských subjektov.²⁰ Takto nastaveným systémom dochádza k uplatňovaniu zásady jedenkrát a dosť.

Najväčším prínosom v oblasti podnikania je na území Estónska zriadenie elektronického obchodného registra, ktorý plní úlohu jednotného kontaktného miesta pre účely komunikácie podnikateľského prostredia so štátnym sektorom. Elektronický obchodný register uľahčuje registráciu obchodných spoločností, ktorá je vďaka nemu rýchla, pohodlná a jednoduchá. Taktiež poskytuje možnosť meniť údaje, ktoré sú zapísané v obchodnom registri, ako aj vyhotovovať či ukladať a predkladať rôzne správy a dokumenty. Založenie spoločnosti v Estónsku spočíva v piatich krokoch za predpokladu, že osoba, ktorá mieni založiť spoločnosť má digitálnu identitu, teda e-Residency. Takáto digitálna identita neposkytuje občianstvo a nepriznáva ani reálny pobyt osoby v Estónsku, avšak poskytuje prístup k elektronickým službám, ktoré uľahčuje. Po tom, čo podnikateľ disponuje takouto elektronickou identitou, ktorú vie získať na základe jednoduchej žiadosti, dochádza k samotnému procesu zriadenia obchodnej spoločnosti. Prvým základným krokom je tradične obchodné meno, ktoré ako aj na území SR musí byť jedinečné a nezameniteľné, následne sa zvolí hlavná ekonomická činnosť zakladajúcej spoločnosti podľa estónskej klasifikácie ekonomických činností. Podnikateľ si vyberie činnosť, o ktorej predpokladá, že bude jeho hlavnou zárobkovou činnosťou, avšak je dôležité podotknúť, že podnikateľ nie je výberom konkrétnej činnosti obmedzovaný na výkon inej činnosti. Tzn., že podnikateľ nepostupuje dvojfázovo ako na území SR, kde je nutné vopred žiadať o živnostenské alebo iné oprávnenie. V Estónsku podliehajú predchádzajúcej licencií len určité druhy zadaných povolání. Po zadaní hlavnej podnikateľskej činnosti je nutné uviesť estónsku adresu sídla spoločnosti, ktorú je možné za poplatok získať aj od rôznych spoločností, ktorých činnosť spočíva v poskytovaní adres na účely zápisu do obchodného registra. So sídlom spoločnosti súvisí aj určenie kontaktnej osoby nachádzajúcej sa v Estónsku, ktorá musí byť k dispozícii v prípade potreby pre miestne úrady. Kontaktná osoba však nemá rozhodovaciu právomoc dovnútra spoločnosti, jej úlohou je čisto byť k dispozícii v prípade potreby

²⁰<https://e-estonia.com/>

miestnych orgánov. Zloženie vkladu do základného imania je ďalším krokom v štádiu zakladania spoločnosti, avšak spoločnosť je možné založiť aj bez vkladu a tak odložiť platbu, pričom je nutné v žiadosti uviesť termín, v ktorom bude vklad zložený. Registrácia spoločnosti je možná priamo na webovej stránke v jazyku estónskom a anglickom. Poplatok za založenie spoločnosti je vo výške 190 eur a dôkaz o jeho zaplatení je súčasťou žiadosti o založenie spoločnosti. Výhodou zakladania spoločnosti online je možnosť podpísania žiadosti všetkými zakladateľmi súčasne a na diaľku za predpokladu, že disponujú elektronickou identitou. Po splnení predmetných krokov sa vyplnená žiadosť odošle a zvyčajne v priebehu jedného pracovného dňa dôjde k zaregistrovaniu novej obchodnej spoločnosti. Estónsko poskytuje aj alternatívnu možnosť v podobe zápisu obchodnej spoločnosti prostredníctvom notára, pričom táto služba je využívaná práve v prípade, ak niektorý zo spoločníkov nedisponuje elektronickou identitou. Následne po založení spoločnosti notárom je spoločníkom umožnené fungovať elektronicky.²¹ Z vyššie načrtnutého procesu založenia obchodných spoločností je zrejmé, že ide o intuitívne zakladanie spoločnosti pomocou formuláru, pričom celý proces je rýchly, jednoduchý a spoločnosť je založená v priebehu jedného dňa.

Inšpiráciu na zefektívnenie elektronických služieb možno čerpať aj v Českej republike, napr. pokiaľ ide o služby informačného systému odpadového hospodárstva (ISOH). V Českej republike je tento systém ucelený na celoštátnej úrovni, pričom obsahuje všetky požadované informácie v zmysle príslušnej legislatívy. Ohlasovacie povinnosti, ktoré majú podnikatelia v oblasti odpadového hospodárstva sa zasielajú elektronicky, a to prostredníctvom Integrovaného systému plnenia ohlasovacích povinností. Dáta z ohlásenia sa zasielajú obecnému úradu obce s rozšírenou pôsobnosťou alebo správnomu obvodu Prahy, pričom tieto dáta sa v zákonnej lehote následne zasielajú do dátového skladu informačného systému odpadového hospodárstva, kde prebieha celorepubliková kontrola. Integrovaný systém plnenia ohlasovacích povinností zabezpečuje príjem a spracovanie vybraných ohlasovacích povinností v oblasti ochrany životného prostredia a ich následnú distribúciu

²¹<https://learn.e-resident.gov.ee/hc/en-us/articles/360000624838-5-steps-how-to-start-a-company-online>

dotknutým inštitúciám štátnej a verejnej správy.²² Tento systém je využívaný nielen v prípade odpadového hospodárstva, ale aj pre oblasť ochrany ovzdušia či ochrany vôd. Podnikateľ tak môže prostredníctvom jedného portálu zasielať elektronické ohlásenia a nie je ich nútený vyplňať v papierovej podobe, ako je tomu mnohokrát na Slovensku.

Pôsobenie notára ako externého registrátora v prípade zápisov do obchodného registra je ďalším z inšpiratívnych modelov zefektívnenia podnikateľského prostredia, pričom takýto riešením by došlo v prípade Slovenskej republiky aj k odbremeneniu súdnej zložky. Existencia viacerých orgánov popri súdoch urýchľuje zápis údajov v obchodnom registri a podnikatelia nemusia čakať na zápis neprimerane dlho. Takýto systém, ktorý umožnil notárom byť externým registrátorom funguje v Česku a aj Španielsku, pričom v oboch krajinách priniesol odbremenenie na strane podnikateľskej sféry, ako aj na strane štátneho sektora.

Dánsko ako krajina, ktorá patrí dlhodobo medzi lídrov elektronizácie verejnej správy v rámci prieskumov, vedie primárne z dôvodu zabezpečenia digitálnych služieb širokej verejnosti prostredníctvom digitálneho podpisu (NemID). Digitálny podpis umožňuje občanom prístup nielen do štátom poskytovaných služieb, ale aj do služieb bankovníctva či iných služieb poskytovaných súkromným sektorom. Predmetné je však možné len vďaka spolupráci súkromného a verejného sektora, čo v prípade Slovenska absentuje. Spoľahlivé internetové pripojenie väčšiny obyvateľstva Dánska je taktiež smerodajným v prípade uplatňovania elektronických služieb, čo sa Dánsku podarilo naplniť.

Transparentnosť je významným krokom elektronizácie, nakoľko naznačuje úroveň informácií, ktoré krajina poskytuje svojim občanom pri rozvoji digitálnych služieb v oblasti verejnej správy, bezpečnosti osobných údajov a otvorenosti vlády voči občanom, pokiaľ ide o výskum, vývoj a poskytovanie digitálnych služieb.

Dánske ministerstvo financií zriadilo Agentúru pre digitalizáciu, ktorá zodpovedá za rozvoj vládnej digitálnej politiky a implementáciu digitálnych služieb vo verejnom sektore.

²²<https://www.mzp.cz>

Prostredníctvom tejto agentúry je Dánsko aktívne v spojení s občanmi, pokiaľ ide o vykonávanie spoločnej digitálnej stratégie pre verejný sektor. Agentúra pre digitalizáciu má stanovené tri ciele, medzi ktoré zaraďujeme implementovanie verejných digitálnych služieb, ktoré sa ľahko používajú a sú vysoko kvalitné, implementovanie digitálnych služieb, ktoré poskytujú pevný rámec pre rast a udržiavanie dôvery a bezpečnosti v centre rozvoja nových digitálnych riešení.

Výhoda podnikania v Dánsku spočíva aj v možnosti bezpečného prihlásenia sa do elektronických služieb aj mimo územia Dánska prostredníctvom tzv. ePassports. Prostredníctvom elektronických pasov a digitálnych podpisov majú dánski občania žijúci alebo pôsobiaci aj mimo územia Dánska digitálny prístup k dánskym službám, zatiaľ čo žijú mimo Dánska. Dánsko si prostredníctvom projektu NOBID kladie za cieľ zabezpečiť občanom bezpečný prístup bez hraníc nielen v severo-pobaltskom kontexte, ale aj v rámci EÚ. Vďaka bezhraničnému prístupu k digitálnym službám je oveľa jednoduchšie zmysluplne sa zapájať do hospodárstva a prispievať k nemu, zatiaľ čo sa podnikatelia môže nachádzať aj v inej krajine.

Elektronická služba eService for businesses je služba zriadená pre podnikateľov ako pomoc pri vykonávaní povinností podnikateľov pri podávaní rôznych oznámení štátnym orgánom. Predmetná služba zmierňuje nejednotnosť a napomáha k rýchlemu a efektívnemu plneniu povinností, pričom služba má aj informačný charakter a poskytuje prehľad termínov na podanie rôznych výkazov a vykonanie povinností vyplývajúcich z úloh týkajúcich sa verejného sektora. Pre podnikateľov, ktorí chcú začať podnikáť, sú na portáli konsolidované informácie od viac ako 16 rôznych orgánov s najaktuálnejšími predpismi, ako aj pokyny ako založiť novú obchodnú spoločnosť v Dánsku.²³

²³<https://www.oecd.org/innovation/digital-government/denmark-efficient-governmentforsmarterpublicservicedelivery.htm>

4. MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE

Aby zamestnávateľia boli schopní a ochotní poskytovať naďalej prácu a prinášať tak prospech v podobe odvedených daní a odvodov aj štátu, je nevyhnuté, aby im štát na to vytvoril vyhovujúce podmienky, a to v podobe kontinuálneho znižovania administratívnej záťaže identifikovanej v podobe rôznych povinností naprieč právnymi predpismi, ako aj v dobe snahy o rozšírenie digitalizácie procesov a odstránenia nefungujúcich inštitútov. Je nevyhnutné, aby vytváral také podmienky a možnosti využívania elektronických prostriedkov, ktoré pre podnikateľov nebudú príťažou, ale naopak príležitosťou na zefektívňovanie ich vlastnej činnosti alebo zlepšovanie konkurencieschopnosti.

V tejto analýze boli identifikované a bližšie popísané niektoré postupy a nedostatky legislatívneho, ako aj technického charakteru, ktoré možno považovať za prekážky v zamestnávaní a celkovom rozvoji podnikov, a to jednak v kontakte s verejnou správou a jednak pri procesoch vo vnútornom a externom prostredí podnikov.

Najmä na základe požiadaviek podnikateľov, ale aj príkladov dobrej praxe zo zahraničia boli v tejto analýze identifikované príležitosti, ktorými by bolo možné existujúcu administratívnu záťaž zmierniť alebo úplne odstrániť, čo by viedlo k zjednodušeniu mnohých postupov a k ďalšej úspore času a nákladov. Takáto úspora by na strane podnikateľov viedla k investícii času a energie do ich vlastnej činnosti a na strane orgánov verejnej správy zas k odbremeneniu, ktoré by mohlo vyústiť k zrýchleniu a zefektívneniu procesov a súčasne k úspore verejných financií.

Súčasťou manažérskeho zhrnutia je okrem prehľadného zoznamu identifikovaných administratívnych povinností zamestnávateľa v podmienkach platnej a účinnej legislatívy SR, ktoré sú súčasťou právneho rozboru v rámci uvedenej štúdie, aj kvantifikácia vybranej administratívnej záťaže za účelom ilustrácie nákladov spojených s dodržiavaním vybraných identifikovaných povinností.

Tabuľka 6: Identifikácia a kvantifikácia administratívneho regulačného zaťaženia zamestnávateľa

Identifikácia a kvantifikácia administratívnej záťaže zamestnávateľa v podmienkach platnej a účinnej legislatívy SR		
Stručný popis administratívnej povinnosti	Administratívne náklady	
	Spôsob výpočtu	Náklad (v eurách)
povinnosť vedenia evidenčného listu odpadu a evidencia v ňom	$1 \text{ h} * 6,44 \text{ eur/h} =$ 6,44 eur	výpočet je závislý na množstve vyprodukovaného odpadu; minimálna výška nákladov je 6,44 eur
povinnosť niektorých podnikateľov ohlasovať vznik odpadu	$1 \text{ h} * 6,44 \text{ eur/h} =$ 6,44 eur	výpočet je závislý na množstve vyprodukovaného odpadu; minimálna výška nákladov je 6,44 eur
povinnosť evidencie výrobcov obalov a s tým súvisiace povinnosti	$0,5 \text{ h} * 6,44 \text{ eur/h} =$ 3,22 eur	výpočet je závislý na množstve vyprodukovaného odpadu (obalov); minimálna výška

		nákladov je 3,22 eur
povinnosť žiadať súhlas orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva na odovzdanie odpadu vhodného do domácnosti		N.A.
povinnosti v súvislosti s minimálnou mzdou	57 % z priemernej mesačnej mzdy z roku 2019	623 eur
úprava limitácie rozsahu hodín pri dohodách prác vykonávaných mimo pracovného pomeru	investícia do budúcnosti	N.A.
povinnosť výlučnej písomnej formy dokumentov v pracovnoprávných vzťahoch	vystavenie jedného písomného dokumentu $0,25 \text{ h} * 6,44 \text{ eur/h} =$	1,61 eur
povinnosti vo vzťahu k sezónnym prácam		N.A.
povinnosť v podobe príspevku na rekreáciu zamestnancov	55 % oprávnených výdavkov na rekreáciu, maximálne 275 eur za kalendárny rok na zamestnanca	maximálna výška nákladov pre zamestnávateľa zamestnávajúceho 50 zamestnancov predstavuje 13 750 eur

záťaž v podobe kategorizácie voľných živností	0,5 h * 6,44 eur/h = 3,22 eur	3,22 eur
možnosť podnikania vo forme živnosti len po dovŕšení plnoletosti		N.A.
zákaz výpomoci rodinného príslušníka v iných ako jednoosobových s.r.o. a pri podnikaní prostredníctvom živnosti		N.A.
povinnosť zisťovať nelegálnu prácu u dodávateľa	za porušenie povinnosti hrozí sankcia vo výške od 2 000 do 200 000 eur	min. 2 000 eur max. 200 000 eur
povinnosť overeného súhlasu vlastníka nehnuteľnosti, ktorá má byť zapísaná ako sídlo spoločnosti	0,5 h * 6,44 eur/h = 3,22 eur + 1,99 eur za osvedčenie pravosti podpisu jednej osoby	5,21 eur
povinnosť overeného podpisu spoločníka a nadobúdateľa na vyhlásení o tom, že nemajú povinnosť podľa ustanovenia §	0,5 h * 6,44 eur/h = 3,22 eur + 1,99 eur za osvedčenie pravosti podpisu jednej osoby	5,21 eur

115 ods. 6 obchodného zákonníka		
povinnosť zápisu rodného čísla do obchodného registra	0,5 h * 6,44 eur/h = 3,22 eur	3,22 eur
povinnosti pri likvidácii spoločnosti	zabezpečenie dokumentácie k likvidácii a výmazu spoločnosti externou firmou od 300 eur + zákonné poplatky	min. 300 eur
oznamovanie prerušenia poistenia Sociálnej poisťovni pri pozastavení živnosti	1 h * 6,44 eur/h = 6,44 eur	6,44 eur
povinnosť vybavovania PD A1 dokumentu pri vyslaní zamestnanca do zahraničia	3 h * 6,44 eur/h = 19,32 eur na jedného zamestnanca	19,32 eur
častá frekvencia BOZP školení		N.A.
povinnosti v oblasti štatistického hlásenia	1 h * 6,44 eur/h = 6,44 eur	6,44 eur

	za vyplnenie jedného štatistického výkazu	
duplicitné povinnosti pri ohlásenia na úseku ochrany vôd	0,5 h * 6,44 eur/h = 3,22 eur	3,22 eur
evidenčná a ohlasovacia povinnosť na úseku ochrany ovzdušia	0,5 h * 6,44 eur/h = 3,22 eur	3,22 eur
obmedzenie slobody voľnej dispozície vlastníkov s podielmi presahujúcimi 10 % základného imania alebo hlasovacích práv v spoločnosti, ktorá je zaradená do kritickej infraštruktúry		N.A.
obmedzená platnosť technického preukazu	žiadosť o vydanie nového dokladu 0,5 h * 6,44 eur/h = 3,22 eur + úhrada správneho poplatku vo výške 6 eur	9,22 eur
povinnosť zmeny evidenčného čísla pri zmene trvalého pobytu	1 h * 6,44 eur/h = 6,44 eur	6,44 eur

alebo sídla podnikateľa		
spôsob a lehota zasielania rozhodnutia o uložení pokuty		N.A.
povinnosť duplicitne uvádzať rovnaké údaje katastru nehnuteľností v katastrálnom konaní	0,5 h * 6,44 eur/h = 3,22 eur	3,22 eur
daňové povinnosti (registračná povinnosť, povinnosť podávať hlásenia, výkazy, prehľady, daňové priznania, oznamovacie povinnosti, povinnosť platiť preddavky na daň)		N.A.
povinnosti súvisiace s využívaním dronu	200 (cena kurzu) + od 250 eur (vypracovanie prevádzkovej príručky) + 600 eur (správny poplatok) + od 300 eur (poistenie) + 180 eur (každoročne)	min. 1350 eur na začiatku min. 480 eur každoročne

Zdroj: vlastné spracovanie

Zhrnutie návrhov v oblasti elektronizácie:

1. Elektronická schránka

- zavedenie možnosti prihlasovania aj bez čítačky kariet, t. j. zadaním identifikačných údajov a hesla;
- zavedenie možnosti prihlásenia prostredníctvom tabletu alebo telefónu, t. j. nielen počítačom;
- zavedenie využívania portálu www.slovensko.sk na komunikáciu s celou verejnou a štátnou správou;
- zlepšenie funkcie vyhľadávania správ;
- zlepšenie notifikácií vymedzením času, v ktorom by mali notifikácie prichádzať, resp. v ktorom by prichádzať nemali;
- nezasielať notifikácie aj do elektronickej schránky ako samostatnú správu;
- nezasielať doručky do elektronickej schránky ako samostatnú správu;
- zväčšenie maximálnej kapacity elektronickej schránky bez podmienenia finančnej úhrady;
- zväčšenie maximálnej kapacity jednej elektronickej správy, ako aj kapacity prílohy;
- umožniť zálohovanie automatizovane bez nutnosti manuálneho a jednotlivého archivovania správ;
- zjednodušenie otvárania prijímaných súborov;
- umožnenie komunikácie podnikateľom medzi sebou navzájom prostredníctvom elektronickej schránky.

2. Zaručená konverzia

- rozšírenie okruhu oprávnených osôb, ktoré vykonávajú zaručenú konverziu a súčasne vytvorenie podmienok pre zvýšenie motivácie vykonávania tejto služby, napr. reguláciou cien za licencie príslušných softvérov a sprístupnenie možnosti vykonávať túto službu aj pre väčší počet pobočiek pôšt, resp. viacerých miest, kde o zaručenú konverziu možno požiadať;
- zabezpečiť, aby nedochádzalo k vytváraniu nového formátu dokumentu, ale len dokument pevne spojený s doložkou o zaručenej konverzii v podobe ďalších strán dokumentu.

3. Zavedenie digitálnej identity

4. Zefektívnenie elektronického procesu založenia obchodnej spoločnosti
5. e-Kasa
 - navrhuje sa, aby medzi výnimky z používania e-Kasy boli zaradení aj podnikatelia, ktorí podnikajú v oblastiach so zlým internetovým pripojením. Taktiež sa navrhuje rozšíriť výnimky aj o podnikateľské subjekty, ktoré by nepresiahli zákonom stanovenú sumu, teda išlo by o zväčša malých podnikateľov. Vo vzťahu k e-Kase je nutné zdôrazniť, že takýto systém priniesol aj zvýšenú mieru zodpovednosti podnikateľov, nakoľko zadávanie údajov do systému si vyžaduje precíznosť;
 - otvorené API.
6. Vyššia transparentnosť v legislatívnom procese na Slov-Lex
7. Lepšie prepojenie systémov verejnej a štátnej správy
8. Elektronizácia daňového priznania z dane z nehnuteľností.

Zhrnutie návrhov v oblasti nadbytočnej byrokracie v podnikateľskom prostredí:

1. Oblasť odpadového hospodárstva

- navrhuje sa zúženie povinnosti evidencie odpadov (podľa § 14 ods. 1 písm. f) zákona o odpadoch) na vymedzený okruh podnikateľov, a teda od tejto záťaže odbremeniť malé a stredné podniky;
- navrhuje sa zúženie povinnosti podnikateľov, ktorí sú povinní ohlásenie o vzniku odpadu (podľa § 14 ods. 1 písm. g) zákona o odpadoch) vykonať navýšením množstva ostatného odpadu na jeho dvojnásobok;
- navrhuje sa nanovo zadefinovať pojem „výrobca obalu“ tak, aby sa za túto osobu považoval a) podnikateľ, ktorý dováža tovar zabalený v obale zo zahraničia a b) podnikateľ, ktorý reálne vyrába obaly – t. j. podnikateľ, ktorého podnikateľskou činnosťou je výroba obalov.
- navrhuje sa odstrániť povinnosť vyžadovať súhlas orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva na odovzdanie odpadu vhodného do domácnosti (podľa ustanovenia § 97 ods. 1 písm. n) zákona o odpadoch).

2. Zákonník práce

- navrhuje sa úplná zmena súčasne nastaveného systému spočívajúca v zrušení nedávno schválenej automatickej valorizácie minimálnej mzdy²⁴, resp. ponechaním vzorca tvorby minimálnej mzdy a akceptácia požiadavky Európskej komisie spočívajúca v nahradení priemernej mzdy mediánovou mzdou, ktoré odráža skutočný stav a vývoj hospodárstva v krajine;
- navrhuje sa analogická právna úprava študentov pracujúcich na základe dohody o brigádnickej práci študentov ako v prípade mladistvých zamestnancov, ktorá umožní prehĺbenie kvalifikácie a praxe študentov, na základe čoho sa im umožní vo väčšom rozsahu uplatniť teoretické vedomosti nadobudnuté počas štúdia, porozumieť získaným vedomostiam a trh práce tak bude neskôr obohatený o absolventov, ktorí sú pripravení na prácu v odbore, ktorý študovali;
- navrhuje sa zavedenie možnosti elektronickej komunikácie zamestnávateľa so zamestnancom, ak s tým zamestnanec súhlasí. Doklad doručený elektronickými prostriedkami by obsahoval predtlačný odtlačok pečiatky zamestnávateľa a faksimile²⁵ jeho podpisu. Pri elektronickej komunikácii zamestnávateľa so zamestnancom by sa však vyžadovalo potvrdenie doručenia elektronickej správy, ktoré obsahuje informáciu o dátume a čase elektronickeho doručenia vrátane označenia elektronickej poštovej schránky príjemcu dohodnutej medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Týmto spôsobom by bola zabezpečená ochrana práv zamestnanca a súčasne splnená jednoduchosť doručovania dokumentov súvisiacich so začiatkom, trvaním či skončením pracovnoprávneho vzťahu v prípade, že by zamestnanec takúto formu preferoval;
- navrhuje sa uľahčenie zamestnávania na „sezónne práce“, nasledovne:

²⁴ Na základe novely zákona účinné od 1.1.2021 sa minimálna mzda na nasledujúci kalendárny rok určí ako 57 % z priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa určuje suma mesačnej minimálnej mzdy.

²⁵ Nahradenie vlastnoručného podpisu mechanickými prostriedkami, resp. presná kópia originálu podpisu.

- dotácia na časť odvodov zo strany štátu (napr. vo forme určitých podporných programov aj zo strany EÚ);
 - zrušenie povinnosti nahlasovať takého pracovníka do Sociálnej a zdravotnej poisťovne deň vopred (bude stačiť deň nástupu do práce);
 - flexibilnejšie uzatvorenie pracovnoprávneho vzťahu (aplikácia inštitútu zamestnania na skúšku, napr. v rozsahu troch dní, po uplynutí ktorých by sa uzatvorila pracovná zmluva);
 - výnimky z rozsahu administratívnych povinností podľa ust. § 47 ods. 2;
 - možnosť preukázať zdravotnú spôsobilosť čestným prehlásením, prípadne lekárskou preventívnou prehliadkou, na ktorú má každý poistenec nárok raz ročne namiesto absolvovania vstupnej lekárske prehliadky.
- navrhuje sa zdobrovoľnenie poskytnutia príspevku na rekreáciu namiesto aktuálnej povinnosti zamestnávateľa;

3. Oblasť živnostenského podnikania

- navrhuje sa zavedenie všeobecnej voľnej živnosti. Zavedenie inštitútu všeobecnej živnosti by registrové súdy odbremenilo od vykonávania zmien zápisov, podnikateľom ušetrilo čas a aj peniaze spojené s ohlasovaním voľnej živnosti, resp. so zápisom nového predmetu podnikania do OR SR u obchodných spoločností, to v súhrne znamená menej agendy pre podnikateľov aj úradníkov, úsporu na poplatkoch najmä pri zápisoch zmien v OR SR, väčšiu flexibilitu a takisto umožnenie vykonávania rôznych inovatívnych a digitalizovaných činností, na ktoré aktuálny zoznam odporúčaných živností včasne nereaguje;
- navrhuje sa umožnenie podnikať na základe živnostenského oprávnenia aj pre osoby mladšie ako 18 rokov, ale súčasne staršie ako 16 rokov veku;

4. Zákon o nelegálnom zamestnávaní

- navrhuje sa rozšírenie výpomoci členom rodiny aj na ostatné právnické osoby, nakoľko v súčasnosti platí takáto výnimka pre živnostníkov a pre jednoosobové s.r.o.;
- navrhuje sa odstránenie goldplatingu v súčasnom znení zákona o nelegálnej práci v ust. § 7b ods. 8 - 11, ktoré ide nad minimálne požiadavky smernice tým, že

zamestnávateľovi okrem zodpovednosti za zaplatenie pokuty a dodatočných platieb ukladá aj osobitnú sankciu za prijatie dodávky takejto práce;

5. Obchodný zákonník

- navrhuje sa navrátenie pôvodnej právnej úpravy, ktorá nevyžadovala úradne overený podpis vlastníka nehnuteľnosti, ktorá sa má zapísať ako sídlo spoločnosti;
- navrhuje sa nevyžadovať od spoločníka a nadobúdateľa ich úradne overený podpis na vyhlásení o tom, že nemajú povinnosť podľa ustanovenia § 115 ods. 6 obchodného zákonníka, teda sa navrhuje vrátenie ustanovenia § 12 ods.3 vyhlášky ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 25/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť v znení neskorších predpisov, ktorá nadobudla účinnosť dňa 1. 10. 2020 do stavu pred nadobudnutím jej účinnosti;
- navrhuje sa predchádzať situáciám, kedy povinnosťou zaťažený podnikateľ je nútený zaplatiť aj súdny poplatok;
- navrhuje sa, aby novoprijaté povinnosti v procese likvidácie spoločnosti v podobe zloženia preddavku na likvidátora a predĺženia lehoty na likvidáciu platili len pre tie spoločnosti, ktoré v priebehu podnikania boli pravidelnými porušovateľmi právnych predpisov;

6. Zákon o sociálnom poistení

- navrhuje sa odstránenie povinnosti predkladať registračný list FO Sociálnej poisťovni pri pozastavení živnosti za účelom umožnenia prístupu SP k informácii, že tým došlo súčasne k prerušeniu povinného poistenia;
- navrhuje sa zjednodušenie procesu vydávania tzv. Potvrdenia o právnych predpisoch sociálneho zabezpečenia, ktoré sa vzťahujú na držiteľa, tzn. prenosného dokumentu (PD) A1. Je potrebné minimálne vo forme metodického usmernenia, nakoľko v danom prípade nejde o zákonnú lehotu (lehota pre Sociálnu poisťovňu nevyplýva zo zákona o sociálnom poistení), pre Sociálnu poisťovňu upraviť, aby žiadosť o formulár A1 mohla byť podávaná elektronicky, čím by bola významne znížená administratívna

náročnosť pri príprave uvedenej žiadosti, a zároveň, aby sa lehota na vydanie formulára významne skrátila;

7. BOZP

- navrhuje sa predĺžiť časové rozpätie povinných školení z dvoch rokov na dvojnásobok, ideálne na 5 rokov;

8. Štátna štatistika

- navrhuje sa zosúladiť termínu na podávanie mesačných hlásení INTRASTAT pre ŠÚ SR s podávaním mesačných daňových priznaní k DPH, teda do 25. dňa nasledujúceho mesiaca pre podnikateľov, ktorí dovážajú (vyvážajú) tovar z (do) EÚ, ak hodnota tohto tovaru presiahne určitú hranicu za predošlé sledované obdobie, čím súčasne štát na účely štatistického zisťovania získa presnejšie údaje a nielen tzv. kvalifikovaný odhad zo strany spravodajských jednotiek;
- navrhuje sa prispôbiť termínov štatistických zisťovaní frekvencií platenia DPH, a to pri zohľadnení podávania prehľadu DPH na mesačnej a kvartálnej (štvrtročnej) báze tak, aby sa podnikatelia vyhli uvádzaniu kvalifikovaného odhadu. Ak totiž spravodajská jednotka nemá k dispozícii požadované ukazovatele, v zmysle metodických vysvetliviek, pri vyplnení štatistických výkazov sa považuje za úplné a pravdivé vyplnenie výkazu aj na základe kvalifikovaného odhadu. Navrhované riešenie spočíva taktiež v súčasnom využívaní požadovaných údajov tak z kontrolných výkazov DPH (resp. v implementácii "Fiškálneho modulu", ktorý by mal údaje priamo z ERP spravodajských jednotiek po ich zvolení), ako aj vo všeobecnosti z dostupných databáz štátnych inštitúcií bez nutnosti duplicitné údaje vyžadovať od podnikateľského subjektu. Týmto nastavením vzájomnej prepojenosti a kooperácie by bolo zabezpečené rýchle, efektívne a menej chybové výkazníctvo;
- navrhuje sa pre spoločnosti so zahraničnými investíciami výrazne obmedziť rozsah požadovaných dát (vzhľadom na ich dostupnosť a evidenciu v iných štátnych inštitúciách), znížiť frekvenciu výkazov alebo upraviť limity pre vznik povinnosti (10 % priamej zahraničnej investície zvýšiť napr. na 50 %, zahraničné aktíva vo výške 2 miliónov eur zvýšiť napr. na 20 miliónov eur);

9. Oblasť vodného hospodárstva

- navrhuje sa zjednotiť evidenčnú povinnosť podľa zákona o vodách a nariadenia vlády č. 755/2004 Z. z. V podmienkach zdravého podnikateľského prostredia je nežiaduce, aby podnikateľ vypĺňal evidenciu o tom istom údají na troch rôznych formulároch a zasielal ich príslušným orgánom v troch rôznych termínoch, pričom aktuálne nastavený systém je v rozpore so zásadou „jedenkrát a dosť“;

10. Oblasť ochrany ovzdušia

- navrhuje sa prenesenie evidenčnej, ako aj oznamovacej povinnosti podľa zákona o skleníkových plynch na podnikateľov, ktorí sú s týmito nebezpečnými plynmi oprávnení nakladať. Dôvodom je skutočnosť, že práve títo podnikatelia disponujú potrebnými údajmi, pričom im prenesením oznamovacej povinnosti nepridnú administratívne povinnosti, nakoľko tieto údaje už aj teraz oznamujú podnikateľom - prevádzkovateľom. Takouto zmenou v povinnej osobe dôjde k odbremeneniu cca 500 podnikateľov, ktorým vzniká povinnosť podľa ustanovenia § 5 ods. 2 zákona o skleníkových plynch;

11. Kritická infraštruktúra

- navrhuje sa za účelom ochrany záujmov štátu zavedenie inštitútu zákonného predkupného práva štátu tak, ako je tomu napr. v ustanovení § 23 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov; zmena predmetnej právnej úpravy zabezpečí ochranu záujmov štátu bez neprimeraných zásahov do vlastníckych práv;

12. Prevádzka vozidiel

- navrhuje sa možnosť podať žiadosť o predĺženie osvedčenia o evidencii časť I. elektronicky, čo by podnikateľom zabezpečilo úsporu času vrátane odpustenia správneho poplatku uhrádzaného za žiadosť o výmenu z dôvodu uplynutia platnosti dokladu. Avšak po dôkladnejšej analýze účelnosti predmetnej povinnosti možno v súvislosti s vyššie uvedeným považovať za komplexné riešenie predĺženie doby platnosti Osvedčenia o evidencii časť I. na dobu neurčitú;

- navrhuje sa vytvorenie možnosti prenosu existujúceho EČV pri prepise vozidla do iného okresu na nové vozidlo majiteľa a možnosti ponechať si tak EČV po odhlásení vozidla z evidencie pre potreby budúceho použitia na iné vozidlo. Kúpou tabuľky s EČV pri prvej registrácii vozidla by sa tak kupujúci stal jej držiteľom nastálo a mohol by ju opätovne použiť pri ďalších registráciách vozidiel. Uvedeným riešením by sa dosiahla výrazná úspora financií potrebných na výrobu nových EČV;
- navrhuje sa zavedenie výhradného elektronického doručovania rozhodnutí o uložení pokuty, a to prostredníctvom CESDaP nielen teoreticky, ale aj v aplikačnej praxi. Vzhľadom na neúplné dodržiavanie povinnosti vkladať údaje o správnom delikte do CESDaPu a doručovať rozhodnutia prostredníctvom CESDaPu do elektronickej schránky podnikateľa, je potrebné vydať usmernenie za účelom zabezpečenia úplného dodržiavania tejto povinnosti všetkými dopravnými inšpektorátmi na území Slovenskej republiky;

13. Katastrálne konanie

- navrhuje sa zjednodušenie podávania návrhov na začatie katastrálneho konania vytvorením formulára, ktorý by navrhovateľ vyplnil a nemusel by si vytvárať osobitne dokument "návrh na začatie katastrálneho konania", pričom ako vhodné sa javí prehodnotenie podstatných náležitostí takéhoto návrhu, ktoré sú zhodné s podstatnými náležitosťami daného právneho úkonu, ktorým dochádza k zmene právneho vzťahu;

14. Daňové predpisy

- v oblasti daňových predpisov je nevyhnutné za účelom odbúrania zvýšenej byrokratickej záťaže, mimo opatrení majúcich povahu odstránenia rôznych oznámení a povinností administratívneho charakteru, súčasne aj nahradenie rôznych „reportingových povinností“ uceleným a automatizovaným zberom dát. Systémom aktívneho zberu údajov z čo najviac zdrojov, vyhodnocovaním týchto údajov a následným ponúknutím predvyplnených reportov orgánmi verejnej moci podnikateľovi by mohlo dôjsť k redukcii času potrebného na spracovanie, prípravu a zaslanie reportu (podania, výkazu hlásenia, daňového priznania a pod.).

15. Rodinné podnikanie

- zavedením definície rodinného podnikania a zavedením inštitútu zvereneckého fondu, resp. inštitútu trust-u, po vzore iných krajín dôjde k určitému posunu v oblasti rodinného podnikania, ktorému sa poskytne zjednodušenie pri prevode rodinného podniku na iného člena rodiny.

16. Využívanie dronu

- za účelom efektívneho získania *“povolenia na lietanie s bezpilotným lietadlom”* sa navrhuje vytvorenie online systému, v ktorom by žiadateľ vyplnil žiadosť o získanie predmetného povolenia, pričom Dopravný úrad by žiadateľa následne vyškolil, čím by podnikatelia neboli nútení siahať po školeniach od rôznych firiem. Stanovením konkrétnych obsahových náležitostí odborného testu by došlo k výraznej pomoci podnikateľa, nakoľko aktuálne nastavený systém mu poskytuje abstraktné uvedenie oblasti, z ktorej skúška pozostáva. Vytvorením leteckej aplikácie, ktorá zobrazuje letecký priestor tak, ako je to aktuálne v Českej republike by prinieslo taktiež veľkú výhodu. Taktiež sa navrhuje urýchlenie procesov v tejto oblasti, a teda stanovenie častejších termínov skúšok, avšak aj samotná elektronizácia procesu by priniesla urýchlenie získania povolenia.

5. NÁVRHY A ODPORÚČANIA

Na základe dôkladného štúdia právnych predpisov a súčasne zbierania poznatkov z praxe zamestnávajúcich podnikateľov možno v každej fáze podnikania definovať oblasti vnímané ako problematické miesta v slovenskej legislatíve, ktoré majú za následok vznik, resp. neprimerané zvyšovanie administratívnej záťaže zamestnávateľov.

Dôležité je predovšetkým určenie a poukazovanie na tieto oblasti, ktorých zmenu je následne možné presadzovať prostredníctvom účasti podnikateľskej verejnosti na rôznych vládnych, ako aj mimovládnych iniciatívach, a najmä prostredníctvom zabezpečenia možnosti účasti na úvodnej fáze tvorby národnej legislatívy prostredníctvom konzultácií ku každému návrhu, na základe ktorého vzniká nový, resp. novelizuje sa existujúci právny predpis s vplyvom na činnosť zamestnávajúcich podnikateľov.

Umožnenie aktivity podnikateľských subjektov a na druhej strane preukazovanie aktívneho záujmu o zlepšovanie legislatívy majúcej na podnikateľov priamy vplyv je kľúčom k zníženiu administratívnej záťaže zamestnávateľov v podmienkach Slovenskej republiky. To súčasne zabezpečí *win-win* situáciu tak na strane podnikateľa, ktorý nadobudne pocit, že je súčasťou tvorby priamo naňho vplývajúcich právnych predpisov a do ktorých bude mať možnosť priniesť svoje skúsenosti, nápady a návrhy na riešenia či zlepšenia aktuálnej situácie, ako aj na strane štátu, ktorého úlohou je prostredníctvom na to určených zložiek tvorba právnych predpisov vymedzujúcich práva a povinnosti s cieľom vytvorenia efektívne fungujúcej spoločnosti a ktorý bez účasti skúsených podnikateľov v mnohých prípadoch nemá možnosť a kapacitu vytvoriť pre obe strany vyhovujúce riešenia.

Aj napriek existencii možnosti zúčastniť sa na príprave právneho predpisu možno identifikovať viacero oblastí, k zlepšeniu ktorých je potrebné pristúpiť za účelom zvýšenia efektivity tohto procesu. Ide predovšetkým o nasledujúce návrhy, ktoré vo všeobecnosti možno považovať za *win-win* riešenie v predmetnej oblasti:

- a) poskytnutie dostatočne obsiahlych, podrobných a jednoducho podaných informácií, na základe ktorých má podnikateľ možnosť oboznámiť sa s pripravovaným právnym predpisom, resp. jeho novelou;
- b) zabezpečenie dostatočne dlhého času na oboznámenie sa so zámerom pripravovaného právneho predpisu, resp. jeho novely;
- c) zabezpečenie účasti tak veľkých podnikateľských združení, ako aj malých podnikateľov z rôznorodých oblastí podnikania na konzultáciách k pripravovanému právnemu predpisu, resp. jeho novele;
- d) informovanie o výsledkoch z konzultácií v rozsahu zaznamenania všetkých, či už osobne, alebo písomne predložených návrhov alebo pripomienok a adekvátneho odôvodnenia ich prípadného nezapracovania do konečného znenia paragrafovej podoby, aby mal každý účastník konzultácií dojem, že sa predkladateľ právneho predpisu zaoberal každým jedným návrhom alebo pripomienkou predloženou podnikateľom; a
- e) v prípade potreby zabezpečenia druhého kola konzultácií s podnikateľmi, ktorých návrhy alebo pripomienky neboli akceptované.

Výsledkom aplikácie uvedených pravidiel je zamestnávateľ, ktorý má možnosť svoj názor a pohľad na upravovanú problematiku vyjadriť a na strane druhej štát s fungujúcimi právnymi predpismi slúžiacimi sledovanému účelu - ochrana práv vs. efektívne plnenie povinností.

Následne je dôležitá identifikácia dlhodobo existujúcich oblastí, ktoré sú na základe praxe a skúseností podnikateľov vnímané ako zastarané alebo neefektívne a ktoré je z hľadiska zabezpečenia systému *win-win* v podmienkach Slovenskej republiky nevyhnutné zlepšiť alebo zaviesť úplne nanovo. Súvis s návrhmi na zlepšenie zaužívaných postupov či inštitútov má najmä elektronizácia.

Elektronizácia pre podnikateľov predstavuje predovšetkým:

- a) možnosť vykonávať rôzne úkony bez potreby osobného kontaktu;
- b) možnosť vykonávať viaceré úkony lacnejšie (úkony vykonané elektronicky sú často spoplatňované len vo výške 50 % zo štandardnej hodnoty poplatku); a

- c) možnosť vykonávať úkony s vynaložením menšieho úsilia (berúc do úvahy rôzne predvyplnené formuláre alebo vysvetlivky priamo uvedené na webových stránkach príslušných úradov).

Oblasti, v rámci ktorých (nielen) elektronizácia prináša vylepšenia pri vykonávaní predmetu činnosti mnohých podnikateľov a súčasne znižovanie administratívnych povinností zamestnávateľov, sú:

1. Oblasť, v rámci ktorej podnikateľ komunikuje s orgánmi verejnej moci, kde možno na základe skúmania nielen aplikovať nové nápady a návrhy na zavedenie elektronizácie, ale aj návrhy na zefektívnenie už existujúcich riešení, ktoré možno vyhodnotiť ako neefektívne či drahé, prípadne z iného dôvodu nevyhovujúce riešenia pre jednu z dotknutých strán. Týmito návrhmi sú:

- a) automatizácia, prepojenie procesov a zjednodušenie úkonov pri zakladaní podnikania, v priebehu podnikania či pri ukončení podnikania:

- ohlasovanie živností prostredníctvom ÚPVS;
- návrhy na zápis, zmenu či výmaz údajov z OR SR;
- podávanie žiadostí, oznámení či iných podaní prostredníctvom ÚPVS;
- rôzne zmeny v centrálnej evidencii vozidiel;
- podávanie návrhov na vklad do KN;
- vedenie súdnych sporov (napr. sporov o zaplatenie dlžných faktúr) a exekúcií cez portál MS SR;
- vznik, navyšovanie, znižovanie či zánik povinnosti zaplatiť koncesionárske poplatky cez automatizovaný systém;
- efektívne podávanie žiadostí o dotácie;
- oznámenia a ohlások v súvislosti s otvorením prevádzkarne jednej inštitúcii namiesto viacerým úradom;
- posudzovanie spôsobilosti na prácu a zaraďovanie do pracovných skupín vzhľadom na s tým súvisiace riziko v rámci BOZP na základe poradenstva od kompetentných úradov a bez automatického sankcionovania;
- rozšírenie tzv. paušálnej dane;

- jeden celkový odvod do SP s prerozdelením do jednotlivých fondov zo strany SP;
- systém pravidelného zvyšovania minimálnej mzdy (zavedenie podľa mediánu);
- jeden spoločný odvod zamestnávateľa a zamestnanca (zavedenie superhrubej mzdy);
- automatické poučenie a návod na odstránenie nedostatkov po kontrole zo strany štátnej inštitúcie;
- možnosť predĺženia zákonných lehôt na základe žiadosti;
- všeobecný inštitút druhej šance pri ukladaní sankcií.

b) efektivita pri komunikácii s FS SR, SP a inými štátnymi inštitúciami:

- povinná elektronická komunikácia s FS SR pre PO, ako aj FO - podnikateľov;
- jednoducho fungujúci systém e-kasa bez dodatočných administratívnych povinností;
- zlepšenie fungovania elektronickej schránky;
- efektívne prihlasovanie a odhlasovanie zamestnancov pracujúcich na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, tzv. "dohodárov";
- odstránenie identifikovaných duplicit, kedy si zamestnávateľ musí viacero súvisiacich povinností vo vzťahu k tomu istému zamestnancovi plniť viackrát, tak v zdravotnej poisťovni, ako aj v SP;
- zúženie zasielania pravidelných výkazov zasielané ŠÚ SR zo strany jedného podnikateľa;
- evidenčné povinnosti podľa zákona o odpadoch a iné povinnosti v súvislosti so vznikom a nakladaním s odpadmi bez duplicit;
- prehľadná a jednoduchá evidencia v súvislosti so znečisťovaním ovzdušia;
- oznamovanie údajov štátnym orgánom skutočnosti, ktoré sú verejne dostupné, t. j. aplikácia princípu "jedenkrát a dost" pri komunikácii s orgánmi štátnej správy;
- jednoduchá registrácia a podávanie výkazov či prehľadov na daňovom úrade.

c) efektivita pri zamestnávaní v rámci tzv. sezónnych prác a pri zamestnávaní dohodárov:

- rozšírenie možnosti odpracovaných hodín pre dohodárov;
- možnosť uzavrieť dohodu o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru aj na obdobie dlhšie ako jeden rok (okrem dohody o brigádnickej práci študentov);
- upustenie od niektorých povinností pri sezónnych pracovníkoch.

2. Oblasť, v rámci ktorej je (nielen) elektronizácia prospešná pre začiatok, rozvoj či prípadné ukončenie vlastnej činnosti podnikateľa, nakoľko okrem potreby rozšírenia a zefektívnenia elektronizácie v rámci nevyhnutnej komunikácie podnikateľa s orgánmi verejnej moci, súvisí definovanie potenciálnych alebo už existujúcich oblastí, kde badať priestor na vytvorenie alebo zlepšenie aktuálne nastaveného procesu, aj s vlastnou činnosťou podnikateľa. Ide napr. o nasledujúce úkony či činnosti:

- a) elektronické uzatváranie zmlúv (prípadne prijímanie a potvrdzovanie objednávok);
- b) vystavovanie faktúr v elektronickej podobe;
- c) elektronizácia niektorých pracovných dokumentov doručovaných zamestnancom;
- d) archivácia dokumentov aj v elektronickej podobe (zaručená konverzia);
- e) elektronické hlasovanie na valnom zhromaždení.

V rámci v práci skúmaných existujúcich inštitútov možno medzi postupy vedúce k zníženiu administratívnej záťaže v oblasti informatizácie a elektronizácie čiastkovo zaradiť nasledujúce návrhy:

1. opatrenia spojené s jednotlivými portálmi verejnej správy, napr. zjednotenie prístupu k portálom, zlepšenie existujúcich alebo zavedenie nových funkcionalít;
2. opatrenia spojené s fungovaním elektronických schránok, napr. zjednodušenie prístupu do elektronickej schránky, zavedenie fikcie podpisania správy a príloh namiesto ich faktického podpisovania elektronickým podpisom, umožnenie širších nastavení elektronickej schránky;
3. opatrenia spojené s elektronickým podpisovaním a so zaručenou konverziou dokumentov, napr. zlepšenie prístupu k zaručenej konverzii dokumentov;

4. opatrenia spojené s interným a externým prostredím zamestnávateľov, napr. zmiernenie archivačných povinností, zavedenie možnosti elektronického doručovania pracovnoprávných dokumentov či prehĺbenie elektronizácie na úseku vedenia účtovníctva.

Za účelom dosiahnutia, aby podnikateľ využil pri vykonávaní svojej činnosti práve elektronickú formu úkonu, je však predovšetkým nevyhnutné, aby bola príslušná elektronická služba (resp. forma realizácie iného úkonu) technicky dostupná (tým sa myslí dostupnosť pre širšiu verejnosť za dostupnú cenu) a jednoduchá na použitie.

Ďalším aspektom, ktorý je pri posudzovaní významu elektronizácie potrebné zohľadniť, je rozsah možností, pri ktorých je možné využiť elektronickú formu úkonu. Aby bola elektronizácia pre podnikateľov skutočne užitočná a prospešná, je nevyhnutné, aby zákon výslovne uznával elektronickú formu, a to v čo najväčšej možnej miere a nielen čiastkovo v rámci obdobných právnych úkonov.

ZÁVER

Analýza možností zníženia administratívnych povinností zamestnávateľov v Slovenskej republike preukázala, že v súčasnej legislatíve naďalej existujú a zotrvávajú bez zásadnejších zmien v platnosti ustanovenia, na ktoré podnikatelia v postavení zamestnávateľov dlhodobo upozorňujú. Dôvodom mnohých iniciatív na zmenu je existencia neprimeraných administratívnych povinností zamestnávateľov, ktoré súčasne možno charakterizovať ako neprimeranú či zbytočnú regulačnú záťaž, nakoľko v daných prípadoch riešenie spočíva v pomerne jednoduchých legislatívnych zmenách rešpektujúcich možnosti štátneho rozpočtu, ale zároveň berúcich do úvahy význam zamestnávajúcich podnikateľov a ich požiadavky na efektívne fungujúce legislatívne prostredie. Navyše aj napriek uplynutiu niekoľkých rokov od nadobudnutia účinnosti mnohých právnych predpisov zabezpečujúcich elektronizáciu správy vecí verejných, ako aj súkromných, je elektronizácia podstatných inštitútov v krajine oproti okolitým krajinám Európskej únie na omnoho nižšej úrovni a nedostatočne reflektuje na požiadavky spoločnosti, podnikateľov a všeobecne na modernosť doby.

V analýze bolo na základe dôsledného štúdia relevantných právnych predpisov identifikovaných niekoľko administratívnych povinností, pričom cieľom bolo okrem samotnej identifikácie administratívnej záťaže súčasne aj predstavenie návrhu, ktorý by znamenal jednoduchšie fungovanie samotných zamestnávateľov, ale v konečnom dôsledku by priniesol prospech aj štátu, či už v podobe odbremenenia štátnych inštitúcií od mnohých krokov v rámci realizácie pomerne jednoduchých úkonov a zameraných na zabezpečenie efektivity v ich fungovaní, alebo priamej úspory v štátnom rozpočte. V analýze bolo pri každej identifikovanej nežiaducej povinnosti predstavené zjednodušujúce alebo alternatívne riešenie v prípade inštitútov všeobecne známych a volajúcich po zmene dlhšie obdobie (proces nastavenia minimálnej mzdy, výkazníctvo v oblasti daní či na účely štátnej štatistiky, povinnosti výrobcov obalov a pod.), ale súčasne bolo zámerom upriamiť pozornosť aj na procesy či inštitúty nemenej významné a výrazne zaťažujúce zamestnávateľov, ktoré však vo vnímaní spoločnosti nerezonujú tak výrazným spôsobom (vysielanie zamestnancov na prácu do zahraničia, povinnosti na úseku ochrany vôd či ovzdušia, fungovanie katastra nehnuteľností a pod.).

Za všeobecný cieľ práce tak bolo určiť a definovať niekoľko povinností na princípe subjektívneho výberu preukazujúcich, že aj napriek dlhodobým snahám a iniciatívam je takýchto administratívnych povinností v podmienkach slovenskej legislatívy stále pomerne veľké množstvo a upozorniť tak na dôležitosť a nevyhnutnosť ich postupného eliminovania a nahrádzania efektívnymi riešeniami. Na tento všeobecný zámer nadväzujú čiastkové riešenia určených povinností ponúkajúcich tzv. win-win riešenia. Účelom predstavenia takéhoto typu riešenia bolo ilustrovanie možností, ako zlepšiť situáciu zamestnávateľov a súčasne motivovať štát, aby takéto zmeny prijal a chcel prijímať, nakoľko prospech zo zmeny bude na oboch stranách – zamestnávateľa aj štátu.

Samostatnou časťou štúdie bola aj problematika elektronizácie, resp. digitalizácie inštitútov a procesov v rozsahu požiadaviek e-Governmentu, ktorej zameraním bola identifikácia problematických, resp. nedostatočne fungujúcich aspektov digitalizácie na Slovensku. Zamestnávatelia sa v súčasnosti čoraz častejšie stretávajú s rôznymi digitálnymi prostriedkami, ktoré chcú, môžu alebo musia využívať pri svojej každodennej podnikateľskej činnosti. Používanie elektronických schránok na komunikáciu s verejnými inštitúciami, plnenie zákonných povinností prostredníctvom ústredného portálu a špecializovaných informačných systémov verejnej správy, elektronické podpisovanie a zaručená konverzia dokumentov alebo vedenie vnútro podnikovej agendy čiastočne alebo komplexne v digitálnej forme sa postupne stáva bežnou súčasťou fungovania podnikov. V mnohých prípadoch sú však tieto procesy neefektívne, drahé, duplicitné alebo nedostatočné. Preto bolo cieľom jednotlivé vybrané zložky digitalizácie preskúmať z hľadiska efektívnosti a prinášania prospechu zamestnávateľom a tam, kde došlo k identifikácii problému, priniesť riešenie, a to najmä na základe komparácie s vyspelejšími krajinami pýšiacimi sa fungujúcim e-Governmentom (Česká republika, Estónsko či Dánsko). Analýza sa v tejto časti zamerala, či už na legislatívne, alebo technické prekážky v oblasti digitalizácie, a to vrátane návrhov opatrení vedúcich k zmierneniu ich dopadov či k úplnému odstráneniu. Zadefinovanie niektorých pojmov či postupov v legislatíve, lepšie nastavenie fungovania elektronických služieb v rámci informačných systémov verejnej správy a ich otvorenie odbornej verejnosti za účelom vývoja nových technických riešení môžu ušetriť

množstvo času a prostriedkov, ktoré by inak podnikatelia súčasne v postavení zamestnávateľov museli vynakladať na úkor vlastnej činnosti. Zlepšenie, resp. správne nastavenie fungovania digitalizácie na Slovensku môže viesť k zefektívneniu činnosti podnikov, ako aj štátnych orgánov, k výraznejšej úspore času a nákladov a celkovo k zlepšeniu národného hospodárstva ako celku, nakoľko moderné digitalizované prostredie je veľkým lákadlom pre veľkých investorov, čo je predpokladom prílevu finančných prostriedkov a zlepšenia vnímania podnikateľského prostredia na Slovensku v rámci rôznych medzinárodných rebríčkov.

Súčasťou analýzy bol aj sumár odporúčaní na realizáciu zmien nielen v pracovnoprávnej legislatíve, ale celkovo v právnych predpisoch majúciach dopad na postavenie a rozsah povinností zamestnávateľov z hľadiska konkrétneho identifikovaného problému reflektujúci potreby a možnosti zamestnávateľa. Z pohľadu rôznorodých administratívnych povinností zamestnávateľa nepredstavujúcich jednotnú a súvisiacu skupinu povinností, naopak predstavujúcich rôznorodý výber povinností, sú v nadväznosti na to obsahom súčasne rôznorodé návrhy vo forme win-win riešenia líšiacimi sa čo do oblasti fungovania zamestnávateľov, ako aj typu riešenia (odstránenie povinností, zníženie rozsahu povinností, nahradenie povinností a pod.).

Okrem špecifických návrhov a odporúčaní z takto vybranej oblasti boli navrhnuté aj všeobecne opatrenia, ktoré sú dlhodobovo vnímané ako nevyhnutný predpoklad na realizáciu čiastkových špecifických zmien prospešných tentokrát tak z pohľadu zamestnávateľov (prinášajúcich znížovanie regulačnej záťaže, resp. všeobecne zníženie nákladov na zamestnávanie), ako aj z pohľadu štátu, motivovaného na rýchle a efektívne prijímanie predmetných návrhov.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

1. Elektronická zbierka zákonov:

<https://www.slov-lex.sk/vyhľadavanie-pravnych-predpisov>

2. Internetové zdroje a iné príspevky:

Centre of Registers and Information Systems. Dostupné na internete: <<https://www.rik.ee/en/e-land-register>>.

Centrum lepšej regulácie. Dostupné na internete: <<http://lepsiezakony.sk/>>.

Dátové schránky ČR. Dostupné na internete: <<https://www.mojedatovaschranka.cz/as/login?uri=https%3a%2f%2fwww.mojedatovaschranka.cz%2fportal%2fISDS%2f&status=NCOO>>.

Elektronické Estónsko. Dostupné na internete: <<https://e-estonia.com/>>.

Európska komisia. Dostupné na internete: <<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/egovernment-benchmark-2019-trust-government-increasingly-important-people>>.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov. Dostupné na internete: <<https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/jednotna-metodika>>.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. Kalkulačka nákladov regulácie. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podnikatelske-prostredie/lepsia-regulacia/regulacne-zatazenie/kalkulacka-nakladov-regulacie>>.

Ministerstvo životního prostředí České republiky. Dostupné na internete: <<https://www.mzp.cz>>.

Národná rada Slovenskej republiky. Dostupné na internete <<https://www.nrsr.sk/web/default.aspx?SectionId=184>>.

Organisation for Economic Co-operation and Development. Dostupné na internete: <<https://www.oecd.org/innovation/digital-government/denmark-efficient-governmentforsmarterpublicservicedelivery.htm>>.

Portál Finančnej správy Slovenskej republiky. Dostupné na internete: <<https://www.financnasprava.sk/sk/elektronicke-sluzby>>.

Portál elektronických služieb Sociálnej poisťovne. Dostupné na internete: <<https://esluzby.socpoist.sk/portal/#/>>.

Portály zdravotných poisťovní. Dostupné na internete: <<https://www.epobočka.com/ipep-web/#!/>>, <<https://www.dovera.sk/lekar/tema-elektronicke-sluzby/elektronicka-pobočka>>

Republic of Estonia. Dostupné na internete: <<https://learn.e-resident.gov.ee/hc/en-us/articles/360000624838-5-steps-how-to-start-a-company-online>>.

Ústredný portál verejnej správy. Dostupné na internete: <www.slovensko.sk>, <www.statistiky.slovensko.sk>.

Vláda Slovenskej republiky. Dostupné na internete: <<https://rokovania.gov.sk/RVL/Negotiation>>.

Združenie mladých podnikateľov Slovenska. Dostupné na internete: <<https://www.byrokratickynezmysel.sk/historia-byrokratickeho-nezmyslu>>.

eEurope - An information society for all. In eur-lex.europa.eu. [online]. 2018. Dostupné na internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3A124221>>.

SENEŠI, N. 2018. Povinnosti zamestnávateľa pri zamestnaní zamestnanca na dohodu. In podnikajte.sk [online]. 2018. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/zakonne-povinnosti-podnikatela/povinnosti-zamestnavateľa-zamestnanec-dohodu>>.

SOLÍKOVÁ, V. 2019. Povinnosti zamestnávateľa pri prijatí prvého zamestnanca. In podnikajte.sk [online]. 2019. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/zakonne-povinnosti-podnikatela/povinnosti-zamestnavateľa-pri-prijati-zamestnanca>>.

UN – E-Government Knowledge base: E-Government Development Index. In publicadministration.un.org [online]. 2018. Dostupné na internete: <<https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Compare-Countries>>.